

R. 650
AESOP

R. 12822
PHRYGIS, ET A-
LIORVM FA-
BVLAE.

QVORVM NOMINA SE-

quae pagella vi licet.

CVM LIC

à me uobis dari max
mi veteres grauissim
à uobis et legi, et au

verè et

O el Licenciado Don Pedro de Illanes Pro
uisor en todo el Obispado de Salamanca.
Etc. Por la presente doy licencia a vos Iuã
Maria de Terranoua Impressor de libros,
uezino desta ciudad, Paraque podays imprimir, y uen-
der estas fabulas de Esopo en latin, sin incurrir pena
ninguna, por quanto por mi, y por el maestro Vasco
an sido uistas y aprouadas. Fecho en Salamanca a cinco
dias del mes de Iulio, de. 1 5 6 0.

E. Licenciado
Illanes.

Francisco Gon-
çalez Notario.

Pro
a.
Iuã
ros,
ena
ca
to
co

IOAN. MARIA

TERRANOVA

STVDIOSIS.

NON minus vestra, quam
mea interesse puto, à me
optimos quosque libros vo
bis exhiberi, vestris quò
optimè commodis consulatur, meam quò
fidem, operam, indust
integrã, fide
lem & gratam ipse p
verè et
à me vobis dari max
unc
mi veteres grauíssim
ite
à vobis et legi, et au
per
as
iis q
sola
ma
ar
ant
be

4
iucunditas cum incredibili utilitate con-
iuncta, maximus verborum lepos & ve-
nustas cum sententiarum gravitate con-
ueniat. Qui non tam pueris propter volu-
ptatem, & elegantiam fabularum, quàm
summis etiam viris propter ingenij vim,
præceptorum utilitatem, & expressam
quandam sapientie imaginem amandus,
legendus, et tenendus est. Neque video,
cur latinè etiam legi non debeat, cui nihil
ad omnem sermonis puritatem desit: ea
tamen latinè linguæ & suauitas, & venu-
stas est, qua nulla maior inueniri possit.
Verò etiam huc irreperant, & ine-
uitabiliter multa fortasse, & minùs vobis utilia
prorsus abiicimus, ne quid esset, quod in
pulcherrimo libro aut agnosceretur alie-
num, non elegans quod offenderet,
nec noceret.

ÆSOPUS FAB-

BVLATORIS VI-

TA, A MAXIMO

Planude composita, è

Græco Latina

facta.

ERVM humanarum naturã per
cuti sunt & alij, & postea tradi-
derunt, Aesopus uerò uidet nō absq;
tuino afflatu cūm moralem discipli-
nam attigisset, magno itervallo mul-
tos eorum superasse. etenim neq; di-
uini

menio, neq; ratiocinando, neq; ex historia, quã ante
suis ætatem tulit, tempus, admonēdo, sed fabulis per
erudiendo sic audientium uenatur animos, ut pudeat
tione præditos facere, aut sentire, quæ neq; aures, neq; uul-
pes: & rursus non uacare illis, quibus plerumq; bruta tem-
pore prudenter uacasse finguntur, ex quibus aliqua pe-
ricula imminētia effugerunt, aliqua maximam utilita-
tem in opportunitatibus consecuta sunt. Hic igitur, qui
uitam suam philosophiæ Reip. imaginariæ, & operibus magis quàm uerbis philosophi-
quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognom-
to Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Quare & magno
pere mihi uidet Platonis illud in Gorgia pulchrè simul

& uerè dictum: Plerumq; enim hæc, inquit, contraria in-
 ter se sunt, natura simul, ac lex. Nam Aesopi animi
 natura liberum reddidit, sed hominum lex, corpus
 in seruitutem tradidit. Potuit tamen ne sic quidem a-
 nimi libertatem corrumpere. Sed quauis ad res uarias,
 & in diuersa loca transferret corpus, à propria tamen se
 de illum traducere non potuit. Fuit autem non solum
 seruus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis homi-
 num. nam acuto capite fuit, pressis naribus, depresso
 collo, prominentibus labris, niger (unde & nomen ade-
 ptus est: idem enim Aesopus, quod Aethiops) uentre-
 sus, ualgeus, & incuruus, fortasse & Homericum Ther-
 siten turpitudine formæ superans. Hoc uerò omnium in
 eo pessimum erat, tardiloquentia, et uox obscura simul,
 & inarticulata. Quæ omnia etiam uidentur seruitutem
 Aesopo parasse. Etenim mirum fuisset si sic indecenti cor-
 poris potuisset seruientium retia effugere. Sed corpore
 & tali, animo uerò solertissimo natura extitit, & ad
 & commentū felicissimo. Possessor igitur ipsius tan-
 quam ad nullum domesticum opus commodum, ad sodi-
 dum agrum emisit. Ille uerò digressus alacriter operi in-
 cumbebat. Profecto uerò aliquando & hero ad agros, ut
 inspectionem operarum faceret, agricola quidam ficos
 & regias decerptas dono tulit. Ille uerò fructus delectat⁹
 & turpitudine. Agathopidi ministro (hoc enim erat
 nomen) seruare iussit, ut sibi post balneum appo-
 neret. Cui uerò ita euenisset, atque Aesopus ob quandam
 necessitatē ingressus esset in domū occasione capta Aga-
 thopus consilium huiusmodi cōseruo cuidam offert, Im-
 plea-

plemur, si placet, ficubus heus tu: & si herus noster has
 requisierit, nos contra Aesopum testificabimur ambo, &
 in domum ingressus sit, ficusq; clam comederit: et super
 uero fundamento, uidelicet q; domum ingressus sit, multa
 mendacia struemus, neq; enim quicquam poterit unus
 contra duos: praesertim cū sine probationibus ne mutire
 quidem audeat. Viso uerò hoc, ad opus accesserunt. et fi-
 cus deuorantes, dicebant in singulis cū risu, Væ tibi infel-
 lix Aesope. Cū igitur herus rediisset à lauacro, & ficus
 petiisset, audiuiisset autē q; Aesopus eas comediisset. Aeso-
 pum cū ira iubet uocari, & uocato ait, Dic mihi ô exe-
 crāde, ita me contēpisti, ut in penariū ingredereris, et pa-
 ratas mihi ficus comederis? Ille audiebat quidē, & intelli-
 gebat, loqui autē nullo modo poterat ob linguae tarditatē
 Cū iam uerberandus esset, & delatores uehemētiores in-
 starēt, procūbens ad heri pedes, ut sustineret se parū, ora-
 bat. Cū autē cucurriisset, & tepidā aquā attulisset, eā bi-
 bit: & digitis in os demissis, humorē solū reiecit: nōdum
 enim cibū attigerat. Orabat igitur ut idem & accusan-
 tes facerent, quo manifestum fieret, quisnam ficus dissi-
 passet. Herus autem ingenium hominis admiratus, sic fa-
 cere & alios iussit. Illi autem deliberauerant bibere qui-
 dem aquam, nō tamē demittere in guttur digitos, sed per
 obliqua maxillarum eos circūferre. Vix dum autem bi-
 berant, cū tepida illa aqua, nausea potis inducta, effe-
 cit ut sponte fructus reāderetur. Tunc igitur ante oculos
 posito maleficio ministrorum, & calūnia, herus iussit
 eos nudos flagris cedi. Illi uerò cognouerūt manifestē d-
 ctum illud; Qui in alterum dolos struit, sibi inscius ma-

lum fabricat. Sequenti uerò die hero in urbem reuecto, Aesopo uerò fodiente, quæ admodum iussus fuerat, sacerdotēs Dianæ, siue alij quipiam homines cū à uia aberrassent, Aesopū nacti, per Iouē hospitale obsecrabam hominem, ut quæ in urbem duceret, uiam ostenderet. Ille cū sub umbrā arboris uiros adduxisset prius, et frugalē apposuisset cœnam, inde et dux factus ipsis, in quā quærebant uiam induxit. Illi autem tum ob hospitalem, tum quod dux eorū fuisset, mirū in modum uiro deuincti, man⁹ in cælum eleuarum, et precibus benefactorem remunerati sum. Aesopus uerò reuersus, inq; somnū lapsus ob asiduum laborē et æstum, uisus est uidere Fortunam astantem sibi, et solutionē linguæ sermonisq; cursum, et eā, quæ fabularū est, doctrinam largiri. Statim igitur excitatus ait, Papæ ut suauiter dormui, sed et pulchrū somnium uidere uisus sum, ecce, expeditē loquor, bos, asinus, rastrum. Per Deos intelligo unde mihi bonum accesserit hoc: quoniā enim pius fui in hospites, propitium numen consecutus sum. Ergo benefacere, bona plenū est spe. Sic igitur Aesopus lætatus facto rursus cœpit fodere. Præfecto agri (Zenas erat ipsi nomē) ad operarios profecto, et horū unū, quoniam leuiter errauerat in opere, uirga uerberante, Aesopus statim exclamauit. Homo cuius gratia eum, qui nullā iniuriam fecit, sic uerberas? et omnibus temerē plagas ingeris quotidie? omnino renuntiabo tibi. he hero. Zenas autē hæc ab Aesopo audiēs, obstupuit nō diocriter, secumq; ait. Quòd Aesopus loqui cœperit, tibi mihi utilitas erit: præuertā igitur ipse, et accusabo eum corā domino, antequam hoc ipsum faciat, et me he-

ruz procuracione priuet. His dictis, in urbē uectus est ad
 dominū. Ceterum turbatus cum accessisset: Salue, inquit,
 here. Ille uerò: Quid perturbatus ades, inquit? Et Zenas,
 Res quaedā monstrōsa in agro conigit. At herus, Nun-
 quid arbor præter tēpus fructum tulit? aut iumētum ali-
 quod præter naturā genuit? Et ille, Non ita, sed Aesopus,
 qui antea erat mutus, nunc loqui coepit. Ad hæc herus,
 Sic tibi nihil boni fiat hoc existimanti monstrū esse. Ille
 autē: Sanē: inquit: nā quæ in me consumeliose dixit, spon-
 te præterea here: in te autē & Deos intolerabiliter cōui-
 ciatur. His ira percitus herus, Zenæ ait, Ecce tibi traditus
 est Aesopus, uinde, dona, quod uis de eo fac. Cū Zenas
 autē in potestate sua accepisset Aesopū, quōdāq; in eū ha-
 beret imperium, ei renunsiasset: ille, Quodcunq; uisum
 tibi fuerit, inquit, effice. Accidit autem, cū uir quidā
 iumenta uellet emere, et propterea per agrum illum iter
 faceret, Zenam rogauit. Ille: Iumentū, inquit, mihi uen-
 dere nō licet: sed mancipiū masculum, quod si uis emere,
 adest. Cū uerò mercator iussisset ostēdi sibi seruulū, &
 Zenas Aesopum accersisset, mercator uidens ipsum, &
 cachinnatus: Vnde tibi, inquit, ad Zenam, hæc olla? utrū
 truncus est arboris, an homo? hic nisi uocem haberet, fer-
 mē uideretur uter inflatus. Quare mihi iter interrup-
 pisti huiusce piaculi gratia? His dictis, iter suum pro-
 sequebatur. Aesopus uerò insecut⁹ ipsum: Mane, inquit.
 Ille autem cōuersus. Abi, inquit, à me sordidè. Rite canis.
 Aesopus autem, Dic mihi, cuius rei causa huc uenisti? E-
 mercator, Sce' este, ut aliquid boni emerem: te quod in-
 utilis & marcidus sis, non egeo. Aesopus contra. Eme me,

A S O P I.

Et si qua est fides, multū te iuuare potis sum. Ille, Qua
 in re à te iuuari possem, cū sis odium penitus? Et Aeso-
 pus, Nōne adsunt tibi pueruli domi turbulenti, et flen-
 tess: his præfice me pædagogū: omnino eis pro larua ero.
 Ridēs igitur de hoc mercator, inquit Zenæ, Quanti ma-
 lum hoc uendis uas? Ille uerò, Tribus, inquit, obolis.
 Mercator autem statim tres obolos soluit, dicens, Nihil
 expendi, et nihil emi. Quum igitur iter fecissent, ac
 peruenissent in suā domum, pueruli duo, qui adhuc sub
 matre erāt, Aesopo uiso perturbati exclamauerūt. Aeso-
 pus autem statim mercatori, inquit, Habes meæ pollicita-
 tionis probationem. Ille uerò ridens ingressus, inquit, Sa-
 luta conseruos tuos. Introgressum autem, ac salutantē ui-
 dentes illi, Quodnam malum nostro hero, inquirunt, con-
 rigit, ut seruulū adeo deformem emerit? Sed ut uidetur,
 pro fascino domus hunc emit. Non multò uerò post et
 mercator ingressus, apparari res ad iter seruis iussit, et
 postridie in Asiam profecturus esset. Illi igitur statim
 uasa distribuebant. At Aesopus rogabat leuissimum on-
 nus sibi concedi tanquā nuper empto, et nondum ad hæc
 ministeria exercitato. His autem et si nihil tollere uelit,
 ueniam præbentibus, ille non oportere dixit omnibus la-
 borantibus, se solum inutilem esse. His quod attollere
 uellet permittentibus, huc et illuc cū circumspexisset,
 et uasa congregasset diuersa, saccos, et stramenta, et
 canistros, unum canistrum panis plenum, quem duo bam-
 bulare debebant, sibi imponi iubet. Illi autem ridentes, et
 nihil esse stultius uili hoc scelesto inquierentes: qui cū
 paulò antè leuissimum postularat tollere onus, nunc om-
 nium

mnum grauiſſimum elegiſſet: oportere tamen deſideriũ
 eius explere: ſublato cauiſtrum inpoſuerunt Aefopo.
 Ille uerò humeris onere grauatis huc & illuc dimoueba
 tur. Hunc uidēs mercator, admiratus eſt, & inquit, Aefo
 pus cū ad laborandum promptus ſit, iam ſuũ pretiũ per
 ſoluit, iumemi enim orus ſuſtulit. Cū uerò hora prandij
 diuerſiſſent, Aefopus iuſus panes diſpenſare, ſemiuaciũ
 cauiſtrũ multis comedentibus fecit. Vnde etiam poſt præ
 dium leuiore onere factò alacrius incedebat. Verum ue
 ſpere quoq; illic, quò diuerteram, pane diſtributo, poſte
 ra die uacuo omnino in humeros ſublato cauiſtro, primò
 omnium ibat, et conſeruis, qui hunc animaduerteret præ
 currenẽ, dubium faceret, utrum putridus eſſet Aefopus,
 an quis alius: & illi cum cognouiſſent eum eſſe, admira
 rentur, q; denigratus homuncio ſolertiũ omnibus feciſ
 ſet, quoniã qui facile abſumeretur panes, ſuſtuliffet, cum
 illi ſtramenta, & reliquã ſupellectilẽ baiularent, quæ ea
 non ſit natura, ut ſic abſumatur. Mercator itaq; cū eſſet
 Ephēſi, alia quidẽ mãcipia cum lucro uendidit: remanſe
 runt autẽ ei tria, Grammaticus, Cãtor, & Aefopus. Cū ue
 rò quidã ex familiaribus ei ſuaſiſſet, in Samum ut nauig
 aret, tanquã ibi cum maiore lucro diuenditurus ſeruũ
 los, perſuadet. Cũ autẽ mercator perueniſſet in Samũ,
 Grammaticum quidem & Cantorem, utrunq; noua ueste
 indutum ſtatuit in foro: ſed Aefopum quoniã nulla ex
 parte poterat ornare (totus enim erat mendofus) ueste ex
 ſacco ei circum compoſita, medium inter utrunq; conſti
 tuit, ut & uidentes ſuperent, dicentes, Vnde hæc abomi
 natio, quæ & alios obſcurat? Aefopus autem quantum à
 multis

multis morderetur, stabat tamè audacter in ipsos intues.
 Xanthus uerò philosophus habitans tunc Sami profect⁹
 in forum, & uidens duos quidem pueros cum ornatu a=
 stantes, mediū uerò horū Aesopū, admiratus est mercato
 ris commenum: nanq; turpem in medio collocauerat, ut
 appositione de formis, pulchriores seipsis adolescētuli ap
 parerem. Propius autem astans, percomatus est Camorē
 cuius esset. Et is, Cappadox. Tum Xanthus, Quid igitur
 scis facere? Hic, Omnia. Atq; ad hæc Aesopus risit. Disci
 puli uerò, qui cum Xantho unà erant, ut uiderūt ipsum
 risisse, & ostendisse dentes, statim aliquod monstrum ui
 dere arbitrati sum. Vno autem dicente, Certè hernia est,
 dentes habens: Alio uerò, Quidnam uidens risit? Alio,
 non risisse, sed riguisse: omnibus autem uolentibus cogno
 scere cur resisset, unus ipsorum accedens, Aesopo inquit,
 Cuius rei gratia resisti? Et is, Abscede marina ouis. Illo
 uerò confuso funditus eo sermone, repenitq; secedente,
 Xanthus inquit mercatori, Quanto pretio Cantor? Illo
 autem nulle obolis respondente, ad alterum iuit, immen=
 so audito pretio. Atqui et hūc rogante philosopho, cuius
 nam foret, et audito Lydum esse, rursusq; rogāte, Quid
 ergo scis facere? & illo dicente, Omnia, iterum risit Ae=
 sopus. Ex scholasticis autem quodam dubitante, Quid=
 nam hic ad omnes ridet? Alius ei dixit, Si uis & tu ma
 rinus hircus uocari, roga. Xanthus autem rursus roga=
 uit mercatorem. Quanto pretio Grammaticus? Et ille,
 Tribus nullibus obolorum, respondit. Aegrè tulit philo
 sophus immensum pretiam, & auersus discedebat. Scho=
 lasticis autem petentibus, an non placuerint ei seruuli:

Ne

Næ, inquit, sed decretum est, non emere mancipium pretiosum. Vnus aut ipsorū dixit, Si hæc ita se habet: igitur turpē hunc quin emas, nulla lex uetat: idē enim et hic misteriuū afferet, et nos pretiū huius impēdemus. Ad hæc Xanthus ait, Ridiculū esset, uos soluisse pretiū, me autē seruū emisse: alioqui & uxorcula mea munditiæ studiosa, non ferret à deformi seruulo seruii sibi. At scholastici rursus dixerūt, In promptu est sentētia, ne pareatur foemina. Tunc philosophus, Faciamus prius periculum, an sciat aliquid, ne & pretium incassum pereat. Adiens igitur Aesopum: Gaude, inquit. Et ille, Num nā tristabar? Et Xanthus, Saluto te, Ille autem, Et ego te. Xanthus unā cum alijs inexpectato, & prompto resposso stupefactus rogauit, Cuias es? Ille, Niger. Et Xanthus, Non hoc inquam, sed unde natus sis. Et is, Ex uentre matris meæ. Non hoc dico, sed in quo loco natus sis. Et ille, Non renūtiauit mihi mater mea, utrū in sublimi loco, an in bunūli. Et philosophus, Quid uerò facere nosti? Ille, Nihil. Et Xanthus, Quomodo? Quoniā hi omnia nosse profesti sunt: mihi aut reliquerūt nihil. Atq; his scholastici uehementer delectati, Per diuinā prouidentia, dixerunt, ualde respondit: nullus enim est homo, qui omnia norit: & propterea scilicet risit. Rursus igitur Xanthus inquit, Vis emam te? Et Aesopus, Me hac in re consulto re eges? Utrū tibi uidetur melius, aut emere, aut nō, fac: nullus enim quicquam ui facit, hoc in tua positiū est uoluntate: et si uolueris, crumenæ ianuam aperiens, argentum numera: sin uerò minimē, ne cauillare. Rursus igitur scholastici inter se dixerūt, Per Deos superauit præceptorem

ceptorem. Xanthus uerò cum dixisset, Si emero te, fugere uoles? Ridens Aesopus ait, Hoc si uoluerò facere, nullo modo utar te cōsultore, ut et tu paulò amē, me. Et Xanthus, Bene dicis, sed deformis es. Et ille, Mētem inspicere oportet ô philosophe, et non faciem. Tunc mercatorem adiens Xanthus, inquit, Quanti hunc uendis? Et ille, Ut uituperes meas merces, ades, quomā te dignis omīssis pueris, deformem hunc eligis: alterum horum eme, hunc autem auctarium accipe. Et Xanthus, Non certē, sed hunc. Et mercator, Sexaginta obolis eme. At scholastici confestim collatos exposuerūt: Xanthus autem possedit. Itaq; publicani uenditione cognita, aderant indignantes, quis uendiderit, quis emerit: at cum puderet utrunq; se pronuntiare propter uilitatem pretij, Aesopus stans in medio exclamauit, Qui uenditius est, ego sum: qui emit, hic: qui uendidit, ille. si uerò ipsi tacuerint, ego igitur liber sum. Publicani uerò diffusi gaudio, donato Xantho uestigali, abierūt. Aesopus igitur sequebatur in domum euntem Xanthum. Cum meridianus autem aestus esset, Xanthus inter deambulandum pallium trahendo mungebat. Quod uidens Aesopus, uestibus illius apprehēsis retro ad seipsum traxit, atq; inquit, Quam celerrimē me uende, quomā fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam, inquit, non possem tali seruire hero, si enim tu, qui herus es, et neminē times, tamen relaxationē non præbes natura, sed eundo mungis: si obtigerit seruū me ad aliqđ mitti ministerium, et inter eundum tale quid exigat natura, necesse omnino fuerit uolando cacare. Et Xanthus Hoc te turbat: tria mala uolens euitare, eundo mungo. Et ille,

ille, Quæ? Et hic, Stanti mihi, caput perussisset sol: pedes
 uerò terræ solum torridum: lotij autem acrimonia, olfa-
 ctum offendisset. Tunc Aesopus, Vade, persuasisti mihi.
 Postquam autem domi fuerunt, Xanthus iubens Aesopo
 manere ante uestibulum, quoniam elegantiusculam esse
 sibi mulierculam sciebat, neq; oportere ilico talem turpi-
 tudinem ei ostendi, antè quàm aliquis ipse urbana dice-
 ret: ipsi ingressus dicit, Domina, non etiam posthac obij-
 cies ministerium, quod mihi tuæ pedissequæ præstant: iã
 enim & ego puerum tibi emi, in quo uidebis pulchritu-
 dinem, qualem nunquam uidiisti, qui & iam ante uesti-
 bulum stat. & ille quidem hæc. Pedissequæ autem uera
 existimantes, quæ dicta fuerant, inter se nõ mediocriter
 contendebant, cuienam ipsarũ sponus nuper emptus fu-
 turus sit. Xanthi uerò uxore intrò uocari nouitium iu-
 bente mancipium, una ex alijs magis accelerans, et ut ar-
 tibus habonem uocationẽ arripiens, nouitium seruum egres-
 sa accersebat. Et illo dicente, Ecce ego adsum: stupefacta,
 Tu, inquit, es? Et hic, Næ. & illa, sine inuidia, ne ingre-
 diaris intrò, omnes alioqui fugient. Alia tamen egressa,
 eumq; intuita, Cædatur tua, inquit, facies, & huc ingre-
 dere, sed ne appropinques mihi. Ingressus stetit corã do-
 mina, quæ cum eum uidiisset, oculos auertit ad uirum, in-
 quiens. Vnde mihi hoc monstrum attulisti? abijce ipsum
 à facie mea, Et ille, Satis tibi domina, ne meum submorde
 nouitium seruum. Hæc autem, Videris Xanthe me pero-
 sus, aliam inducere uelle: et fortè dum pudet dicere mihi
 ut tua domo abscedam, mancipitem mihi hũc apportasti,
 ut eius ægrè latura ministerium fugiam. Da igitur mi-
 bi

hi dotem meam, atque ibo. Ad hæc Xantho increpante
 Aesopum tanquã in itinere urbana quædam locutũ de
 mictu inter eundum, nunc uerò mulieri nihil dicemem,
 Aesopus ait, Projice ipsam in barachrum. Et Xanthus,
 Tace scelus, an nescis me hanc, ut me ipsum, amare? Et Ae
 sopus, Amas mulierculam? Et ille, Admodum quidem, fu
 gitue. Ad hæc Aesopus, pulsato medio pede, ualde exclā
 mauit, Xanthus philosophus uxorius est. Et uersus ad
 suam dominam ait, Tu ô domina uelles philosophũ emis
 se tibi seruum iuuenem, bono habitu, uigentem, qui te
 nudam in balneo spectaret, & tecum luderet in dedecus
 philosophi? O Euripides, aureum ego tuum inquam os,
 talia dicens, Multi impetus fluctuum marinorum, multi
 fluminum, & ignis calidi flatus: dura res paupertas, du
 ra & alia infinita: tamen nihil æquè durum, ut mulier
 mala. Tu uerò ô domina philosophi uxor à pulchris adu
 lescentulis tibi ut ministretur noli, ne quo pacto contume
 liam uiro tuo inflixeris. Illa hæc audiens, cum nihil con
 tradicere posset, Vnde uir, inquit, pulchritudinem hanc
 uenatus es? sed & loquax putridus hic uidetur, & face
 tus, reconciliabor igitur ei. Tum Xanthus, Aesope, recõ
 ciliata est tibi tua hera. Et Aesopus ironicc loquens. Ma
 gna res, inquit, placere mulierem. Et Xanthus, Tace post
 hac, eni enim te ad seruiendum, non ad contradicendum.
 Postera die Xanthus Aesopo sequi iusso, ad hortũ quen
 dam iuit empturus olera. Cum uerò olitor fasciculũ ole
 rum messuisset, accepit Aesopus. Xantho autem solutu
 ro iam hortulano pecuniam, hortulanus, Sine, inquit,
 here, unum problema à te desidero. Et Xanthus, Quid
 nam?

nam? Tum ille, Quid ita, ut quæ à me plantantur olera,
 quanuis diligenter & sôdiantur, & irrigentur, tardum
 tamèn suscipiunt incrementum: quibus uerò spontanea è
 terra pullulatio, etsi nulla cura adhibetur, ijs tamen ce-
 lerior gèrminatio? Xanth⁹ igitur (licèt philosophi quæ-
 stio foret) cùm nihil aliud sciret dicere, A diuina prou-
 dentia et hoc inter cætera gubernari inquit. Aesopus ue-
 rò (aderat enim) risit. Ad quem philosophus, Ridesne, an
 derides? Et Aesopus. Derideo, inquit, sed non te, uerùm
 qui te docuit. Quæ enim è diuina prouidentia fiunt, hæc
 à sapientibus uiris solutionem sortiuntur, oppone itaq;
 me, & ego soluam problema. Interim itaq; Xanthus con-
 uersus inquit olitori, Minimè omnium decens est ô ami-
 ce, me, qui in tantis auditorijs disceptauerim, nunc in hor-
 to soluere sophismata: puero autem huic meo, qui conse-
 quentia multorum callet, si proposueris, solutionem con-
 sequeris quæsti. Et olitor, Hic turpis literas nouit: ô in-
 felicitatem. Sed narra ô optime, si quæsti declarationem
 nosti. Et Aesopus: Mulier: inquit, cùm ad secūdas nuptias
 iuerit, liberis ex priore uiro susceptis, si uirum quoq;
 inuenerit filios ex priore uxore genuisse, quos ipsa filios
 adduxit, horū mater est: quos inuenit penes uirū, horum
 est nouerca, multam igitur in utrisq; ostendit differētiã:
 nam quos ex se genuit amāter & accurate nutrire perse-
 uerat, alios uerò partus odit, & inuidia utens, illorū ci-
 bos diminuās, suis addit filijs. Illos enim natura quasi p-
 prios amat: odio autē habet, qui uiri sunt, quasi alienos.
 Eodem modo et terra, eorū quæ ipsa ex se genuit, mater
 est: q̄ aut tu plātas, horū est nouerca: hui⁹ rei gratia, quæ

sua sunt, ut legitima magis nutrit, ac fouet: à te aut plantatis ut spuris non tantum alimenti tribuit. His delectatus olitor, Credideris mihi, inquit, quod me graui solitudine hac garrulitate leuaris. Abi gratis ferens olera, et quoties tibi his opus est tanquam in proprium hortum uadens accipe. Post dies aliquot rursus in balneum proficiscitur Xanthus. Quibusdam autem amicis ibi inuentis, ad Aesopum loquitur, ut in domum currat, et lentem in ollam iniectam coquat. Ille abiens, granum unum lentis in ollam iactum coquit. Xanthus ergo una cum amicis lotus uocauit hos compransuros, praefatus tamen et quod tenuis esset futura coena, ut pote ex leue, quodque non oportet uarietate serculorum amicos iudicare, sed probare uoluntatem. His uero profectis, et in domum ingressis, Xanthus inquit, Da nobis à balneo bibere Aesope. Illo uero ex defluxu balnei accipiente et tradente, Xanthus foetore repletus: Hem quid hoc, inquit, Aesope? Et ille, A balneo, ut iussisti. Xanthus autem praesentia amicorum iram compescente, et peluim sibi apponi iubente, Aesopus pelui apposta stabat. Tunc et Xanthus, Non lauas? Tu ille: Iussum est mihi ea facere, quae iusseris: tu nunc non dixisti, Inijce aquam in peluim, et laua pedes meos, et pone soleas, et quaecunque deinceps. Ad haec igitur amicis Xanthus ait, Num enim seruum enim nullo modo, sed magistrum. Discumbentibus itaque ipsis, et Xantho Aesopum rogante, an cocta sit lentis, cochleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiens, ac rarius gratia faciendi periculum coctionis lentem accepisse, digitis conterens ait, Bene cocta est, affer.

Illo

Illo solum aquam uacuante in scutellas, & apponente, Xanthus, ubi est lens, inquit? Et is, Accepisti ipsam, Et Xanthus, Vnum granum coxisti? Tum Aesopus, Maxime: lentē enim singulariter dixisti, non lentes, quod plurius dicitur. Xanthus ergo prorsus consilij inops, Viri socij, ait, hic ad insaniam me rediget. Deinde cōuersus ad Aesopū ait, Sed ne uidear improbe serue amicis iniuri?, abiens eme pedes porcinos quatuor, & perceleriter, coctos appone. Festinus hoc peragit: ac dum pedes coquerentur, Xanthus iure uolens uerberare Aesopū, cū esset in re aliqua ad usum occupatus, unū ex pedibus ex olla claculum auferēs, occulit. Paulò post autem & Aesopus ueniens, & ollam perscrutatus, ut tres solos pedes uidit, cognouit insidias sibi aliquas factas: accurrens in stabulū, saginati porci unum ex quatuor cultro amputans, & pilis nudans in ollam iecit, ac coxit cum cæteris. Xanthus uerò ueritus ne Aesopus subreptum pedē nō inueniens, fugeret: rursus in ollam ipsum iniecit. Aesopo autem in patinam pedes euacuante, ac quinque his apparentibus, Xanthus, Quid hoc, inquit, Aesope: quomodo quinque? Et ille, Duo porci quot habent pedes? Et Xanthus, Octo. Tum Aesopus, Sunt ergo hic quinque, & saginatus porcus inferius tripes pascitur. Xanthus admodū moleste ferens, amicis inquit, Nonne paulò antè dixi, quòd celerrimè hic me ad insaniam rediget? Aesop⁹. He re, nosti id quod ex additione & subductione in quantitate secundum rationalem summam colligitur, non esse errorem. Xanthus igitur nullam causam honestam inueniens uerberandi AEsopum, quieuit. Postridie

autem ex scholasticis quidam sumptuosam apparans coenam, cum alijs discipulis & Xanthum inuitauit. Coenatis igitur, Xanthus partes ex appositis accepit electas, & Aesopo ponē stami dedit. Abi, inquit ei, beneuola q; meae hęc trade. Ille uerò decedens secum cogitabat, Nūc occasio est ulcisci meā dominam, propterea quòd me cum nouiti⁹ ueni, cauillata est: uidebit igitur an hero meo bene uelit. Profectus itaq; in domum, sedit in uestibulo: & hera accita sportulam partium coram ipsa posuit, ac inquit, Hera, hęc omnia herus misit, nō tibi, sed beneuolae, Cumq; canem uocasset, atq; dixisset, Veni Lycena, comedē, tibi enim herus hęc iussit dari: particulatim cani omnia proiecit. At post hoc ad herum regressus, & rogatus an beneuolae dederit omnia, Omnia, inquit, et coram me omnia comedit. Illo uerò iterum rogante, Et quidnā edens ait? Et is, Mihi quidem nihil quicquā dixit, sed secum tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi eam rem calamitosam esse arbitrata, nempe accusata, q; uel canicula beneuolentia in uirum cederet, ac subdens sese nō amplius in posterum cohabitaturā cum eo, ingressa cubiculum plorabat. Potu autem procedente, & questionibus alternis propositis, ac uno ex ipsis ambigente, quādo futura esset ingens inter homines turbatio, Aesopus ponē stans, ait, Cum resurrexerint mortui, repetentes quae possederint. Et scholastici ridentes dixerunt, Ingeniosus est nouitius hic. Alio uerò rursus proponente, quamobrem ouis ad caedem tracta, non exclamet, sus autem quāmaximē uociferetur, Aesopus rursus ait. Quoniam ouis assueta mulgeri, aut etiam uelleri onus deponere, tacite se-

te sequitur, ideo etiam pedibus arrepta, & ferrū uidens, nihil graue suspicatur, sed illa usitata & solita uidetur passura: sed sus, ut quæ neque mulgetur, neq; tondetur, neq; nouit ad horū aliquid trahi, sed carnes suas tantum usui esse, merito uociferatur. His sic dictis, discipuli rursus laudauerūt ipsum uersi in risum. Finito conuiuio, & Xantho in domum reuerso, & uxore pro more aggresso alloqui, illa ipsum auersata inquit, Ne mihi, p̄p̄inquus fias, da mihi dotem meam, & abibo, non enim manserim tecum posthac: tu autem abiens cani adulare, cui misisti partes. Et Xanthus stupefactus ait, Omnino mali mihi aliquid rursum attulit Aesopus. Et uxori inquit, Domina, num me poto, tu ebria es? cui partes misisti? nonne tibi? Nō per Iouem, mihi quidem minime, inquit, illa, sed cani. Xanthus Aesopo accito inquit, Cui dedisti partes? Et ille, Beneuolæ tuæ. Et uxori Xanthus, Nihil accepisti? Et illa, Nihil. Et Aesopus, Cui enim iussisti, here, partes dari? Et ille, Beneuolæ meæ. Et Aesopus cane uocata, Hec tibi inquit, bene uult: nam mulier etsi bene uelle dicatur, tamen minima quaque reclusa offensa contradicit, conuiciatur, abito: canem tamen uerberato, expellito, nō tamen discedet, sed oblita omnium, statim benigne blanditur & cum gratia hero. Oportebat igitur dicere here, Vxori has partes ferto, & non beneuolæ. Et Xanthus, Vides domina non meam esse culpam, sed eius qui tulit? tolera itaque, nec deerit mihi occasio, qua eum uerberem. Illa uerò non credente, uerum clam ad suos parentes regressa, Aesopus inquit, Non recte dixi o here canem tibi magis bene uelle, quam meam heram? Diebus autem ali-

quot præteritis, & uxore irreconciliata manēte, & Xā
 tho affines quosdam ad ipsam, ut reuenteretur domum
 mittente: illa, cum cedere nollet, ac proinde Xanthus in
 moerore esset, Aesopus adiens eum, inquit, Ne te affli-
 ctes here, ego enim eam cras uenire sponde et citissimē fa-
 ciam ad te. Accepta pecunia Aesopus in forum proficisci-
 tur: ac emptis anseribus, & gallinis, & alijs quibusdam
 ad conuiuium idoneis, ambulans, domos circuitbat, transi-
 bat igitur & ante domum parentum heræ suæ, ignora-
 re simulans illorum esse, & in ea heram manere. Cumq;
 in quendam ex domo illa incidisset, rogabat, an aliquid
 ad nuptias utile domestici possent sibi uendere. Ille autē
 rogat, Cui est opus his? Xantho, inquit, philosopho:
 cras enim uxori copulandus est. Eo uerò ascendente, et
 uxori Xanthi hæc, ut audiuit, renuntians, illa cur-
 sum, & properè ad Xanthum ilico pergit, contra ipsum
 clamat, dicens inter alia & hæc, Nō me uiuēte, ô Xāthe,
 alteri uxori cōiungi poteris. Sicq; māsit in domo per Ae-
 sopū, quē admodū ppter illum discesserat. Rursus post
 dies aliquot inuitans Xāthus discipulos ad prandiū, Ae-
 sopo inquit: I, eme optimū quodq; et præstantissimū. Ille
 inter eundem secum dicebat, Ego docebo herum nō stul-
 ta mandare. Cum linguas igitur solū suillas emisset, et
 apparasset discumbentibus, linguam assatam singulis cū
 falsamento apposuit. Discipulis laudantibus ut philoso-
 phicum primum ferculum, propter linguæ ad locutio-
 nem ministeriū, rursus elixas Aesopus linguas apposuit:
 atq; iterū etiam ferculo alio, atq; alio petito, ille nihil a-
 liud quàm linguas proponebat. Discipuli autem eodem
 subinde

subinde cibo repetito indignati, Quousq; linguas, in-
 quiunt? quippe nos per diem linguas edendo, nostras do-
 luimus. Xanthus inquit iratus, Nihil aliud tibi est Aeso-
 pe? Et is, Non certè. Tum ille, Nonne mandavi tibi for-
 didissime homule, optimum quodq; et præstantissimum
 obsonari? Aesopus, Multas habeo tibi gratias, q; me phi-
 losophis præsentibus increpaueris. Quid igitur fuerit
 lingua melius & præstantius in uita? omnis enim doctri-
 na, & philosophia per ipsam mōstratur ac traditur: per
 ipsam dationes, acceptiones, fora, salutationes, benedicen-
 tiæ, musa omnis, per ipsam celebrantur nuptiæ, ciuitates
 eriguntur, homines seruantur. Et ut breuiter dicam, per
 ipsam tota uita nostra consistit: nihil ergo lingua melius
 Ob hæc discipuli Aesopū rectè loqui dicentes, aberrasse
 uerò magistrū, abiere singuli in domū. Postridie rursus
 accusantibus ipsis Xanthū, ille respondebat, non secūdū
 uoluntatem suam hæc facta fuisse, sed inutilis serui ne-
 quitia, hodie autem permutabit coenam, et ipse præsen-
 ti bus uobis cum eo colloquar. Ac uocato eo, uilissimū quod
 que, & pessimum obsonari iubet, q; discipuli secum sō-
 rent coenaturi. Ille aut̄ nihil mutatus, rursus linguas enūt
 & apparatus discumbentibus opposuit. Hi inter se sub-
 murmurabāt, Porcinæ rursus linguæ. Et mox iterū lin-
 guas apposui. Et ualde iterum, atq; iterū. Xanthus autē
 iniquo animo ferens, Quid hoc, inquit, Aesope? nam rur-
 sus mandavi tibi optimum quodq; & præstantissimum
 obsonari, ac non potius uilissimū quodq; et pessimū? ille
 autem, Et quid unquam peius lingua ò here? nonne urbes
 per ipsam corruunt? non homines per ipsam interficiū-
 tur?

Nihil pe-
 ius lingua.

tur? non mendacia omnia, & maledicta, & periuria per
 ipsam perficiuntur? non nuptiæ: et principatus, et regna
 per ipsam euertuntur? non, ut summam dicam, uita om-
 nis per ipsam infinitorum errorum referta est? Hæc Aeso-
 po dicente quidam ex unâ discumbentibus Xantho in-
 quit, Hic, nisi ualde te ipsum munieris, non dubia erit in-
 sania causa tibi: qualis enim forma, talis & anima. Et Ae-
 sopus ad eum. Tu mihi uideris, ô homo, prauus quidam,
 & curiosus esse: herum irritans contra seruum. Xanthus
 autem ad hæc, causam cupiens uerberandi hominem, Fu-
 gatiue, inquit, quoniam curiosum dixisti amicum, osten-
 de mihi incuriosum hominem adductum. Egressus igitur
 postridie in plateam Aesopus, & eos, qui præteribant,
 circumspiciens, uidet quendam in loco quodam diu sedē-
 tem, quem iudicans secum otiosum & simplicem esse, ac-
 cedens inquit. Herus te inuitat secum pransurum. Rusti-
 cus ille nihil sciscitatus, neq; quis esset à quo inuitaretur,
 ingressus est in domum: & cum ipsis calceis, ut erant ui-
 les, discubuit. Rogante autē Xantho, Quis hic? Aesopus
 ait, Incuriosus homo. Et Xanthus uxori in aurem dicit
 ut sibi obsequeretur, et quod ipse iusserit faceret, ut pla-
 gas Aesopo honesta ratione inferret. Deinde coram omni-
 bus inquit, Domina aquam in peluim inijce, & pedes ho-
 spitis laua. Cogitabat enim secum omnino hospitem recu-
 saturum. Aesopum uerò, q̄ ille curiosus esset, uerberibus
 casum iri. Illa igitur iacta aqua in peluim, ibat pedes ho-
 spitis lotura. At ille cognoscens hanc esse domus dominā,
 secum loquebatur, Honorare me omnino uult, atq; huius
 reigratia suis manib⁹ pedes meos uult lauare, cū ancillis
 queat

queat hoc mandare. Extensis igitur pedibus, Laua, inquit, heras: ac lotus discubuit. Xantho autē iubente uinū hospiti dari quod biberet, rursus ille considerabat secum ipsos antē oportere bibere: sed quia sic ipsis uisum est, nō opus mihi hęc inquirere. Accipiens igitur bibit. Prædentibus uerò, & ferculo quodam hospiti appposito, atq; illo suauiter comede me, Xanthus cocum, quòd malè hoc con diuisset, criminabatur, atq; etiam nudum uerberibus afficiebat. Rusticus autem secum dicebat, Ferculum quidem optimè coctum est, & nihil ei deest, quo minus rectè paratum sit: si autem absq; causa uult suum seruum flagellare paterfamiliàs, quid ad me? Xantho autem egreserente, neque iucundè affecto, quoniam nihil hospes curiosè inquirebat, tandem placentæ allatæ sunt. Hospes uerò tãquam nunquam placentam gustasset conuoluens, & accipiens, ipsas ut panes comedebat. Xanthus autem pistorē accusauit, dixitq; ei, Cur nam ô execrande, absq; melle, ac pipere placentas præparasti? Ille inquit, Si cruda est, ô here, placema, me uerbera: si uerò nō, ut oportebat, præparata est, nō me, sed heram accusa. Et Xanthus, Si à mea hoc factum est uxore, uiuã ipsam nunc comburam. Atq; iterum uxori innuit, ut sibi obsequeretur propter Aesopum. Cùm igitur iussisset sarmenta in mediū afferri, pyram succendit, & arreptam uxorem prope pyram egit, ita ut crederetur ipsam in ignem esse immissurus, differebat autē aliquo modo, & circumspeciebat rusticum, si quo modo assurgens, à tali audacia prohibere ipsum aggrederetur. Sed is secum rursus considerabat, Cùm nulla adsit causa, quidnam sic irascitur? Deinde, inquit,

O pater familiars, si hoc iudicis oportere fieri, expecta me parumper, dum digressus abducam & ipse meam ex agro uxorem, ut ambas simul comburas. Hac à viro Xanthus audiens, & huius sinceritatem, ac generositatem admiratus, Aesopo inquit, Ecce uerè homo incuriosus, habes accepta præmia uictoriæ ô Aesope: satis est tibi de cætero, dein uerò libertatem tuam assequeris. Postridie autè Xanthus iussit Aesopo in balneas ire, & scrutari, an multa adesset turba, uelle enim lauari. Abeuni autem prætor occurrens, & Xanthi ipsum esse cognoscens, interrogauit quònam iret. Quod cum se is negasset scire: existimans Prætor interrogationem suam floccipendi, in carcerem ipsum abduci iubet. Cum igitur abduceretur Aesopus, clamauit, Vides ô prætor quem admodum rectè responderim? quæ enim non expectaui, & occurri tibi, & in carcerem iam trahor. Tum prætor stupefactus responsi promptitudine, sinit abire. Aesopus autem profectus in balneas, multam turbam in ipsis intuitus est: sed & lapidem uidet in medio ingressu positum, in quem singuli ingredientiæ & egredientes offendebant: hunc autè unus quispiam ingrediens ut lauaretur, sublatum trãsposuit. Reuersus igitur ad herum, Si uis, inquit, here, lauari, unum hominem in balneis uidi. Xanthus profectus, ac multitudinem lauantium uidens dixit, Quid hoc, ô Aesope? nonne unum hominẽ dixisti te uidisse? Aesopus, Certè, inquit: nam lapidem illum (manu ostendens) ante ingressum positum reperi, in quem ingrediẽtes omnes & exeũtes offendebant: unus uerò quidã antequã illideret, eleuatum trãsposuit. Illum igitur unum hominem dixi uidisse: plu-

ris faciens quàm alios. Tum Xanthus, Nihil apud Aesopum tardum est ad responsonem. Cùm aliquando Xanthus ex latrina rediret, interrogauit Aesopũ, Quid ita homines post cacationem, uentris excrementa aspiciunt? Ille ait, Antiquis temporibus uir quidam delicatius uiuens, multo tempore Præ delicijs in latrina sedebat, ut et sua illic immorans cacauerit præcordia. Ex illo tempore igitur timentes ceteri homines, uentris inspiciunt sordes, ne quo modo & ipsi hoc patiantur. Sed tu here, ne time: non enim sunt tibi præcordia. Die autẽ quodam celebrato conuiuio, Xanthus cum alijs philosophis discumbebat, & potu iam inualescente, crebræ quæstiones inter hos uersebantur: atque Xantho incipiente turbari, Aesopus adstans ait, Here, Bacchus tria possidet tẽperamenta, primum uoluptatis, secundũ ebrietatis, tertium cõtumeliæ, Vos igitur poti iam, et letati, quæ reliqua sunt, omittite. Tum Xanthus iam ebrius, ait, Tace, inferis consule. Et Aesopus. Igitur & in infernum distrahere. Ex discipulis autem quidam subebrium iam Xanthum uidens, & ut uniuersum dicam, temulentum, O præceptor, inquit, potestne homo aliquis ebibere mare? Et ille, Admodum quidem: ego enim ipse hoc ebibam. Discipulus, At si non poteris, quàmnam tibi multã irrogabo? Tum Xanthus, Domũ meam depono totam. Atq; interim depositis anulis pacta firmauerũt, tũ discesserunt. Postridie diluculo, excitato Xantho, ac faciem lauante, annulum, inter lauã dum non uidit. Aesopum de eo interrogabat. Ille nescio, inquit, quidnam factum fuerit: sed unum scio tantũ, quod à domo decideris tua. Tum Xanthus, Quãobrem?

Aeso=

Aesopus, Quoniam heri ebrius pepigisti mare ebibere,
 atque in pactis deposuisti & annulū. Et is, Tum quomo-
 do maius fide opus potero? uerū te nunc rogo, si qua co-
 gnitio, si qua prudentia, si qua experientia, praesto sis, ac
 opem porrigere, ut uincā, aut pacta dissoluam. Aesopus au-
 tem, uincere quidē haud licet. sed ut soluas pacta, efficiā.
 Cū hodie rursus in unum conueneritis nullo modo ui-
 dearis timere, uerū quæ pactus es ebrius, eadem sobri-
 quoque dic. Iube itaque stramenta, & mensam in litore
 poni, & pueros paratos cum poculis porrigere tibi ma-
 rinam aquam. Cū autem omnem uideris turbam con-
 currisse ad spectaculum, ipse discumbens iube ex mari-
 impleri poculum: atque hoc accepto omnibus audienti-
 bus, die pactis praefecto, Quenam apud nos foedera in-
 iuimus? Atque is respondebit tibi, quod pepigeris mare
 ebibere. Conuersus igitur tu ad omnes, sic dicit, Viri
 Samij, scitis & uos penitus quam plurimos fluuios pro-
 rumpere in mare, ego autem pepigi mare solum ebibe-
 re, non etiam exeuntia in ipsum flumina. hic itaq; scho-
 lasticus prius coërceat flumina omnia, deinde statim ma-
 re solum ebibam. Xanthus autem futuram ex hoc pa-
 cti solutionem cognoscens, uehementer letatus est. Po-
 pulus igitur ad litus confluit ad spectaculum eius, quod
 faciendum erat: cumq; Xanthus quæ edoctus fuerat
 ab Aesopo, fecisset, ac dixisset, Samij admirati, acclama-
 uerunt, ac ipsum laudarunt: Scholasticus autem, Xan-
 thi pedibus obuolutus, & uictum se confitebatur, &
 pacta rogabat dissolui: quod & fecit Xanthus exoran-
 te populo. Profectis autem ipsis in domum, Aesopus a-
 diens

diens Xanthum, inquit, per omnem uitam tibi gratifica-
 tus sum, nõne dignus sum õ here consequi libertatẽ? At
 Xanthus obiurgando ipsum, repulit, dicens, An nolo
 ipse hoc facere? sed exi ante uestibulum, & speculari: &
 si uideris duas cornices, renuntia mihi: bonum enim au-
 gurium hoc: quòd si unam uideas, hoc malum. Accedens
 igitur Aesopus, cum duas fortẽ ita cornices super qua-
 dam uidisset arbore sidentes, accedens Xantho renun-
 tiauit. Exeunte autem Xantho, altera harum auolauit:
 & Xanthus alteram solam uidens ait, Nonne dixisti mi-
 hi execrande duas uidisse te? Et is, Ita, sed altera auola-
 uit. Tum Xanthus, Deerat tibi fugitiue me ut delude-
 res? Iubet igitur eum denudatum uerberari. At dum Ae-
 sopus uerberabatur, præfectus quidã inuitauit ad cenã
 Xanthum, Aesopo inter uerba exclamante, Hei mihi
 misero: ego enim qui duas uidi cornices, uerberor, tu ue-
 rò, qui unam tantum, in conuiuium abis, uanum itaque
 fuit augurium. Tum Xanthus solertiam eius admiratõ,
 cessare iubet uerba. Non multis autem post diebus phi-
 losophos & rhetores cum inuitasset Xanthus, iussit Ae-
 sopo ante uestibulum stare, & nullum indoctum ingre-
 di sinere, sed doctos solos. Hora autem prandij clauso ue-
 stibulo, Aesopus intus sedebat. Ex inuitatis autem quo-
 dam profecto, & ianuam pulsante, Aesopus intus ait,
 Quid mouet canis? ille putans canis uocari, iratus disces-
 sit: sic ergo unusquisque ueniens reuertebatur iratus, pu-
 tans iniuria affici, Aesopo eadem omnes interrogante.
 Cum autem unus ex ipsis ostium pulsasset, interroga-
 tus quid moueret canis, respondit, Caudam & aures.

Aeso

Aesopus ipsum rectè iudicans respondisse, aperta ianua ad herum duxit, ac inquit, Nullus philosophus ad conuiuium tuum uenit ò here, præter hunc solum. Xanthus igitur ualde tristatus est, deceptum se existimans ab inuitatis. Postridie cum uenissent inuitati ad literarū ludum, accusabant Xanthum, dicentes, Ut uideris, ò præceptor, cupiebas quidem ipse contemnere nos: sed ueritus, putridum in uestibulo constituisti Aesopum, ut nos iniuria afficeret, & canes uocaret. Et Xanthus, In somniumne, id est, an uera res? Tum illi, Nisi stertimus, uera res. Conestim accersitus Aesopus, & rogatus cū ira, cuius rei gratia amicos ignominiose amolitus esset, ait, Non tu mihi here mandasti, ne quem uulgarem ac indoctum hominē permitterem in tuum conuenire conuiuium, sed solos doctos? Tum Xanthus, & quales hi, nonne docti? Et Aesopus, Nullo pacto: ipsis etenim pulsantibus ianuam, & me intus rogante quidnā moueret canis, nullus eorum intellexit sermonem. Ego igitur cū indocti omnes uiderentur, nullum ipsorum introduxi nisi hunc, qui doctè respondit mihi. Sic igitur cū Aesopus respondisset, rectè omnes dicere ipsum cōfirmarunt. Ac post dies rursus aliquot Xanthus sequente Aesopo, ad monumenta accessit, & quæ in arcis erant epigrammata legens seipsum deletabat. At Aesopo in quadam ex ipsis insculptas literas has uidente, α. β. γ. δ. ε. ζ. η. ostendentēq; Xantho, atq; rogatē, an hasce nouisset: diligenter ille scrutatus, non potis fuit harum inuenire declarationē, ac fassus est dubitare omnino. Tum Aesopus, Si per hanc columnulam, ò here, thesaurum ostendam tibi, qua re me remunerabis?

Et h.

Et is, Confide, accipies enim libertatem tuam, atque dimidium auri. Tūc Aesopus distans à cippo passus quatuor, & fodiens, accepit thesaurū, & tulit hero, dicens, Da mihi promissum, cuius gratia inuenisti thesaurū. Et Xanthus, Non, si & ego sapiam, nisi & sensum literarum mihi dixeris: nam scire hoc multò re inuenta mihi pretiosius. Et Aesopus, Qui thesaurum infodit hīc, ut uir eruditus literas inscalpsit has, quæ et inquitunt, α, ἀποβάς. β, βήματα, δ, τέσσαρα, ο, ὀρέξας. ε, εὐρέσας. θ, θησαυρόν. χ, χρυσόν. Xanthus autē, Quia ita solers es, et astutus, nō accipies tuā libertatem, Et Aesopus, Renuntiabo dandum auram ὀ domine regi Byzantinorum: illi enim reconditū est. Ex Xanthus, Vnde hoc nosti? Et ille. Ex literis: hoc enim inquit, α, ἀπόδος. β, βόσι. Δεί. δ, Διονυσίου. ο, ὄμ. εὐρες. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίου. Xanthus audiens regis esse aurū, Aesopo ait, Accepto dimidio lucri, taceto. Et ille, Nō tu mihi nūc hoc præbes, sed qui aurū hīc infodit, ac quæadmodū, audi: hoc enim dicunt literæ. α, ἀνελόμενοι. β, βαδίσαντες. Δ, Διέλθε. ο, ὄμ. ε, εὐρετε. θ, θησαυρόν. χ, χρυσόν. At Xanthus, Venas, inquit, in domū, ut et thesaurū diuidamus, et tu libertatem accipias. Profectus ergo, Xanthus timens Aesopi loquacitatem, in carcerem ipsum iussit injici. Cū abduceretur Aesopus, sic inquit, huiusmodi sunt promissa philosophorum: non solū enim non accipio meā libertatem, sed & in carcerem iubes injici me. Xanthus igitur iussit ipsum solui, & ait ei, Nimium recte inquis, ut parta libertate, uehemētior sis cōtra me accusator. Tum Aesop⁹ dixit, Quodcūq; mihi potes facere

Id est recedens passus quatuor fodiens inuenies thesaurū aureum.

Id est, redde regi Dionysio quæ inuenisti thesaurū aureum.

Id est, Acceptū eūtes diuidite quæ inuenistis thesaurū aureum.

*fac malum: omnino uel inuitus liberabis me. Ea uerò tē-
 pestate huiusmodi res Sami obtigit. Cū publicè festum
 celebraretur, repente aquila deuolans, & publicum ra-
 piēs anulū, in serui sinū demisit, Itaq; Samij perterri-
 ti, cū ob hoc prodigiū incidissent in multū mœrorem,
 in unum coacti, cœperunt rogare Xanthum, quòd pri-
 mus ciuium esset, et philosophus, ut sibi iudicium prodi-
 gij manifestaret. At ille omnino ambigens tempus petijt.
 Profectus igitur domum, tristis erat admodum, & solici-
 tudinibus immersus, ut qui nihil iudicare posset. Aesop⁹
 uerò, mœrore Xāthi cognito, adiens ait, Qua causa ô he-
 re, sic perseueras tristari? Mihi committe, uale dicto mœ-
 rori. Cras in forum profectus dic Samijs. Ego neq; prodi-
 gia soluere didici, neq; augurari: sed puer mihi est multa-
 rum rerum peritus, ipse uobis quæsitum soluet. Et si ipse
 consecutus fâero solutionem here, tu gloriam reporta-
 bis, tali utens seruo, sin minus fuero consecutus, mihi so-
 li erit dedecus. Persuasus igitur Xanthus, postero die
 in theatrū profectus, et astās in medio, iuxta monita Aeso-
 pi concionatus est ijs, qui cōuenerant. Illi uerò statim ro-
 gabant Aesopum acciri. Qui cū uenisset, staretq; in me-
 dio, Samij facie ipsius considerata, deridentes clamabant,
 Hæc facies prodigiū soluet? ex deformi hoc quid unquā
 boni audiemus? Ita ridere cœperunt. At Aesopus extēta
 manu silentio petito, inquit, Viri Samij, quid faciē meā
 cauillamini? non faciem sed animum respicere oportet: se-
 pe enim in turpi forma bonū animum natura imposuit.
 An uos exteriorem testarū formā consideratis, ac nō po-
 tius interiorē uini gustū? Hæc ab Aesopo cū audissent
 omnes*

omnes, dixerūt, Aesope si quid potes, dic ciuitati. Ille igitur audacter ait, Viri Samij, quoniam fortuna, quae contentionis studiosa est, gloriae certamen proposuit domino & seruo: si seruus inferior uideatur domino, uerberibus caesus abibit, sin autem praestantior, nihilo minus & sic uerberibus lacerabitur. Si uos per meam libertatem, loquendi mihi fiduciam indulseritis, ego nunc uobis intrepide quaesitum narrabo. Tunc populus uno ore clamabat ad Xanthū, Libertate dona Aesopum, obtempera Samijs, largire libertatem eius ciuitati. At Xantho non anuēni. Praetor ait Xantho, Si tibi non placet auscultare populo, ego hac hora Aesopum libertate donabo, & tūc tibi aequalis fuerit. Tunc igitur Xanthus necessariō libertatem reddidit, & praeco clamauit, Xanthus philosophus liberum Samijs largitur Aesopum. atq; interim finem sermo Aesopi accepit dicentis Xantho, Vel inuitus me libertate donabis. Aesopus itaq; libertatē consecutus, stās ī medio, ait. Viri Samij, aquila ut scitis, regina auitū est. Quomā autē imperatorium anulum haec raptū demisit in serui sinum, hoc significare uult, quendam ex ijs, qui nunc sunt, regem, uelle uestram libertatem in seruitutem redigere, atque sancitas leges irritas facere. His auditis Samij mœrore repleti sunt. Sed non multo post tempore & literæ à Cræso Lydorum rege uenerunt ad Samios iubentes eis ut in posterum tributa sibi penderent: sin minus obtemperassent, ut ad pugnam se pararent. Cōsultabant igitur uniuersi. Timuerunt enim subditi fieri Cræso, conducibile tamen esse & Aesopum cōsulere. Et ille cōsultus, ait, Cū principes uestri sententiam dixerint

de tributo dando obtemperandum esse regi: consiliū iam
 minimè, sed narrationem uobis afferam, & scietis quid
 cōducatur. Fortuna duas uias ostēdit in uita, alteram liber
 tatis, cuius principium accessu difficile, sed finis planus:
 alteram seruitutis, cuius principium facile, & accessibile,
 finis autem laboriosus. His auditis, Samij exclamauerūt.
 Nos cū simus liberi, serui esse gratis nolumus: et orato
 rem infecta pace remiserunt. His ergo cognitis. Croesus
 decreuit bellum in Samios mouere. Sed legatus retulit,
 Non poteris Samios debellare, quandiu est apud eos Aes
 opus, & cōsilia suggerit. Potes autē magis, ait, ô rex, le
 gatis missis, petere ab ipsis Aesopū, pollicitus eis et gra
 tias aliās relaturum, & remissionem iussorum tributu
 rum: tunc fortē poteris eos superare. Croesus his persua
 sus, legato missō dedi sibi petebat Aesopum. Samij autē
 hunc tradere decreuerunt. Quo cognito, Aesopus in me
 dia concione stetit, ac inquit, Viri Samij, & ego permul
 ti facio ad regis pedes proficisci: uolo autem uobis fabu
 lam dicere. Quo tempore animalia inter se loquebātur,
 Lupi bellum ouibus intulerunt. Vnā uerò cum ouibus ca
 nibus præliantibus ac lupos arcentibus, lupi legato mis
 so dixerunt ouibus, si uoluerint uiuere in pace, & nullū
 suspicari bellū, ut canes sibi traderent. Ouibus ob stulti
 tiam persuasis, & canibus traditis, lupi & canes dilace
 rarunt, et oues facili mē occiderunt Samij igitur fabulæ
 sensu cognito, decreuerunt apud se detinere Aesopum. Il
 le uerò nō tulit, sed cum legato unā soluit, et ad Croesum
 se contulit, Profectis autem ipsis in Lydiam, Rex ante se
 stantem Aesopū uidens, indignatus est dicens, uide qua
 lis

De lupis
& ouibus

his homuncio impedimēto mihi ad tantam insulam subi-
 gendam fuit. Tum Aesopus, Maxime rex, nō ui, neq; ne-
 cessitate coactus ad te ueni, sed sponte adsum, sustine autē
 me parūper audire. Vir quidā cū locustas caperet, occi-
 deretq; cepit & cicadam: cū & illam uellet occide-
 re, inquit cicada: O homo, ne me frustra occidas: ego e-
 num neq; spicam lēdo, neq; alia in re quapiam iniuria te
 afficio: motu uerō, quæ in me sunt, mēbranullarum, suauiter
 canto, delectans uiatores: præter igitur uocē in me am-
 plius nihil inuenies. Ille his auditis, permisit abire. Et e-
 go itaq; ô rex, tuos pedes attingo, ne me sine causa occi-
 das: nō enim possū iniuria quēquā afficere, sed in uili cor-
 pore generosum loquor sermonem. Rex autem miratus
 simul & miseratus ipsum, ait, Aesope, non ego tibi lar-
 gior uitam, sed fatum: ergo quod uis, pete, & accipies. Et
 ille. Rogo te, ô rex, reconciliare Samijs. Cūq; rex dixisset,
 recōciliatus sum, procidens ille in terram, gratias ei
 agebat. Et post hæc suas conscripsit fabulas, quas in hunc
 usq; diem extantes apud regem reliquit. Acceptis autem
 ab ipso literis ad Samios, quod Aesopi gratia eis reconci-
 liatus fuerit, atq; muneribus multis, nauigauit in Samū.
 Samij igitur hunc uidentes, & coronas ei intulerunt, &
 choreas eius gratia constituerunt. Ille autē et regis lite-
 ras legit, & ostēdit q; sibi donatam à populo libertatem,
 libertate rursus remuneratus fuerit. Post hæc uerō ab
 insula decedēs, circuibat orbē, ubiq; cū philosophis dispu-
 tando. Profectus & in Babylonē, & suam ipsius doctri-
 nā demonstrando, magnus apud regem Lycerū euasit. Il-
 lis enim in temporibus reges inuicem pacem habentes, atq;

De homi-
ne & Ci-
cada.

Quā con-
scripserit
Aesopus
fabulas.

delectationis gratia quæstiones uicissim sophisticas scribendo mittebant: quas qui soluerent, tributa pacta à mittentibus accipiebant, qui uerò non, æqualia præbebant. Aesopus igitur quæ mittebantur problemata Lycero intelligens dissoluebat, & clarum reddebat regem, & ipse Lyceri nomine altera itidē regibus remittebat: quæ cum remanerent insoluta, tributa rex quàm plurima exigebat. Aesopus autem cum non genuisset filios, nobile quædam Ennum nomine adoptauit, atq; ut legitimum filiū regi allatum, commendauit. Non multo autem post tempore Ennus cum ad optantis concubina rem habuit: hoc sciens Aesopus expulsurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epistolamq; fictam ab Aesopo scilicet ad eos, qui sophismatis cum Lycero certabant, quòd ipsis paratus esset adherere magis, quàm Lycero, regi dedit Aesopi signatam anulo. Rex & sigillo credens, atque inexorabili ira percitus, statim Hermippo iubet, nulla examinatione facta, tanquam proditorem occideret Aesopum. At Hermippus & amicus fuerat Aesopo, & tūc, se amicum ostendit: in sepulchro enim quodam nemine sciante occultauit hominem, & secretò nutriuit. Ennus autem regis iussu omnem Aesopi administrationē suscepit. Quodam post tempore Nectenabo rex Aegyptiorum audiens Aesopum mortuum esse, mittit Lycero statim epistolam, architectos sibi mittere iubentem, qui turrim ædificent, quæ neque cælum, neque terram attingat, & aliquem qui semper respondeat ad omnia quæcunque rogauerint: quod si fecisset, tributa exigeret: sin minus, solueret. His lectis Lycerus mœrore affectus est cum nul-

lus ex amicis posset quæstionem de turri intelligere. Rex
 uerò & columnam sui regni dicebat interiisse Aesopū.
 Hermippus autem dolore regis ob Aesopum cognito, ad-
 dijt regem, & uiuere illum renuniauuit, addiditq; ipsius
 causa Aesopum non peremisse, sciens quòd pœniteret ali-
 quando regem sententiæ. Rege autem uehementer his læ-
 tato Aesopus sordens, ac squalens totus, adductus est.
 Cumq; rex ut eum uidit, illacrymasset, atque ut lauare
 tur aliq; cura efficeretur, iussisset, Aesopus post hoc
 & de quibus accusatus fuerat, causas confutauit: ob quæ
 eum rex Ennum esset occisurus, Aesopus ei ueniam pe-
 tijt. Post hæc autem rex Aegypti epistolam Aesopo dedit
 legendam. At ille statim solutione cognita quæstionis,
 risit, ac rescribere iussit: cum hyems præterisset, mis-
 sum iri & qui turrim essent ædificaturi, & aliquẽ qui
 responderet ad rogata. Rex igitur Aegyptios legatos
 remisit, Aesopo autem pristinam administrationem tra-
 didit omnem, deditum ei tradens & Ennum. At Aeso-
 pus acceptum Ennũ nulla in re tristitia affecit, sed ut fi-
 lium, rursus receptum inter cætera his admonuit uerbis,
 Fili, ante omnia cole Deũ. Regem honora. Inimicis tuis
 terribilẽ te ipsum præbe, ne te contendant: amicis facilem,
 & cõmunicabilẽ, quò longe beneuolentiores tibi sint. Itẽ
 inimicos malè habere precare esse pauperes, ne te pos-
 sint offendere: at amicos in omnibus bene ualere uelis. Sẽ
 per uxori tuæ bene adherere, ne alterius uiripericulum
 facere uelit: leue enim mulierũ est genus, ac delinitũ adu-
 latione minus malè cogitat. Velocẽ ad sermonẽ ne posside
 auditũ. Linguae cõtinens esto. Bene agentibus ne inuide,

Præcepta
 quæ dedit
 Aesopus
 Enno.

sed congratulare, inuidēs enim te ipsum magis offēdes. Domesticorū tuorū satage, ut te nō solū ut dominum timeant, sed etiā ut benefactorē uenerētur. Ne pudeat discere semper meliora. Mulieri nō unquā credas secreta: nam semper armatur, quomodo tibi dominetur. Quotidie in diē crastinū reconde: melius enim mortuū inimicis relinquere, q̄ uiuentē amicorū indigere. Salutato faciliē q̄ tibi accurrūt, sciens et catulū cauda panē cōparare. Bonū esse ne pœniteat. Susurrōnē uirū eijce domo tua, nā quæ à te dicuntur, ac fiunt, alijs cōicabit. Fac, quæ te non moestificent. Cōtingentibus ne tristare. Neq; praua in eas unquā consilia, neq; mores malorū inuiteris. His ab Aesopo Ennius admonitus, tū sermone, tum sua consciētia, ut sagitta quadā percussus animū, paucis pōst dieb⁹ ē uita discessit. Aesopus aut ē aucupes omneis accersiuit, atq; aquilarum pullos quatuor ut caperēt, iubet: sic itaq; captos nutritiuit, ut dicitur, ac instruxit (cui rei nō magnā fidē adhibemus) ut pueros in sportis ipsis appēsīs gestādo in altum uolarent, atq; ita obediētes pueris essent, ut quocūq; illi uellēt, uolarēt, siue in altū, siue in terrā deorsum: præterito uerò hiemali tēpore, ac Vere arridēte, cū ad iter omnia parasset Aesopus, & pueros accepisset, et aquilas, decepsit in Aegyptum, multa imaginatione, & opinione ad stupefactionem illorum hominum usus. Sed Nectenabo audito adesse Aesopum, Insiidijs circumuentus sum, inquit auicis, quia intellexerā Aesopū mortuū esse. Postridie autē iussit rex, ut omnes magistratus candidis circumdarētur uestibus: ipse ἐπέαρι induit. & coronā, ac γέματᾱν ἰτᾱαρι. Cumq; sedens in alto folio, Aesopum intro=

introducitur iussisset. Cui me a similes (ingrediēti inquit)
 Aesope, & eos qui mecum sunt? Et ille, Te quidem, Soli
 uerno: qui uerò te circumstant, maturis aristis. Et rex ad
 miratus ipsum, & donis eum profecutus est. Postero au-
 tem die rursus rex candidissimam togam indutus, amicis
 purpureas iussis accipere, ingredientē Aesopum ierum
 rogauit. Et Aesopus, Te, inquit, comparo Soli: hos autem
 qui stant circum, radijs solaribus. Et Nectenabo, Puto
 nihil esse Lycerum præ meo regno. Et Aesopus subri-
 dens, Ne facile de illo sic loquere, ô rex: nam genti ue-
 stræ uestrum regnum collatū, instar Solis lucet: at si Ly-
 cero comparetur, nihil aberit quin splendor hic, tenebræ
 appareant. Et Nectenabo apposita uerborū responsione
 stupefactus, Attulisti nobis, ait, qui turrim aedificent? Et
 ille, Parati sunt, si modò ostendas locum. Postea egressus
 extra urbem rex in ptamcient, ostendit dimēsū locum.
 Adductis igitur Aesopus ad ostensos loci angulos qua-
 tuor: quatuor aquilis unā cum pueris per sacculos appē-
 sīs, ac puerorum manibus datis fabrorum instrumentis,
 iussit euolare: illi uerò sublines, Date nobis, clama-
 bant, lapides, date calcem, date ligna, & alia, quæ ad ædi-
 ficationem apta sunt. Sed Nectenabo uisis pueris ab a-
 quilis in altum sublatis, ait, Vnde mihi uolucres homi-
 nes? Et Aesopus, Sed Lycerus habet: tu autem homo
 cum sis, uis cum equo dijs regi contendere. Et Nectena-
 bo, Aesope uictus sum: percontabor autem te, tu respon-
 de. Et ait, Sunt mihi fœminæ hic equæ, quæ cum audie-
 rint eos, qui in Babylone sunt, equos hinc uentes, statim cō-
 cipiūt. Si tibi ad hoc est doctrina, ostēde. Et Aesopus, Re-

spondebo tibi cras, ô rex. Profectus uerò, ubi hospitaba-
 tur, selem iubet pueris comprehendi, & captum publicè
 circumduci uerberando. Aegyptij autem illud animal co-
 lentes, cum sic ipsum malè tractari uiderent, concurre-
 runt, & selem è manu uerberantiù eripuerūt, ac rē cele-
 riter renūtiarūt regi. Qui uocato Aesopo, Nesciebas, in-
 quit, Aesope, tanquam Deum à nobis coli selem? quare
 igitur hoc fecisti? At ille, Lycerū regem iniuria affecit,
 ô rex, præterita nocte hic felis. Gallum enim eius occidit
 pugnacem, & generosum, præterea & horas ei noctis
 inuuantē. Cui rex. Non pudet te mentiri Aesope? Quo-
 nā modo una nocte felis ab Aegypto iuit in Babylonem?
 Tum ille subridendo inquit. Et quomodo, ô rex, Babylo-
 ne equis hinnientibus, hīc equæ foeminae cōcipiunt? Rex
 autem his auditis, prudentiam Aesopi felicem esse dixit.
 Post hæc autem cum accinisset ex Heliopoli uiros quæ-
 stionum sophisticarum peritos, atq; de Aesopo cū eis di-
 sputasset, inuitauit unā cū Aesopo ad conuiuium. Discū-
 bentibus igitur ipsis, quidam Heliopolita inquit Aesopo,
 Missus sum à Deo meo quæstionē quandā rogaturus te,
 ut ipsam solueres. Cui Aesopus, Mentiris, Deo enim ab
 homine nihil opus est discere: tu autē non solum te ipsū
 accusas, sed & Deum tuum. Alius rursus ait. Est templū
 ingens, & in ea colūna, duodecim urbes continēs, quarū
 singulæ triginta trabibus fulciuntur, quas circuncurrūt
 duæ mulieres. Tum Aesopus ait, Hanc quæstionem apud
 nos soluent & pueri. Templum enim est hic mūdus: Co-
 lūna, annus: Vrbes, mēsēs: Et trabes, horarū dies. Dies autē
 et nox, duæ mulieres, quæ uicissim sibi succedunt. Postri-
 die con-

die conuocatis amicis oibus, Nectenabo inquit, Propter Aesopū hunc debemus tributa regi Lycero. At ex his unus ait. Iubebimus ei quæstiones dicere nobis ex ijs, quæ neq; scimus, neq; audiuius. Et ille, Cras hac de re uobis respondebo. Decedens igitur, & cōposito scripto in quo cōtinebatur, Nectenabo cōfitens mille talenta Lycero debere, manē reuersus Regi scriptum reddidit. Regis autē amici priusquam aperiretur scriptum, omnes dixerunt, Et scimus hæc, & audiuius, & uerè scimus. Et Aesopus, Habeo uobis gratiā restitutionis causa. At Nectenabo confessione debiti lecta ait, Me nihil Lycero debente, omnes uos testificabimur. Illi mutati dixerunt. Neq; scimus, neq; audiuius. Et Aesopus, Si hæc ita se habet, solutum est quæsiū. Ad hæc Nectenabo. Felix est Lycerus, talem in regno suo doctrinā habēs. Ergo pacta tributa tradidit Aesopo, atq; in pace remisit. At Aesopus in Babylonē profectus, narrauit Lycero acta in Aegypto omnia, & tributa reddidit. Lycerus autem iussit statuam auream Aesopo erigi. Non multo autem post tempore, Aesopus in Græciā decreuit nauigare, compositioneq; cū rege facta, discessit, iuratus ei prius proculdubio reditum se in Babylonē, atq; illic reliquum uitæ uicturum. Peragratis autem Græcis urbibus, & sua doctrina patefacta, peruenit & Delphos: uerū Delphi differentē quidem audierūt libeter, sed honore, & obseruatiā eū affecerunt nulla. Is autē ad eos suspiciens ait, Viri Delphi, succurrit mihi ligno uos cōparare, quod in mari fertur, illud etenim pcul uidētes dū fluctib⁹ agitatur, magni pretij esse existimamus, postq̄ autē pxime aduenit, uilissimū.

apparet. Et ego itaq; cū procul essem ab urbe uestra, ut eos, qui existimatione digni sunt, uos admirabar: nūc autem ad uos profectus, omnibus, ut ita dixerim, inueni inutiliores, sic deceptus sum. Hæc cum audiuissent Delphi, & timerent ne aliquo modo Aesopus ad alias urbes accedens malè de se diceret, decreuerunt dolo hominem occidere. Aureã igitur phialam ex eo, quod apud se erat, sacello Apollinis accipientes, clam in Aesopi absconderunt stratis. Cū Aesopus uerò ignoraret quæ ab ipsis dolo facta fuerant, egressus ibat in Phocidem. At Delphi aggressi, et detinentes ipsum, percontabantur ut sacrilegus. Illo autem negante aliquid fecisse eiusmodi, illi uis stratis euolutis auream inuenerunt phialam, quam etiam acceptam omnibus ciuibus ostenderunt non cum paruo tumultu. Igitur Aesopus cognitis illorum insidijs, rogauit eos, ut solueretur. Hi autem non solum non soluerunt, sed ut sacrilegum in carcerem quoque iniecerunt, morte eius suffragijs decreta. Aesopus autem cū nulla astutia à mala hac fortuna liberari posset, seipsum in carcere lugebat sedens. Ex familiaribus autē ipsius quidam Damas nomine ad ipsum ingressus, & uidens eum sic lamentari, causam rei rogauit. Ille ait, Mulier quædam cū recenter suū uirū sepeliuisset, quotidie profecta ad tumulum, plorabat. Arans autē quidā non procul à sepulchro, amore captus est mulieris, & derelictis bobus, iuit et ipse ad tumulum, ac sedens unā cū muliere plorabat. Cū illa roga-
ret cur nam & ipse sic lugeret. Quomā et ego, inquit, decentem mulierē sepeliui, & posteaquā plorauero, moestitia leuor. Illa autē, Mihi idipsum similiter accidit. Et
ille.

ille. Si igitur in eadem incidimus mala, cur nã inuicẽ nõ
 coniungimur? ego etenim amabo te, ut illã: & tu me rur-
 sus ut tuũ uirũ. His persuasit mulieri, & cõuenerunt: in-
 terim aut fur profectus, & boues soluens, abegit. Ille au-
 tem reuersus, nõ inuentis bobus, & plãgere, et lugere ue-
 hementer instituit. Profecta est & mulier: & lamentan-
 tem inueniens inquit, Iterum ploras? Cui ille, Nunc, ait,
 uerẽ ploro. Et ego itaq; multis euitatis periculis, nunc ue-
 rẽ fleo, solutionem mali necunde inueniens. Post hæc af-
 fuerunt & Delphi, & extractum ipsum ẽ carcere trabe-
 bant in præcipitium. Ille autem eis dicebat, Quando col-
 loquebant animalia bruta, mus ranae amicus factus ad coe-
 nam eam inuitauit, & abducta in penarium diuitis, ubi
 multa edulia erant, Comede, inquit, amica rana. Post epu-
 lationem & rana murẽ in suam inuitauit cœnationem.
 Sed ne defatigare, inquit, natando filotenui tuũ pedem
 meo alligabo. Atq; hoc facto saltauit in paludẽ. Ea autẽ
 urinata in profundum, mus suffocabatur, & moriẽs ait,
 Ego quidem per te morior, sed me uindicabit maior. Ser-
 pernatante igitur mortuo mure in palude, deuolãs aquila
 hũc arripuit unã cum eo etiam appensam ranam: sic
 quẽ ambos deuorauit. Et ego igitur, qui ui per uos mo-
 rior, habebo ultorem. Babylon enim & Græcia omnis
 meam à nobis exigent mortem. Delphi tamen ne sic qui-
 dem pepercerunt Aesopo. Ille autem in Apollinis confu-
 git sacellum, sed ij & illinc extraxerunt irati, & in præ-
 cipitium rursus traxerunt. Aesopus cum abduceretur,
 dicebat, Audite me Delphi, Lepus aquila insectante in-
 lustrum scarabei confugit, rogans ut ab eo seruaretur.

Scara=

Scarabeus autem rogabat aquilam ne occideret supplicē,
 obtestans ipsam per maximum Iouem, saltem ne despice-
 ret paruitatem suam. Illa uerò irata, ala percutiens Scar-
 rabeū, leporem raptum depasta est. Scarabeus autem cū
 aquila uolauit, ut nudum eius disceret, ac tam profectus
 oua eius deuoluta dirupit. Illa cū graue existimaret si
 quis hoc ausus fuisset, & in altiore loco secundo nidifi-
 casset, & illic rursus scarabe⁹ iisdem hanc affecit. A qui-
 la autē inops consilij penitus, ascendit ad Iouem (in eius
 enim tutela esse dicitur) & in ipsius genibus tertiā foctu-
 ram ouorum posuit, Deo ipsa commendans, & suppli-
 cans ut custodiret. At scarabeus ē stercore pilula facta,
 ascendit, & in sinum Iouis eam demisit. Iupiter assurgēs
 ut finum excuteret, & oua abiicit oblitus, quas & con-
 triuit deiecta. Sed cū didicisset à scarabeo, quòd hæc fe-
 cisset ut aquilam ulcisceretur (non enim scarabeū tantū
 illa affecit iniuria, sed & in Iouem ipsum impia fuit) a-
 quila reuerse ait, scarabeum esse qui affecit mcerore, et
 certē iure affecisse. Nolens igitur aquilarum genus defi-
 cere, consuluit scarabeo, ut aquila reconciliaretur. Cū
 hic non paruisset, ille in aliud tempus transposuit aquila-
 rum partum, cū non appaream scarabei. Et uos igitur
 ô uiri Delphi, ne despiciate hunc Deum, ad quem profu-
 gi: et si paruum sortitus est delubrum, neq; enim impios
 negliget. Delphi uerò hæc parum curantes, rectā ad mor-
 tem itidem ducebant. Aesopus nulla re à se dicta uidens
 eos flecti, rursus ait, Viri crudeles, & interfectores au-
 dite. Agricola quidam in agro consenuit: cū nunquam
 ingressus esset in urbem, precabatur domesticos ut eam
 uideret.

uideret. At illi iunctis asellis, atque in currum eo imposito, solū iusserunt agere. Eunti autem procella & turbine aëre occupantib⁹, et tenebris factis, aselli à uia aberrantes, in quoddam præcipitium deduxerunt senem. At ille iam præcipitandus. O Iupiter ait, qua in re te iniuria affeci, quòd sic iniquè occidor, præsertim cum neque ab equis generosis, neq; à mulis bonis, sed ab asellis utilissimis? Et ego itaque eodē modo nunc tristior, quoniam nō ab honoratis uiris, & elegantibus, uerū ab inutilibus, & pessimis interficior. Iamq; præcipitandus, eiusmodi dixit rursus fabulam: Vir quidam suam deamans filiam, rus misit uxorem, solam autē filiam receptam uiolauit. Illa autem, Pater ait, scelesti facis, optarem tamen à multis potius uiris dedecore hoc affici, quàm à te, qui genuisti. Hoc nunc & in uos, ô iniqui Delphi dico, quòd eligerem in Scyllam, & Charybdim potius incidere, ac in Africa Syrteis, quàm per uos iniuste, atq; indignè mori: execror igitur uestram patriam, & deos testor, me præter oēm iustitiam interire, qui me ulciscuntur exauditū. Præcipientem igitur ipsum dederunt de rupe, & mortuus est. Non multo post autem pestilentia laborantes, oraculum acceperunt expiandam esse Aesopi mortem. Cui quòd & conscij sibi essent, iniuste eum interfecisse, etiā cippum erexerunt. Sed primates Græci, ac doctissimi quique, cum & ipsi, quæ in Aesopum facta fuissent, intellexissent, Delphos profecti sunt, & cum illis habita inquisitione, ultores & ipsi Aesopi mortis fuerunt.

Aesopi uitæ finis.

Ex

EX APHTONII SO-
PHISTÆ EXERCI-
TAMENTIS.

Fabula
quid &
quotu-
plex.

Abula profecta quidem est à poëtis, sed
& rhetoribus communis facta est admo-
nèdi gratia. Est aut fabula sermo fictus,
imagine quadã repræsẽtans ueritatẽ. At
que aut sybaritica, alia Cilix, alia Cypria dicit, accepto
ab inuẽtoribus nomine. Verum quomã Aesopus egregiẽ
præter ceteros conscripsit fabulas, euicit ut potius Aeso-
pia diceretur. Ea uerò est triplex, Rationalis, Moralis,
Mista. Rationalis, in qua aliquid ab homine geri consin-
gitur, Moralis, quæ eorum imitatur mores, quæ sum ra-
tionis expertia. Mista uerò quæ rationale irrationaleq;
complectitur. Eam autem admonitionem, cuius causa fa-
bulam constitueris, Amè fabulationem præpositam, post
positam uerò, Affabulationem dices.

FABVLA, QVA FORMICARVM
& Cicadarum exemplo hortantur iu-
uenes ad laborem.

Cicadæ olim æstate assiduis cãtibus indulgebãt, for-
micæ uerò hyemis memores, laborib⁹ fructibusq;
colligẽdis operã dabãt. Verũ cũ hyemis aduenisset, formi-
cæ ijs, quæ collegerant, pascebantur. Cicadas aut delecta-
tio illa, & canèdi uoluptas, eò indigentia, miseriẽq; per-
duxit, ut esurirèt oës, & fame cõficerentur. Sic iuuen-
tus laborum fugitans, malè habet in senectute.

EX

EX PHILOSTRATI

imaginibus Fabulae.

Fabulae se ad Aesopum, sua in eam benevolentia cōferunt, q̄ satagat sui. Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, necnon & Archilocho in Lycamben curae fuit, Sed ab Aesopo humana omnia ad fabellas redacta sunt. sermone brutis non temerè impertito: nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atq; haec ei leo quispiam agit, & uulpes, & per Iouem equus: nec testudo muta. Ex quibus pueri discūt, quae in uita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulae propter Aesopum. Accedunt ad ianuam docti huius, uittis eum deumcturae, coronaq; oleagina coronatur. hic, ut puto, fabulā aliquam textit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi id praeseferunt. Pictorē, fabularū curas remissione animo indigere, nō latuit. Philosophatur autem & fabularum corpora. Bruta enim cū hominibus conferens, cœtum circa Aesopū statuit ex illius scena confictū, Chori dux uulpes depicta est. Utitur enim ea Aesopus ministrarum argumentorum plurium, ceu Dauid Comœdia.

EX HERMOGENIS
exercitamentis.

Prisciano interprete.

Fabula est oratio ficta, uerisimili dispositione, imaginem exhibens ueritatis. Ideo autem hanc primā tradere pueris solent Oratores, quia animos eorū adhuc molles ad meliores facile uias ritē instituūt. Vsi sūt ea tñ̄ uetustissimi quoq; autores, ut Hesiod⁹, Archiloch⁹, Hora⁹ Hesio-

Hesiodus quidem lusciniæ, Archilochus autem uulpis.
 Horatius muris. Nominantur autem ab inuenoribus fa-
 bularum, aliæ Aesopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Lybiciæ, aliæ
 Sybariticæ, omnes autem communiter Aesopiæ dicun-
 tur, quoniam in conuenibus frequenter solebat Aesopus
 fabulis uti. Mendacem quidem esse uolunt fabulam, sed
 ad uitam utilem, necnon & uerisimilem. Est autem ueri-
 similis, si res, quæ subiectis accidit personis, aptè red-
 datur: ut puta de pulchritudine aliquis certat, pauo sup-
 ponatur hic. Oportet alicui astutiam tribuere, uulpe cula
 est subijcienda. Imitatores aliquos hominum uolumus o-
 stendere, hic simijs est locus. Oportet igitur modò breui-
 ter, modò latius eas differere. Quomodo autem hoc fiet?
 Si nunc narratione simplici proferantur, nunc etiam ser-
 mo inductis fingatur personis. Exempli causa, Simiæ cõ-
 uenerunt, & consilium habuerunt de urbe condenda: &
 quia placuit illis, paratæ erant incipere ædificationem,
 sed uetus Simia prohibuit ab incepto, eas docēs, quòd fa-
 cilè capiamur, si intra muros concludantur: sic breuiter
 dices. Si uelis producere, sic: Simiæ conuenerunt, & cõsi-
 liantur de urbe condenda, quarum una in mediũ ueniens
 cõcionata est, quia oportet ipsas quoq; ciuitatem habere.
 Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatem habendo felices ho-
 mines sint, domos etiam habent singuli, & in concionem
 uniuersi, & in theatrum ascendentes delectant animos spe-
 ctationibus, & auditionibus uarijs. Et sic proferes ora-
 tionem in orando, dicens, quòd & plebiscitum scriptum
 est, & finges etiam orationem ueteris simiæ. Expositio
 autem fabularum uult circuitionibus carere, & incun-
 dior

dior esse. Sed oratio, qua utilitas fabulae retegatur, quam
 ἔπιμύθιοι uocant, quod nos affabulationē possumus
 dicere, à quibusdam prima, à plerisq; rationabilius po-
 strema ponitur. Sciendum uerò, quòd etiam oratores ma-
 ter exempla solent fabulis uti.

LAVRENTIVS VAL-
 LENSIS INSIGNI VI-
 ro Arnaldo Fouelledæ
 salutem.

ROMiseram nuper, me tibi conturnices,
 quas ipse uenatus essem, missurū. Eas cape-
 re (ut homo uenandi insuetus) cū non pos-
 sem, ad uenationē meā, id est, ad literas me
 cōuertī. Ut fortē ad manus uenit libellus Græcus ex præ-
 da nauali, tres & triginta Aesopi fabulas continens, has
 omnes bidui labore uenatus sum. Mitto igitur ad te, si-
 ue fabellas, siue maui coturnices, quibus oblectare te pos-
 sis ac ludere. Etenim si Octavianum. Marcumq; Anto-
 nium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delecta-
 tos accepimus: profectò tu uir literarum amantiſſimus,
 & literato hoc genere ludēdi delectaberis. Et si quis O-
 ctauiano aut Antonio pugnacem aliquam harum auitū
 dono dedisset, iucundam illis rem, gratamq; fecisset: ego
 quoque tibi iucundus, gratusq; ero, qui plures triginta
 eius generis aues dono mitto, pugnaces, uictrices, & (si
 fortē magis hoc te iuuat) etiam pingues. Oblectant enim

D hē

hæ fabellæ, & alunt, nec minus fructus habent, quàm flo-
ris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem fa-
ciã. Tu si coturnices ueras, q̄ has fabellas, malis, rescribe.
Mittã nanq; nõ modò cortunices, sed etiam perdices. Ex
urbe Caieta Calend. Maij. M. CCCC. XXXVIII.

De Vulpe & Capro. 1

Vulpes & caper sitibundi in puteum quendam de-
scenderunt: in quo cùm perbibissent, circunspicien-
ti capro reditũ, uulpes ait, Bono animo esto caper:
excoitauit nanq; quo pacto uterq; reduces simus. Si qui-
dem tu eriges te rectum primoribus pedibus ad parietem
admotis, cornuaq; adducto ad pectus mento, reclinabts: et
ego per terga cornuaq; tua transiliens, & extra puteum
euadens, te istinc postea educam. Cuius consilio fidem ha-
bente capro, atq; ut illa dicebat, obtemperanti, ipsa è pu-
teo resiliit: ac deinde præ gaudio in margine putei gestie-
bat exultabatq; nihil de hirco curæ habens. Cæterum cū
ab hirco ut fœdisfraga incusaretur, respondit: Enimue-
ro hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est
setarũ in mento, nõ prius in puteum descendisses, quàm
de reditu exploratum habuisses. Adfabulatio.

Hæc fabula inuit uirum prudentem debere finẽ ex-
plorare, amequàm ad rem agendam ueniat.

De Vulpe & Pardo. 2

Vulpes, & pardus de pulchritudine altercabantur:
& pardo suam pellem uersicolore extollente, uul-
pes suam cū non posset præponere, inquit, At quã-
to ego speciosior, quæ nõ corpus, sed animum uersicolore
sortita sum? Adfabulatio.

Hæc

Hæc fabula innuit pulchritudinem animi antecelle
re pulchritudinem corporis.

De Cata & Venere.

3

Cata quædam delictum erat cuiusdam formosæ adu-
lescentis, Hanc ille, ut in foeminam mutaret, Vene-
rem cõprecatus est. Dea miserta cupiditatis adule-
scenuli, cõuertit bestia in speciosam puellã. Cuius forma
inardescens adulescētulus, adducit illam secum domum.
Quibus confidemibus in cubiculo, Venus uolens pericu-
lum facere nunquid illa cum corpore mutasset et mores,
murem in medio dimisit. At illa, eorum qui aderant, &
cubiculi nuptialis immemor, è cubili consurgens, murẽ
insequabatur, illũ comedere cupiens: tũ dea indignata, eã
iterum in suam restituit naturam. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit scelestos homines, etiam si condi-
tionẽ statumq; mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & filijs eius.

4

Agricola filios suos uidens quotidie digladiantes, ne
que in gratiã reducere potis esset: iussit fasciculum
uirgarum sibi afferi (aderant autẽ filij illic seden-
tes) quæ cum allatæ essent, colligauit omnes in unum fa-
sciculum, iussitq; singulos eorum fasciculum capere atq;
confringere. Illis uerò confringere non ualentibus, soluẽs
postea fasciculum, tradidit singulas uirgas eis frangen-
das: atq; illis statim frangentibus, intulit. Ita quidem &
uos ô filioli mei, si unanimes inuicem perstiteritis, inex-
pugnabiles uos hostibus inuictosq; præbebitis: sin min⁹,
uestra ipsa æmulatio atq; seditio, opportunam uos præ-
dam inimicis faciet.

Adfabulatio.

D 3

Hæc

Hæc fabula innuit, æquè res humanas capere, uel à concordia incrementum, uel à discordia iacturam.

de muliere & Gallina.

5

Mulier quædam uidua habebat gallinã quotidie singula oua ponentem. sperans autem mulier, p singulis bina oua posituram, si plus escarum tribuisset, op i parè educabat. Gallina uerò pinguior effecta, ne unum quidem ouum amplius facere poterat.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd homines per luxũ rerum et copiã marcescentes, ab instituta industria retardantur.

De duobus adulescentibus.

6

Duo adulescẽtes obsonium à coquo communiter mercati sunt. Cæterum cum coquus quibusdã negotijs domesticis intenderet, uacaretq; alter adulescentiũ partem obsonij in alterius manus immisit. Conuertente autem se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente: qui carnem sustulerat, iurat se non habere: qui uerò habebat, se non sustulisse. Quibus coquus (intellecta adulescentũ argutia) inquit, Et si me latet fur: tamẽ eum quem iurastis, non latebi.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, q, si quid homines celamus, Deum tamen nequaquam celare poterimus, qui solus omnia pspicit & omnia uidet.

De duobus amicis & Urso.

7

Dvobus amicis unã iter facientibus sit ursus obuiã: quorum unus perterritus, in arborem scandens, latuit: alter uerò, cum se imparem urso fore, & si pugnaret, superatũ iri intelligeret, prociðens simulabat se mor-

tuum

tuum esse. *Vrsus* uerò adueniens, & aures & occiput eius olfaciebat, illo, qui stratus iacebat, usquequaque continente respirationem. Ita mortuum esse credens *ursus*, abiit, aiunt enim non seuire in cadauera. Mox alter, qui inter frödes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum quidnam ad aurem *ursus* esset secum locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, ne posthac cū huiusmodi amicis iter faciam.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, deuitandos esse amicos, qui periculo in tempore auxilio præstando reuocant pedem.

De Arundine & Olea.

8

Disceptabant aliquando arundo & olea, de constantia & fortitudine, & de firmitate. Et olea quidem arundini probra ingerebat, ut fragili, & ad omnem uentum uacillanti. Arundo autem obticebat, nō longum tempus spectans. Nam cū uentus uehemens ingruisset, arūdo reflectebatur agitabaturq;. Olea uerò cū uiolentiæ uentorum reluctari uellet, confracta est.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse ijs qui non cedunt.

De Tubicine.

9

ERat tubicen quidam, qui in militia signum caneret: is interceptus ab hostibus, ad eos qui circūstebant proclamabat, Nolite me uiri innocentem, innocuum, insomemq; perimere, nullum enim unquam occidi: quippe nihil aliud quàm hanc buccinam habeo. Ad quem illi uicissimi cum clamore responderunt, Tu uerò hoc ipso magis trucidaueris, quòd cū ipse dimicare nequeas, ce-

D 3 teros

veros potes ad certamen impellere.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malos & importunos principes persuadent ad iniquè agendum.

De Cane & Lanio.

10

CAnis quidã insiliit in macellum, lanio in aliqua re occupato, & arrepto pecoris corde fugebat. Ad quem lanus conuersus, fugientemq; aspiciens, inquit; O canis, ubi ubicunq; fueris, te obseruabo: non enim mihi cor susulisti, sed cor dedisti.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, iacturam frequenter esse hominibus doctrinam.

De Ægroto & Medico.

11

AËgrotus quidã à medico interrogatus, quonã modo se habuisset, præter modum, respondit, in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, istud, inquit, bonũ est. Altero autẽ die interrogatus quomodo se haberet, respondit, Algoribus correptus, diu uexatus sum. Et istud, inquit medicus, bonũ est. Tertiò cũ de eodẽ interrogaretur, respõdit, Profluuiò corporis debilitatus sum. Istud, inquit, etiam bonũ est. Postea autẽ à familiari interrogatus, Quomodo habes ò amice? Respondit, Ego etiam atq; etiam bene habeo, sed morior. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, coarguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

12

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat: conspectoq; lupo, ait, O lupe, en præ cruciatu morior, futurus esca, aut tua, aut uulturũ, aut coruorũ. Vnum modò

munus

munus abs te flagito:educ prius ex pede aculeum,ut mo-
riar saltē sine cruciatu.Tūc Lupus summis dētibus acu-
leū mordicus deprehēdens, eduxit. Asinus uerò doloris
oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit, fractisq; il-
lius fronte, naribus, & dentibus, aufugit: lupo seipsum
accusante, ac meritò sibi id euenisse dicente:q; qui didice-
rat esse lanus iumentorum, nunc eorum uolebat esse
chirurgus. Adfabulatio.

Hęc fabula innuit, quòd qui sua artificia deserunt
transferentes se ad aliena, ipsis non apta, & in derisum
ueniunt, & in discrimen.

De Pastore & Mari.

13

P Astor in loco maritimo gregē pascebat: qui cum
uideret mare tranquillū, inceffit cupido naviga-
tionē faciēdi. Itaq; uenūdati ouibus, emptisq;
palmarū sarcinis, nauigabat. Orta aut̄ uehemēti tēpesta-
te, & nauī mergi periclitante, omne pondus nauis in ma-
re eiecit, uixq; exastit exonerata nauī. Paucis post diebus,
ueniente quodā & tranquillitatē maris admirante (erat
enim sanē tranquillū) respondens, inquit, Palmas iterū
uult, quantū intelligo: ideoq; immotum sese ostendit.

Adfabulatio.

Hęc fabula innuit eruditiores fieri homines damno,
atque periculo.

De Vulpe & Leone.

14

Vulpes nullum antea leonem conspicata, cum illi ali-
quādo obuiaffet, ita conspectum eius expandit, ut pa-
rum abfuerit quin extingueretur. Quod cū postea
iterū accidisset: ad cōspectum quidē leonis exterrita est,

D 4 sed

sed non ita ut prius. Tertio cum leonem eundem uidisset in ciuitate non modò non exterrita, sed cõfidenter adies secum colloquuta est, & confabulata.

Adfabulatio.

Hec fabula innuit, quòd consuetudo & conuersatio facit, ut quæ maximè horribilia et formidolosa sunt, neq; horrida, neq; formidolosa uideantur.

De Gallis & Perdice.

15

Gallos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamq; in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandam. Eam uerò statim galli, pro se quisque mordebant, abigebantq;. Perdix autem apud se afflictabatur: existimans, ideo talia sibi à gallis inferri, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi uerò non multo post aspexit & illos inter se pugnantes, mutuoq; percutientes: recreat. à mœrore & tristitia inquit, Equidem uerò posthac ego nò afflictabor amplius, uidens eos etiam inter se dimicantes.

Adfabulatio.

Hec fabula innuit, uirum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos uidet ne à domesticorum quidem iniurijs abstinere.

De Vulpe & Capite quodam.

16

Vulpes aliquando in domum ciitharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem suppellectilem scrutaretur: reperit è marmore caput lupinum, scienter fabreq; factum. Quod cum in manus sumpisset, inquit, O caput cum magno sensu factum nullum sensum obtinens.

Adfabulatio.

Hec

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatē habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone. 17

Carbonarius conducta in domo habitans, inuita uit fullonem, qui eò loci proximè uenisset, ut eisdem in ædibus unà habitarent. Ad quē fullo, O homo, non est mihi istud factu conducibile. Vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonaria aspergine fuscates. Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De homine Glorioso. 18

Vir quidam aliquandiu peregrinatus, cum iterū domum rediisset, cū multa ardua in diuersis regionibus à se uiriliter gesta iactabundus prædicabat: tum uerò illud maximè, quòd Rhodi omnes certamine saliendi superasset: eiusq; rei Rhodios, qui affuerūt, testes esse. Ad quem unus assistentium respōdens, inquit, O homo si uerū est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodus, ecce hic certamen saliendi.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd ubi rerum testimonia ad sunt, nil opus est uerbis.

De homine & Apolline. 19

Quidam facinorosus Delphos se cōtulit, Apollinē tentaturus, habensq; passerulum sub pallio, quem pugno tenebat. Accedensq; ad tripodas, interrogabat Deum, dicens: Quod habeo in dextera, uiuitne, an mortuum est? Prolaturus passerulum uiuum, si mor-

D 5 tuum

euum respondisset, rursus prolaturus mortuum, si uiuū
respondisset. Occidisset enim statim sub pallio, priusquā
proferret. At Deus subdolam calliditatem hominis intel-
ligens, dixit, O consultor, utrū mauis facere (Penes te nā
que arbitrium est) facito: & siue uiuum, siue mortuum
quod in manu habes, proferto. Adfabulatio.

Fabula hæc innuit mentem diuinam nihil neque late-
re, neque fallere.

De Piscatore & Cinaride. 20

Piscator quidam denūctis in mare retibus, detulit ci-
naridem pusilli corporis: quæ piscatorem sic obse-
crabat, Noli me in præsentiarum capere pusillā &
minutā, sine abire & crescere: ut postea iam adulta, com-
modo cū maiore potiaris. Cui piscator, Ego uerò amens
sim, si lucrum quod inter manus habeo (licet exiguum)
prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit stolidum esse, qui propter spem
maioris, rem & præsentem & certam (licet paruam) nō
amplectitur.

De Asino & Equo. 21

Vir quidam habebat equum & asinum. In iti-
nere faciendo, inquit asinus equo; Si me saluū
uis, leua me parte oneris mei. Equo illius uer-
bis nō obsequente, asinus sub onere cadens, moritur. Tūc
dñs iumentorū oēs quas portabat asinus sarcinas, simulq;
coriū, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere
depressus equus cū clamore inquit, Væ mihi iumentorum
infelicissimo, quid mihi misero euenit? Nā recusans partē,
nunc totū onus porto, et illius coriū. Adfabulatio.

*Hæc fabula innuit maiores debere in laboribus partem
cipere esse minoribus, ut utriq; incolumes sint.*

De Homine & Satyro. 22

Vir quidam cum satyro amicitiam inierat. Qui cum
edendi gratia sederent, exorta cæli tempestate,
uir manus ad os admouens, anhelitu refocillabat. Quod
intuens satyrus, interrogat quam ob rem id faceret.
Ille inquit, calore oris argentes manus refocillo. Pau-
loq; post, calidiore edulio allato, cum uir iterum ma-
nus ad os admouens, calorem cibi tenui inspiratione re-
frigerauit, interrogat satyrus quam ob rem & illud fa-
ciat. Respondente autem uiro, ut refrigeraret edulium:
Atqui ego, inquit satyrus, tecum posthac amicitiam non
exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigi-
dum. Vale. Adfabulatio.

*Fabula innuit deuitandam eius amicitiam esse, cuius
anceps uita est, & non simplex sermo.*

De Agricola & Canibus. 23

Agricola quidam hyberno sydere in agro depre-
hensus, deficientibus cibarijs, primum interse-
ctis singulis ouibus, illarum carnibus uescebat,
mox, & caprarum, postremo operarijs bobus interceptis
alebatur. Quod canes dum animaduertisset, inter se collo-
quuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim o-
perarijs bobus dominus non pepercit, nec nobis quidem parceret.
Adfabulatio.

*Hæc fabula innuit, fugiendos cauendosq; qui a fami-
liaribus manus non abstinent.*

De quodam admorso à Cane. 24

Admor-

Admorsus quidam à cane, circuibat singulos, corrompans curationem: nactusq; quendam est, qui cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidem ô homo conualescere vis, crustam panis madefactam in sanguine uulneris, porrige cani, qui te momordit comedendam. Cui ille deridemer inquit, Ego me hercle, si illud fecero, dignus sum qui ab omnibus huius urbis canibus præmordear.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, improbos homines cum maximè beneficia acceperint, tum maximè ad maleficia animari.

De Tynno & Delphino.

25

Thynnus cum Delphinum insequemè præcipiti cursu fugere, & iam capiendus esset, in anfractû quendam se intorsit, Delphinus quoq; ad alterum similem impetu ipso allisus est. Ad quem Tynnus respiciens, eum què expiramem uidens, inquit, Iam mihi mors non erit molesta, uidenti eum, qui mihi causa mortis est, me cum moriemem.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, equo animo ferre homines calamitates, cum eos, per quos in calamitate sum, calamitosos aspiciunt.

De Aucupe.

26

Avceps quidam sumptis aucupatorijs retibus, ad uenandum processit, uisoq; palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad auem clanculum admouebat, sperans illam se uenari posse. Quod cum agit, in altum intuens, iacentem uiperam pedibus pressit: quæ exasperata dolore hominè momordit. At ille iam deficiens, Me miserum, inquit, qui

CUM

cum alterum uenari uolo, ipse ab altero captus pereo.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quod æmuli alios arte sua nitentes decipere, sepe in laqueos quos tendunt, incidunt.

De Castore.

27

Castor præter cæteros quadrupedes, in aqua durare fertur, suaq; genitalia ad artem medicam sanè utilia esse. Hic ubi uidet se ab indagantibus hominibus captum iri (nouit enim quãobrè indagetur) ipsi sibi genitalia præcidit, atq; in sequentes proijciens, hoc modo in columis euadit.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute, nullam rationè habere fortunariũ

De Vaticinatore.

28

Vaticinator quidam in foro sedens sermocinabatur, cum sibi quidam denuntiat fores domus eius effractas esse, omniaq; direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium uaticinator gemens, properansq; cursu se domum recipiebat. Quem currentem intuens quidam, O tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum permittis, certè tua ipse non diuinasti.

Adfabulatio.

Fabula hæc ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere ac consulere conantur.

De Aucupe & Merula.

29

Auceps tetenderat uolucris retia, quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille respondit, se condere urbem. Abijtq; lō

gu

gus, & sese abdidit. Merula uerò uerbis illius fidem habens, accedens ad escam iuxta retia positam, capta est. Ac currenteq; aucupe, inquit, O homo si tu quidem talē condis urbē, haud multos inuenies incolas. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eo maximè modo rem priuatam, & publicam destrui, cum præsidēs scēuitiam exercent.

De Viatore & Ioue.

30

Viator longum ingressurus iter, si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturum promisit. Inuento autem in ipso itinere uase palmarū, & amygdalorum pleno comedit omnes palmulas amygdalasq;: sed harum nucleos, illorum putamina ad aram quandam obtulit inquit, Iupiter, habes quod tibi uouerā: quod enim inueni, eius & interiora, & exteriora tibi offerro.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit auarum hominem cupiditate pecunie, etiam dijs moliri fallacias.

De filio & Matre.

31

Puer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri suæ. A qua non castigatus quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, maiora cœpit furari. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre uerò sequente, ac uociferante, rogauit satellites ut, paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent. Quibus annuentibus, & matre festinabunda, aurem ad os filij admouente: ille auriculam maternam demibus amorfam euulsit. Et cum mater cæteriq; increparēt, nō modò ut furem, sed etiā, ut in patrem suam impium, inquit. Hæc mihi, ut perderer, ex

titit

sicut causa: si enim me ob tabellam alphabetariam castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, ad supplicium nunc ducerer.

Ad fabulatio.

Fabula hæc innuit, quod qui inter initia peccandi non coercentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De Filio & Patre.

32

Filium quidam senior habebat generosi animi, & uenaticorum canum amatorem. Hunc per quietem uiderat à leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domum quandam politissimam, laquearibus ac fenestris amœnissimam: illucq; inducens filium, illi custos inhærebat. Depinxerat enim in ea domo, ad oblectationem filij, omne genus animalium, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem uice leoni propius stans inquit, O truculentissima fera, te propter, & propter inane somnium patris, in hac domo asseruor uelut in carcere. Quid igitur faciās? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leoni erucere uolens, & clauo, qui illic latebat, offendit: qua ex percussione manus emarcuit, succreuitq; sanies, ac febris subsequuta est: breui adulescens est mortuus. Ita leo adulescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit, quæ uentura sunt, deuitare posse neminem.

De Caluo quodam.

33

Caluo quidam mētitos crines gerens, dum equo uehebatur, ecce turbinis uetus illos de capite sustulit: risus

stans

statim magni presentibus excitantur. Et ille mutuo risu
ad eos, inquit, Quid mirum si crines, qui non erant mei,
à me recesserint? Illi quoque recesserunt, qui mecum fue-
rant nati. Ad fabulatio.

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amif-
sas opes. Quod enim nascentes à natura non accepimus,
non potest nobiscum perpetuò permanere.

TRIGINTATRIUM
Aesopi Fabularum à Laurêt.
Valla traductarum
Finis.

ALIAE ITEM ALIQVOT
AESOPI FABVLAE, E GRAE-
co in Latinum uersæ, incerto
interprete.

Impossibilia promittens. 1

IR pauper egrotans, & malè affectus
cū à medicis desperatus esset, deos rogabat,
pollicens, si sanitatem sibi rursus restituif-
sent, centū boues ipsis oblaturum esse in sa-
crificium. Vxore autem eius audiente, Et ubi tibi hæc, si
conualueris? ille ait, Putas enim surgere me hinc, ut Dei
hæc à me repetam? Ad fabulatio.

Fabula

*Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re com-
probare non sperent.*

Ranæ. 2

Ranæ duæ in palude pascebantur, æstate autem sic-
cata palude, illa derelicta, quærebant aliã: cæterũ
profundũ inuenerũt puteum: quo uiso, altera alteri
inquit, Descẽdamus heus tu in hunc puteum. Illa respõ-
dens ait, Si igitur & hïc aqua aruerit, quomodo ascen-
demus? Adfabulatio.

*Fabula declarat non oportere inconsideratè res ag-
gredi.* Canis, & Gallus. 3

Canis & Gallus inita societate iter faciebãt. Ve-
sp̃era autẽ superuente, gallus conscensa arbore,
dormiebat: at canis ad radicem arboris excauata.

Cũ gallus, ut assolet, noctu cantasset, uulpes ut audiuit,
accurrit & stans inferius, ut ad se descenderet, rogabat,
quòd cuperet cõmendabile adeò cantu animal cõplecti.
Cũ autem is dixisset, ut ianitorem prius exciaret ad
radicem dormientem, ut cùm ille aperuisset, descenderet:
& illa quærente ut ipsum uocaret, canis statim profiliẽs
eam dilacerauit. Adfabulatio.

*Fabula significat, prudentes homines inimicos insul-
tãtes ad fortiores astu mittere.*

Leo, & Vrsus. 4

Leo & Vrsus simul magnum nacti hinnulum, de eo
pugnabant: grauiter igitur à seipsis affecti, ut ex
multa pugna etiam uertigine corripentur, defati-
gati iacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi p̃-
stratos eos uidit, & hinnulum in medio iacentem, hunc

B per

per utrosq; percurrendo, rapuit, fugiensq; abiuit: at illi uidebant quidem ipsam, sed quia non poterant surgere, Nos miseros, dicebant, quia uulpi laborauimus.

Adfabulatio.

Fabula significat, alijs laborantibus, alios lucrari.

Vespertilio, & Rubus, & Mergus. 5

Vespertilio, & rubus, & mergus inita societate mercatoriam decreuerunt uitam agere. Itaq; uespertilio argentū mutuata proiecit in mediū: rubus uestē secū accepit, mergus tertius, & nauigauerunt. Tempestate autē uehementi oborta, & nauis euersa, omnibus perditis, ipsi in terram euaserunt. Ex illo igitur mergus litoribus semper asidet, num quopiam & eiiciat mare. Vespertilio uerò creditores timens, interdum nō apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium uesti inhaeret, sicubi suam cognoscat quaerendo.

Adfabulatio. Fabula significat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pauo, & Monedula. 6

Vibus creaturis regē, pavo orabat, ut se ob pulchritudinē eligeret. Eligentibus autē eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si te regnāte aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opē ferēs?

Adfabulatio.

Fabula significat, principes nō modò propter pulchritudinē, sed & fortitudinē & prudentiā eligi oportere.

Singularis animal, & Vulpes. 7

Singularis agrestis super quadā sidens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare nulla præposita

causa

na necessitate dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nã si me periculũ inuaserit, nequa quã me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Adfabulatio. Fabula significat, aduersus periculũ preparatum esse oportere. Cassita. 8

Cassita laqueo capta plorans dicebat. Hei mihi miseræ, et infelici uolucris, nõ aurũ surripui cuiusquã, nõ argentũ, non aliud quicquã pretiosum. Granũ autem tritici paruũ, mortis mihi causa fuit.

Adfabulatio. Fabula in eos, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculũ.

Hinnulus. 9

Hinnulus aliquando ceruo ait, Pater, tu & maior, et celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad uindictam, curnam igitur sic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili: unum uerò, scio, q. cum canis latratũ audiuerò, statim ad fugã nescio quomodo efferor. Adfabulatio.

Fabula significat, natura timidos nulla admonitione fortificari. Auarus. 10

Auarus quidam cum omnia sua bona uendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unã defosso illic & animo suo, & mente: atque quotidie eundo, ipsam uidebat. Id aut ex operis quidam obseruãdo cognouit, et refossam glebã abstulit. Post hæc & ille pfectus, & uacuũ locũ uidens, lugere cœpit, et capillos euellere. Hunc cum quidam uidisset sic plorantem, & causam audiuiisset, Ne sic, ait, õ tu, tristare: neq; enim habens aurũ, habebas: lapidem igitur pro auro acceptũ

reconde, & puta tibi aurum esse, eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut uideo, neque cum aurū erat, utebare.

Adfabulatio. Fabula significat nihil esse possessionē, nisi usus adfuerit.

Anseres, & Grues.

11

Anseres, & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem uisis, grues, q̄ essent leues, statim euolarum, anseres uerò ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, & in expugnatione urbis, inopes facile fugere, diuites autem seruire captos.

Testudo & Aquila.

12

Testudo orabat aquilam, ut se uolare doceret. Ea autem admoneme procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus & in altum sustulit: inde demisit: hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Adfabulatio.

Fabula significat, multos quia in comentionibus prudentiores non audiuerint, seipsos læsisse.

Cerua.

13

Cerua altero obcæcata oculo, in litore pascebatur, sanū ceculum ad terram propter uenatores habens, alterū uerò ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternauigantes autem quidam, & hoc cōiectātes, ipsam sagittarum: hæc autē seipsam lugebat, q̄ unde timuerat, nihil passa foret, quod non putabat malum allaturū, ab eo proditam.

Adfabulatio.

Fabula significat, sepe quæ nobis noxia uidetur, utilia fieri: quæ uerò utilia, noxia.

Cerua

Cerua, & Leo.

14

Cerua uenatores fugiens, in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa est. Moriens autem dicebat, Hei mihi, homines fugiens, inferarum immitissimum incidi. Ad fabulatio. Fabula significat, multos homines dum parua fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerua, & Vitis.

15

Cerua uenatores fugiens sub uitis delituit. Cum praecepissent autem paruiper illi, cerua prorsus iam latere arbitrata, uitis folia pasci incepit. Illis uero agitatibus, uenatores conuersi, et quod erat uerum arbitrati, animal aliquod sub folijs occultari, sagittis confecerunt ceruam. Hec autem moriens talia dicebat, Iusta passa sum, non enim offendere oportebat, quae me seruarat.

Ad fabulatio. Fabula significat, qui iniuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus, & Leo.

16

Cum Asino gallus aliquando pascebatur Leone autem aggresso asinum, gallus exclamauit, et leo (autem enim hunc galli uocem timere) fugit. At Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem, ut uero procul hunc persecutus est quod non amplius galli pueniebat uox, conuersus leo deuorauit. Hic uero moriens clamabat, Me miserum et dementem: ex pugnacibus enim non natus parentibus: cuius gratia in aciem irruis.

Ad fabulatio. Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor, & Canis.

17

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autē ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum, & atus autem canis accessisse ut se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reuersus, iusta, inquit, patior, nam cur unquam sui interfectorem seruare studui?

Adfabulatio. Fabula in iniustos, & ingratos.

Sus, & Canis.

18

Sus & canis mutuò conutciabātur. Et sus iurabat per Venerem, procul dubio dentibus discissurum canē. Canis uerò ad hæc dissimulāter dixit. Bene p̄ Venerē nobis iuras: significas enim ab ipsa uehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Et sus, Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentē aut alio quouis modo lædentē omnino auersatur: tu tamen male oles & uiua & mortua. Adfabulatio.

Fabula significat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciuntur, artificiosè in laudem conuertere.

Sus, & Canis.

19

Sus & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, fœcundā esse maximè pedestriū omnium. Et sus occurrēs, ad hæc inquit, Sed cū hæc dicis, scito et æcos tuos te catulos parere. Adfabulatio.

Fabula significat, nō in celeritate res, sed perfectione iudicari.

Serpens, & Cancer.

20

Serpens unā cum cancro uiuebat, inita cum eo societate. Itaque cancer simplex moribus, ut & ille astutiana

muta=

mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cùm obseruasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro uiribus compressisset, occidit. At serpente post mortem extenso, ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicè esse: neq; enim hanc pœnam dedisses. Adfabulatio.

Fabula significat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor & Lupus.

21

Pastor nuper natum lupi catulum reperit, ac sustulit, unaq; cum canibus nutriuit. Ad cùm adoleuisset, si quando lupus ouem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cùm canes uerò aliquando non possent assequi lupū, atq; ideo reuerterentur, ille sequebatur, ut cùm ipsum affecutus esset, particeps foret uenatiōis ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrà nō rapuisset ouem, ipse clam occidēs, unà cùm canibus comedebat: donec pastor cùm cōiecta esset, & intellexisset rē, de arbore ipsum spsuendit, & occidit. Adfabulatio.

Fabula significat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

Leo, & Lupus.

22

Leo cùm consenuisset, egrotabat iacēs in antro. Accesserant autem uisitatura regē, præter uulpem, cetera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem uulpem, quasi nihili faciētem suū omnium dñm, & propterea neq; ad uisitatiōē profectam. Interim affuit & uulpes, & ultima audiuit lupi uerbi. Leo igitur contra eam infremuit, Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorū, qui conuenerūt, tantū profuit, quantū ego, quæ in omnē partem circuiui, & medicamentū pro

te à medico quæstui, & didici? Cùm autem leo statim ut medicamentum diceret, imperasset, illa inquit, Si lupo uiente excoriato, ipsius calidam pellem indueris, Et lupo iacente uulpes ridens ait, Sic non oportet donum ad maleuolentiam mouere, sed ad beneuolentiam.

Adfabulatio.

Fabula significat, eum qui quotidie machinatur, in se ipsum laqueum uertere.

Mulier.

23

Mulier quædam uirum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid cõmeta est. Aggrauatum enim ipsum ab ebrietate cùm obseruasset, & mortui instar insensatum, in humeros eleuatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abiit. Cũ uerò ipsum iam sobrium esse cõtactata est, profecta ianuam pulsauit sepulchrei. Ille autem cùm diceret, Quis est, qui pulsat ianuam? uxor respõdit, Mortuis cibaria ferēs ego assum. Et ille, Nõ mihi comesse, sed bibere õ optime poti⁹ offer: tristẽ enim me reddis, cùm cibi nõ potus meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi misera, inquit: nam neq; astu profui: tu enim uir non solum non emendatus es, sed peior quoq; te ipso euasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Adfabulatio.

Fabula significat, nõ oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo inuadit.

Cycnus.

24

Vir diues anserem simul & cycnum nutrebat, non ad eadem tamen, sed alterum cantus, alterũ mensa gratia. Cùm autẽ oporteret anserẽ pati

ēa, quorum causa nutriebatur, nox erat, ac discernere tēpus nō permisit utrunq;: cyncus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium: & cantu significat naturam, mortem uerò effugit suauitate canendi.

Adfabulatio.

Fabula significat, sepe musicen differre mortem.

Æthiops.

25

A Ethiopē quidā emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia eius, qui prius habuit: ac assumpto in domū, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lacris tētavit mundare: & colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor parauit.

Adfabulatio.

Fabula significat, manere naturas, ut à principio pro uenerunt.

Hirundo & Cornix.

26

Hirundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo uerno tempore floret, meum uerò corpus etiā hyeme durat.

Adfabulatio.

Fabula significat, durationem corporis, decore meliorem esse.

Butalis.

27

Butalis à fenestra quadam pendebat: Vespertilio autē profecta rogauit causam, quare die sileret, nocte caneret. Cum autem id ea non incassum hoc facere dixisset (nam die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euasit) uespertilio ait, Sed non nunc te canere oportet, cum nulla uilitas, sed antè quàm capereris.

Adfabulatio.

E 5

Fabula

*Fabula significat, in infortunijs inutilem esse pœnitenti-
am.*

Cochleæ.

Rustici filius affabat cochleas. Cum autē audiret eas
stridentes, ait, O pessimæ animantes, domibus uestris
incensis uos canitis?

Adfabulatio.

28

*Fabula significat, omne intempestiuè factum, uel tupe-
rabile.*

Mulier, & Ancillæ.

29

Mulier uidua operosa ancillas habens, has sole-
bat noctu excitare ad opera ad gallorum can-
tu. Hic uerò assiduè defatigatis labore, uisum
est oportere domesticum occidere gallum, tāquam illum
qui noctu excitaret heram. Euenit autē ipsis, hoc facto,
ut in grauiora inciderent mala: nam hera ignorans gal-
lorū heram, temperiùs eas excitabat.

*Adfabulatio. Fabula significat, plerisq; hominibus
consilia esse malorum causas.*

Mulier uenefica.

30

Mulier uenefica diuinarum irarum propulsio-
nes promittens, multa facere perseuerabat: &
lucrum inde facere. Quidam igitur accusaue-
runt eam impietatis, & conuicerunt, & damnatam du-
cebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait.
Tu quæ deorū iras auertere promittebas, quomodo neq;
hominum consilium mutare potuisti?

*Adfabulatio. Fabula significat, multos magna pro-
mittentes, ne parua quidem facere posse.*

Agricola.

31

Agri

Agricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem Fortuna adstans, inquit, Heus tu, cur terrae meae munera attribuis, quae ego tibi dedi ditatura te: nã si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te tunc me Fortunam accusaturum.

Adfabulatio.

Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atq; huic gratiam referre.

Viatores.

32

Duo quidã unã iter faciebant: & cùm alter securim reperisset, alter, qui non inuenit, admonebat ipsum ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulò post autem cùm aggredereut ipsos, qui securim perdiderat, qui eã habebat, persecutibus illis, ei qui unã iter faciebat, dixit, Perijmus. Hic autẽ ait, perij dic: nã perijmus, etenim & tũc cùm securim inuenisti, inueni dixisti, nã, inuenimus.

Adfabulatio. Fabula significat, qui nã fuerunt participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranae duae.

33

Duae ranæ uicinæ sibi erãt: pascebantur aut altera in profundo stagno, & procul à uia: altera in uia parũ aquae habes. Verũ, cũ quæ ï stagno, alterã admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur, illa nã paruit, dicens firmissima teneri huiusce loci cõsuetudine: quousque obligit currum prættereuntem ipsam confringere.

Adfabulatio. Fabula significat, homines quoq; praua aggredientes citiũs mori, quàm nutentur in melius.

Apiarius.

34

IN

IN mellarium ingressus quidam domino absente, fauū abstulit. Hic autem reuersus, ut alucolos uidit inanes, stans quod in his erat perscrutabatur. Apes autem e pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum aculeis percutiebant, pessimeq; tractabant. Hic autem ad eas, O pessime animantes, furatum uestros fauos illesum dimisistis, me uerò satagemem uestri, percutitis?

Adfabulatio.

Fabula significat, sic homines quosdā ob ignorātiā inimicos nō cauere, amicos autē ut insidiatores repellere.

Alcedo.

35.

ALcedo auis est solitaria, semper in mari uitamagens: hanc dicitur, hominum uenationes cauentem, in scopulis maritimis nidificare. Caterū aliquando paritura, pullos fecit. Egressa autem ea ad pabulum, accidit mare à uehementi concitatum uento, eleuari supra nidum: atque hoc submerso, pullos perdere: hæc uerò reuersa, re cognita, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cauens, ad hoc confugi, quod mihi longe est infidius.

Adfabulatio.

Fabula significat, homines etiam quosdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piscator.

36

Piscator in fluuio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso utrinq; funi alligato lapide, aquam uerberabat, ut pisces fugientes incautē in retia inciderent. Cū quidam uerò ex ijs, qui circa locū habitabāt, id facere uideret, increpabat, quòd fluuium turbaret, et clarā aquam non sineret bibere: et is respon-

dit

dit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esuriē
tem mori.

Adfabulatio.

Fabula significat, ciuitatum etiam rectores tunc ma-
ximē operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simius, & Delphis.

37

MOris cum esset nauigantibus Melitenses catulos
& simios adducere in solamen nauigationis, qui-
dam habebat secū & simium. Cum autē peruenissent ad
Sunium Atticæ promontorium, tempestatē uehementē
fieri contigit: nauis autem euersa, et omnibus natantibus,
natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspiciatus,
& hominem esse ratus, digressus leuabat, ad terram per-
ferens. Ut uerò in Piræo fuit Atheniensium nauali, roga-
uit simium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic
diceret & claris hic esse parentibus: rogauit an & Pi-
ræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere,
ait, Et ualde amicum esse ei, & familiarem, At Delphis
tāto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Adfabulatio. Fabula in uiros qui ueritatem igno-
rantes, existimant se decipere.

Muscæ.

38

IN cella quadam melle effuso, muscæ aduolantes come-
debant: implicitis autem earum pedibus, euolare nō
poterant: cum uerò suffocarentur, dicebant, Misere-
reos quia ob modicum cibum perimus.

Adfabulatio. Fabula significat, multis gulam mul-
torum malorum esse causam.

Mercurius, & Statuarius.

39

Mercurius scire uolens, quanti apud homines esset,
iuit in statuarij domū trāsformatus in hominem,
& uisa

et uisa statua Iouis, rogabat, quāti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset, drachma, risit. Et quanti Iunonis, ait: Cum dixisset, pluris: uisa est sua ipsius statua, ac opinatus cum nuntius sit deorū, et lucrosus, maximā de se apud homines haberi rationem, rogauit de se. Statuarius uerò ait, Si hasce emeris, et hanc additamentū do.

Adfabulatio. Fabula in uirum gloriosum, qui nullius apud alios est pretij.

Mercurius, & Tiresias.

40

Mercurius uolens Tiresiæ uaticinium, an uerū esset cognoscere, furatus ipsius boues ex rure uenit ad ipsum in urbem, similis factus homini, et ad ipsum diuertit. Bouem autem amissione renuntiata Tiresiæ, ille assumpto Mercurio exiuit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et huic iubet dicere sibi quānam auē uiderit. Mercurius autem primum uidisse aquilam à sinistra ad dextram uolantem, dixit, Hic non ad se id esse cum dixisset, secundo cornucem super arbore quadam sedentem uidit, et modo superius aspicientem, modo ad terram declinatam, uati refert. Et is re cognita ait, Sed hæc Cornix iurat et cælum, et terram, si tu uelis, meas me recepturum boues.

Adfabulatio.

Hoc sermone uti quispiam poterit aduersus uirū furacem.

Canes.

41

Habens quidam duos canes, alterum uenari docuit, alterum domum seruare, Cæterum si quando uenaticus caper et aliquid, qui domū custodiebat, par ticeps unā cū eo erat cœna. Aegre serente aut uenatico, et illi

illi obijciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil fa-
ciens suis nutriretur laboribus, respondens ipse ait, Non
me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit,
sed labores alienos comesse.

Adfabulatio. Fabula significat, adolescentes qui nè-
hil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes
sic educauerint.

Maritus, & Vxor.

42

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus
inimica erat, uoluit scire, an etiam erga paternos
domesticos ita afficeretur. Quapropter cum ratio-
nabili pretextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis ue-
rò post diebus ea reuersa, rogauit quomodo aduersus il-
los habuisset. Hæc uerò cum dixisset, Bubulci & pasto-
res me suspectabant: ad eam ait, Sed ò uxor, si eos odisti,
qui manè greges agunt, serò autem redeunt, quid spera-
re in ijs quibus cum tota conuersaris dies?

Adfabulatio.

Fabula significat, sic sepe ex paruis magna, & ex ma-
nifestis incerta cognosci.

Hædus, & Lupus.

43

Hædus derelictus à grege, persequente lupo, cõuer-
sus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuũ ci-
bum futurum, ne iniucundè moriar, cane tibia pri-
mum, ut saltem. Lupo autè canente tibia, atque hædo sal-
tante, canes cum audiuissent, lupum persecuti sunt. Hic
conuersus hædo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportet
ba enim me cocus cum sim, tibicinem non agere.

Adfabulatio.

Fabula

Fabula significat, qui ea quibus natura apti sunt negligunt, quæ uerò aliorum sunt, exercere conantur, in infortuna incidere.

Cancer, & Vulpes.

44

Cancer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascabatur. Vulpes esuriens ut uidit, accessit, ac eum rapuit. Ille deuorandus ait, Sed ego condigna patior, qui marinus cum sim, terrestris esse uolui.

Adfabulatio. Fabula significat, homines, etiã qui proprijs derelictis exercitijs, ea quæ nihil conueniunt, aggrediuntur meritò infortunos esse.

Citharœdus.

45

Citharœdus rudis in domo calce incrustata familiariter, ut solebat, canens, & cõtra resonãcie in se uoce, existimabat ualde canorus esse: uerũ elatus sup hoc, cogitauit & in theatro sese committere oportere. Profectus uerò ad ostendẽdum, cũ malè admodũ caneret, lapidibus ipsũ explosũ abegerũt. *Adfabulatio.*

Fabula significat, sic ex rhetoribus quosdã, qui in scholis putant esse aliquid, cum ad res public. se conferunt, nullius pretij esse.

Fures.

46

Fures in domum quandam ingressi, nihil inueniunt nisi gallum, atq; hoc capto, abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut se dimitterent, dicens utilẽ esse hominibus noctu eos ad opera excitando. Hi uerò dixerunt, Sed propter hoc tãto magis occidimus: illos enim excitando, furari nos non sinis. *Adfabulatio.*

Fabula significat, ea maximè prauis esse aduersa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Coruus.

47

Cornix

Cornix coruo inuidens, quòd is per auguria homini
 b^o uaticinaretur, ob idq; crederetur uti futura præ
 dicens, conspicata uiatores quosdam prætereuntes, iuit su
 per arborem quãdam, stans ualde crocitauit. Illis uerò ad
 uocem conuersis & admiratis, re cognuta, quidam inquit.
 Abeamus heus uos, cornux enim est, quæ crocitauit: & au
 gurium non habet. Adfabulatio.

Fabula significat, eodem modo & homines præstatio
 ribus certantes, præter quàm quòd non ad æqua perue
 niunt, risum quoque debere.

Cornix, & Canis. 48

Cornix Mineruæ sacrificans canē inuitauit ad epu
 las. Ille uerò ad eam dixit, Quid frustra sacrificia
 absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus
 quoque tibi augurijs fidem sustulerit. Cui Cornix, Ob
 id magis ei sacrifico, ut recõciliet nubi. Adfabulatio.

Fabula significat, plerosq; ob lucrum non mereri mi
 nicos beneficijs prosequi.

Coruus, & Serpens. 49

Coruus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodã
 loco dormiẽtẽ uidit, hũc deuolãdo rapuit. Hic cum
 se uertisset, atque momordisset ipsum, Coruus mo
 riturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo
 etiam pereo. Adfabulatio.

Fabula in uirum, qui ob thesaurorum inuentionẽ de
 salute periclitatur.

Monedula, & Columba. 50

Monedula in columbario quodã columbis uisis be
 ne nutritis, dealbauit sese, iuitq; ut & ipsa eodẽ ci
 bo im-

bo impertiretur. Hæc uerò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt, sed cum aliquando oblita uocem emississet, tunc eius cognita natura, expulerunt percutiēdo: eaq; priuata eo cibo, redijt ad monedulas rursus: & illæ ob colorem, cum ipsam non nossent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Adfabulatio. Fabula significat, oportere & nos nostris cōtentos esse, considerantes auaritiam præterquam q̄, nihil iuuat, auferre sepe & quæ adsunt bona.

Monedula.

51

Monedulam cum quis cepisset, & pedem alligasset filo suo tradidit filio. Hæc non ferēdo uictū inter homines, ubi parūper libertatē nacta est, fugit, in suumq; nidū se contulit. Circūuoluto uerò ramis uinculo, euolare haud ualens, cū moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo seruitutem, incautē mea me uita priuauit. Adfabulatio.

Fabula significat, nōnunquam quosdam, dum se à medio cribus studēt periculis liberare, in maiora incidere.

Mercurius.

52

Iupiter Mercurio iussit, ut aruificibus omnibus mēdacijs medicamētum misceret: hic eo trito, & ad mēsuram facto ex æquo singulis miscet. Cū uerò solo relicto suto re multū superesset medicamento, totū acceptū mortariū ei miscuit: atq; hinc contigit artifices omneis mentiri, maxime uerò omniū sutores. Adfabulatio.

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter.

53

Iupiter formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus. Quæ, ppter nō habens

habens unde nam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum iussit. Hic uerò primū indignè ferens cōtradicebat: uehemētius uerò eo instante, ait, Sed ego sanè his ingredior pactis, si amor nō ingrediatur, si ingrediatur, ipse exhibo quàm primū. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse. Adfabulatio.

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse.

Iupiter.

54

Uupiter nuptias celebrans, omnia animalia recipiebat, sola uerò testudine tardè profecta, admirās causam tarditatis, rogauit eam, quamobrem ipsa ad cœnam nō accesserat. Cùm hæc dixisset, Domus chara, domus optima iratus est ipsi, damnauit ut domum baiulans circumferret. Adfabulatio.

Fabula significat, plerosque homines eligere parcè potius apud se uiuere, quàm apud alios lautè.

Lupus, & Ouis.

55

Lupus à canibus morsus, & malè affectus, abiectus iacebat. Cibi uerò indigens, uisa oue, rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi afferret. Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inueniam. Illa re cognita ait, Si ego potum do tibi, tu & cibo me uteris. Adfabulatio.

Fabula in uirum maleficum, per simulationē insidiante.

Lepores.

56

Lepores olim belligerantes cum aquilis inuocarunt in auxilium uulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui uos estis, & cū quibus praeliamini. Adfabulatio.

F 2

Fabul

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

57

Quæ nunc formica, homo olim fuit: hic agriculturæ assidue incubens, non erat proprijs laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Iupiter autem indignatus huius auaricia, transmouit eum in hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cū mutasset formam, non & affectum mutauit: nam usque nunc arua cirumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Adfabulatio.

Fabula significat, natura prauos, etsi maxime specie transmouerint, mores non mutare.

Vespertilio, & Mustella.

58

Vespertilio in terram cū cecidisset, à mustella capta est: & cū occidenda foret, pro salute rogabat. Hac uero dicente, non posse ipsam dimittere, quòd natura uolucris omnibus inimica foret, aut nō auem, sed murrem esse, & sic dimissa est. Postremo autem cū iterum cecidisset, & ab alia capta mustella, ne uoraretur orabat. Hac autem dicente, cunctis minucam esse muribus, hæc non mus, sed uespertilio sum, dicebat: & rursus dimissa est: atq; ita euenit, bis mutato nomine, salutem consecutam fuisse.

Adfabulatio.

Fabula significat, neq; nos in eisdem semper esse oportere, contraerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerūq; pericula effugere.

Viatores.

59

Viatores secundū litus quoddam iter facientes, iuerunt in speculam quandam, & illic conspicati sarmenta procul

procul natania, nauim esse magnam existimarunt, quã obrem expectarunt, tanquam appulsura ea esset. Cũ uerò à uēto lata sarmenta propius forēt, nō nauim ampli⁹, sed scapham uidere uidebantur. Aduēctis autem illis, cū sarmenta esse uidissent, inter se dixerunt, Vt nos igitur frustra, quod nihil est, expectabamus?

Adfabulatio. Fabula significat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse uidentur, cū periculum feceris, nullius esse pretij inueniri.

Asinus syluestris.

60

Asinus syluestris asino uiso domestico in loco quodã aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde uerò cū uidisset eum ferentē onera, & agasonem retrò sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego nō amplius beatum te existimabo: uideo enim non sine magnis malis habere te felicitatem. Adfabulatio.

Fabula significat, non esse amulanda lucra, in quibus insunt pericula, & miseriæ.

Asini. 61

Asini olim ppter eā quod assidue onera ferret, & fatigarētur, legatos miserum ad iouē, solutionē laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis uolens, id nō fieri, ait, tunc eos liberatū tri laborib⁹, cū mingendo fluuium fecerint. At illi eum uerum dicere existimantes, ex illo & nunc usq; ubi aliorum urinam uiderint asinorum, illic & ipsi circumstando mingunt.

Adfabulatio. Fabula significat, unicuiq; quod facile est, incurabile esse.

Asinus, & Vulpes.

62

F 3

Asinus

A Sinus indutus pelle leonis uagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum uisa uulpe, tætauit & hæc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius uocem audiuerat) ad ipsam ait, Compertū habeto, q̄ ego et timuissē, nisi rudentē audiuissem. Adfabulatio.

Fabula significat, nōnullos indoctos, qui ijs, qui extrā sunt, aliqui esse uidentur, ex sua linguacitate redargui.

Afinus, & Ranæ. 63.

A Sinus ligna ferens, pertransibat paludem quādam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur, ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude auditis suspirijs: Heus tu dixerunt, & quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos fuisses, cū quia paulum cecidisti, sic lamenteris?

Adfabulatio. Hoc sermone uti quispiam poterit in uirum segnem, qui ob minimos quosq; labores tristatur, cū ipse maioribus facile resistat.

Afinus, & Coruus. 64

A Sinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Coruo autem insidendo sibi, & ulcus percutiendo, afinus rudebat ac saltabat: sed agasone procul stāte ac ridente, lupus præteriens, ipsum uidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantū uiderit persequitur, huic autem & arridet. Adfabulatio.

Fabula significat, maleficos homines, si tantū appareant, dignosci.

Afinus, & Vulpes. 65

A Sinus & uulpes inita inter se societate, exiuerūt ad uenationem. Leo uerò cū occurrisset ipsis, uulpes imminens periculū uidens, profecta ad leonem, traditu=

dituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa adducto asino in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo uidens illum fugere minime posse, primam uulpem comprehendit: deinde, sic ad asinum uersus est.

Adfabulatio. Fabula significat, eos qui socijs insidiantur, saepe & seipsos nescios perdere.

Gallina, & Hirundo. 66

GAllina serpentis ouis inuentis diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam uidisset, ait, O demens, quid haec nutris? quae cum excreuerint, a te prima iniuriam auspicabuntur. Adfabulatio.

Fabula significat, implacabilem esse prauitatem, licet afficiatur maximis beneficijs. Camelus. 67

Cum primum uisa est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi uero procedente tempore cognouerunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usque ut ad eam accederent. At intellecto paulo post belluae non inesse bilem, eò contemptius iere, ut & fræna ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Adfabulatio. Fabula significat, terribiles res, consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens. 68

Serpens à multis hominibus pessundatus, Iouem postulauit. Iupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcauit, pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset. Adfabulatio.

Fabula significat, eos qui prius inuadentibus resistunt, alijs formidolosos fieri.

F 4

Columba

Columba.

69

Columba siti correpta, ut uidit quodã in loco poculum aquæ depictũ, uerũ rata, atque multo elata impetu, in scia in tabulã offendit, usque adeo ut & pennis ipsius per fractis in terram decideret, atque à quodã occurrentium caperetur. Ad fabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob uehemētes alacritates in consultò res aggredientes, inijcere sese in precipiciem. Columba, & Cornix. 70

Columba in columbario quodam nutrita foecunditate superbiebat. Cornix uerò ea audita, ait: Heus tu, desine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plùs meroris accumulās. Ad fabulatio.

Fabula significat, ex famulis quoq; eos esse infelicissimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

Diues.

71

Diuēs duas habens filias, altera mortua, præficas cõduxit. Cũ uerò altera filia dixisset. Vt nos miseræ ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ uerò non necessariæ sic uehementer plangunt. mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamentantur, nam numerum gratia id agunt. Ad fabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob auaritiã nõ uereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

72

Pastor actus in quercetum quoddam ouibus, strata sub quercu ueste, ascendit, & fructum decutiebat. Oues uerò inter edendũ glandes, nesciæ & uestes una deuorauerunt. At cũ pastor descendisset, ut quod erat actum, uide-

dit, O pessima, ait, animalia, uos cæteris uellera ac uestes præbetis, à me uerò, qui uos nutrio, & uestem surripitis.

Adfabulatio. Fabula signifi. at, plerosq; homines ob demētiam eos qui nihil attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus.

73

Bubulcus armētum taurorum pascens, amisit uitulū, blustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus est Iouē, si furem qui uitulum cepit, ostenderit, hoc dum in sacrificium oblaturum. Cæterum proficiscēs in quercetū quoddam, inuenit à leone deuorari uitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, eleuatis manibus suis in cælum, ait, O domine Iupiter, promiseram tibi hoc dum me daturum esse, si furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manus effugero. Adfabulatio.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiserint, precantur ut inueniant, cum inuenerint, querunt effugere.

Aquila.

74

Super petra aquila sedebat, leporem captura: hanc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quæ cum uidisset. Et hoc mihi altera mœstitia, quod proprijs pennis inteream.

Adfabulatio. Fabula significat, durū esse, cum quis à suis periculum patiatur.

Vermis, & Vulpes.

75

Qui sub cœno celabatur uermis, super terrā egressus dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medi-

F 5

camis

caminum doctus, qualis est Pæon deorū medicus. Et quo modo, ait uulpes, alios curas, te ipsum claudum non curas?

Adfabulatio.

Fabula significat, nisi præstò experientia fuerit, omne uerbum inane esse.

Gallina auripara.

76

GAllinam quis habēs oua aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam alijs gallinis similem reperit. Hic multum sperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est.

Adfabulatio. Fabula significat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus, & Vetula.

77

Lupus esuriēs circuibat quæredò cibū. Profectus autē ad locū quendā, audiuit lugētē puerulū, eiq; dicentem anum, Desine plorare: sin minus, hac hora tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriò loqui amiculā, expectabat ad multam horam. Sed cum aduenisset uespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si uenerit lupus huc, interficiemus eum fili. His auditis lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Adfabulatio. Fabula in homines, quorum facta uerbis non respondent.

De Culice, & Leone.

78

Cvlex ad leonē accedēs, ait, Neq; timeo te, neque fortior me es: minus mihi adesse uiriū ideo existimas, quòd laceres unguibus, & dētibus mordeas: hoc et fœmina cum uiro pugnans facit. Ego uerò longè sum te foroit

fortior. Si uerò uis, ueniamus ad pugnam. Et cū tuba cecinisset, culex inhaest mordens circa nares ipsius leuete genas; leo autem proprijs unguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est. Culex autē uicto leone cū sonuisset tuba, & epiniciu cecinisset, euolauit. Aranea uerò uinculo implicitus cū deuoraretur, lamentabatur quòd cū maximis pugnas, à uili animali aranea occideretur.

Ad fabulatio. Fabula in eos qui prosternūt magnos, & à paruis prosternuntur.

G V L I E L M V S C A -
 nonicus Dini Aurelij Augustini Flo-
 rentino suo, illustri Baroni Isel-
 steino S. D.

ABVLAS Aesopi cū ex oratione liga-
 ta in solutam uertissem, tibi florentissime
 Florenti dicare placuit, quā enim sis amās
 literarū, ex meo Antonio uiro literatissi-
 mo facie intelligo. Nam eū tu quidē quòd eruditum sci-
 res, acciuisisti, & is tui amantissimus est, cū ob alia que-
 dam, tum ob amorem tuum erga literatos. Neque illud
 praeterire debeo me quoque à te uehementer amari, &
 te commendante magistro Antonio succensum deside-
 rio nostri. Apprime sanè decere solet, qui genere sit il-
 lustris, eum esse amicum & familiarem literarum, quae,
 ut caetera commoda earum sileam, uel sole adeò faciunt
 immortalē. Erit autem harum fabularum lectio tibi,
 ut opin

ut opinor, utilis, quippe ubi multa ad bene uiuendū ap-
 posita inuenies, grata certè earum lectio, & iucunda non
 esse non pōt. Hactenus autem eas illis, qui alias complu-
 res scripserint, fuisse neglectui, satis miror: nec equidē
 tamen scripturus fuissē, ni & Titus Liuius harum in
 historia meminisset, & Flaccum nostrū in epistola usum
 uiderem, & Quintilianum Institutionum libris utendū
 suadere cernerem. Sed satis iam exordij. illud te admoni-
 tum uelim, ne sis inscius, animam, quæ iam mutæ sunt,
 olim fuisse loquaces. Vale, & me, ut facti, ama.

De Gallo Gallinaceo. 1

GAllus gallinaceus dum uerit stercorariū, offendit
 gemmam, Quid, inquiens, rem sic nitidam reperio?
 Si gemmarius reperisset, nihil esset eo letius, ut qui præ-
 tium sciret. Mibi quidem nulli est usui, nec magni æsti-
 mo, imò equidē omnibus gemmis granū hordei malim.

Morale. Per gemmam artem, sapieniamq; intellige
 per gallum hominem stolidum & uoluptarium. Nec sto-
 lidi artes liberales amant, cum usum earum nesciant: nec
 uoluptarius, quippe cui unà placeat uoluptas.

De Lupo, & Agno. 2

Lupus ad caput fontis bibens, uidet agnum pcul in-
 frā bibentem. Accurrit: agnum increpitat, quod tur-
 baris fontem. Trepidare agnus, supplicare, ut parcat
 innocenti: se quando longè infrā biberit, potum lupi ne
 potuisse quidem turbare, nedum uoluisse. Lupus conerà
 intonat, Nihil agis sacrilege, semper obes. Pater, mater,
 omne tuum inuisum genus, sedulo mibi aduersatur. Tu
 mibi dabis hodie poenas.

Morale.

Vetus

Vetus dictum est, ut canem cædas, facile inueniri baculum. Potens si libet nocere, facile capit nocendi causam: satis peccauit, qui resistere non potuit.

De Mure, & Rana.

3

Bellum gerebat mus cum rana. De paludis certabat imperio. Pugna erat uehemēs, & anceps: mus callidus sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur: rana uiribus melior, pectore, & insultu ualens, aperto Marte hostē laceffit. Hasta utriq; erat iuncea. Quo certa mine procul uiso, miluus adproperat, dumq; præ studio pugnae, neuter sibi cauet, utrunq; bellatorem miluus rapit, ac laniat.

Morale.

Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerunq; etiam uitam in periculo ponunt.

De Cane, & Umbra.

4

Cans tranans fluuium, rictu uehebat carnem. Splendente sole, ita ut sit, umbra carnis lucebat in aquis. Quam ille uisam auide captans, quod in faucibus erat, perdidit. Itaq; tum rei, tum spei tactura percussus primum stupuit: deinde animum recipiens, sic elatrauit, Miser, deerat cupiditati tuæ modus: satis superq; erat, ut desipuisses. Iam per tuam stultitiam minus nibilo tibi est.

Morale. Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ: ut & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certè Terentianus ille Sannio, Ego inquit, spem pretio non emam.

De Leone, & quibusdam alijs.

5

CVM oue ac quibusdam alijs pepigerat leo uenationē fore

fore communem:itur uenatum:capitur ceruus:partitur
tur.Singulis singulas partes tollere,ut conuenerat inci-
piētibus,leo rugijt,Vna,inquiēs,pars mea est,quia sum
dignissimus.Altera itidem mea est,quia uiribus præstā-
tissimus.Porrò quia in capiendo ceruo plus sudauerim,
uendico tertiam.Quartam denique partem ni concesserit-
is,actum est de amicitia.¶Socij hoc audito, discedunt
uacui,& taciti,non ausi mutire contra leonem.

Morale.Rara semper fuit fides,apud hoc seculum
rarior est:apud potentes,& est,& fuit semper rarissi-
ma.Quocirca satius est ut uiuas cum pari.Qui enim cū
potentiore uiuit,neesse habet saepe de suo iure concede-
re:cum æquali æquale tibi ius erit.

De Lupo,& Grue.

6

LVpo uoranti ouem,fortè ossa hæserè in gula.Ambit,
Lorat opem,opitulatur nemo.Omnes dicitant tulisse
eum pretium uoracitatis.Tandem blanditijs multis plu-
ribusque promissis gruem inducit,ut collo longissimo in
gulam inferto,os infixum eximeret.Petenti autem præ-
mium illuist,Inepta,inquit,abi:non sat habes quòd ui-
uis uitam debes mihi:Si libuisset,licuit præmordere col-
lum tuum.

Morale.

Tritum est,perire quod facis ingrato.

De Rustico,& Colubro.

7

Rusticus repertum in niue colubrum frigore propè
Renectum,domumtulit,abiecit adfocum.Coluber ab
igni uim,uirusq; recipiēs,deinde fiāmā nō ferens,
omne tugurium sibilando infecit.Accurrit rusticus cor-
repta sude,uerbis,uerberibusq; cū eo iniuriā exposu-
lat.

lat.

lat. Num hæc referat gratiam? num uitam erepturus sit illi, qui uitam ipsi dederit? Morale.

FEt interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris, & male de te mereantur ij, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro, & Asino. 8

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignans fredebat. Malum quidem ignauissime fueras meritus, sed etiam si tu poena fueras dignus, tamen ego indignus, qui a te poenas sumam. Irride tutus impune tibi licet, tuus enim es ob inertiam. Morale.

Demus operam, ut cum in digna nobis audimus, aut pecciamur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditum plerumque gaudent, si quispiam bonorum, eis resistat, magnopendunt haberi se dignos ultione. Imitemur e quos, & magnas bestias, qui oblatrantes canculos, cum contemptu prætereunt.

De Mure urbano, & Mure rustico. 9

Libitum est urbano muri deambulare rus, Vidit hunc murus rusticus, inuitat, apparatus, itur coenatum. Depromit rusticus, quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis, expleat lautitiam. Urbanus tamen frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans ducit secum in urbem rusticum, ut quæ uerbis iactitaret, re comprobarat. Inuenit conuiuium, quod urbanus splendide compararat. Inter epulandum auditur in sera murmur clauis: trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus & insuetus, & loci ignarus agrum se tueri. Discedente famulo redit urbanus ad mensam, uocat rusticum: ille uix tandem metu depositus

1 quoridia-
num? au-
tem oppon-
te

sito prorepat. Inuitantem ad pocula urbanum percuncta-
tur, num hoc periculum crebrum sit? Respondit ille quo-
tidianum esse, oportere contemnu. Tum rusticus, Quoti-
dianū? inquit, Mehercle iste dapes plus fellis quam mel-
lis sapiūt. Equidem malo cum securitate meam inopiam,
quàm cum tali anxietate istam copiam. Morale.

Diuitiæ præ se ferunt quidē uoluptatem, sed si intro-
spicias, habet pericula & amaritudinē. Eutrapelus qui
dā fuit, qui cum inimicis suis q̄ maximē nocere uellet, di-
uites eos faciebat, dictitans ita se eos ulcisci, quippe acce-
pturos cum diuitijs ingentem sarcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

10

Aquila nocturna cochleam, nō ui aut arte quirit eruere
piscē. Accedēs cornicula dat consiliū. Suadet subuo-
lare, & ē sublimi cochleam in saxa præcipitare, sic
enim fore ut concha frāgatur. Hunc manet cornicula, ut
præstoletur casum, præcipitat Aquila, frangitur testa,
subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

Morale. Noli quibusuis habere fidem, & consilium,
quod ab alijs acceperis, fac inspicias. Multi enim consul-
ti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

De Coruo, & Vulpecula.

11

Predam nactus strepirat in ramis coruus. Videt uul-
pecula gestientem, occurrit: Coruum, inquit, pluri-
ma salute impertit uulpes. Sæpenumero audieram famā
esse mendacem, tam re ipsa expertor. Nam ut hęc forte
iam prætereo, suspiciens te in arbore, aduolo culpans fa-
mam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & uideo te
candidiorem nuce. Meo sanē iudicio cygnos uincis, & he-
dera

dera formosior alba es. Quòd si ut plumis, ita et uoce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentati uncula illectus cornus, ad canendum apparat, apparanti uerò è rostro excidit caseus: quo correpto, uulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum Coruum pudet, pigetq; sui: & iactura rei mista pudore dolet.

Morale. Nonnulli sic auidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament assentatorem. Eiusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quòd si uitaueris iactantia, facile assentatorum pestiferum genus uitaueris. Si tu uoles esse Thraso, nusquam decriit Gnatho.

De Leone senectute confecto.

12

LEo qui in iuuetute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddūt talionē bestiae. Dente aper, cornu petit taurus, In primis asellus, uetus ignauia nomen cupiens abolere, uerbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui, iam uicissim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, iam uicissim non profunt, imò etiam im meritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior qui falsis amicis confisus fuerim. Morale.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si uultum mutarit fortuna, ulciscuntur quos laesisti. Et inter amicos sic habeas discrimen. Sunt enim quidam amici nò tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ. Quæ quidem fortuna simul ac mutata erit, & illi mutabuntur. Et bene te cum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ouidius:

G

Ed

En ego non paucis quondam munitus amicis,
 Dum flauit uelis aura secunda meis:
 Ut uero numboſo tumuerunt æquora uento,
 In medijs lacera puppe relinquor aquis.
 De Cane, & Afino. 13

Um blādiretur canis hero, & familie herus, & fa-
Dmilia canē demulcet, afellus id uidēs, alius gemuit,
 cœpit eum pigere sua fortis, inique putat compa-
 ratū canem gratum esse cunctis, pasciq; de mensa herili,
 idq; otio ludog; consequi. Sese contrā portare clitellas, cœ-
 di flagello, nūquam otiosum esse, & cunctis tamen odio-
 sum. Si hæc fiant blāditijs, eam artem, quæ tam utilis sit,
 statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum
 hero, rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat
 ungulis: exclamante hero, accurrere serui, & ineptus a-
 sellus, qui se urbanum credidit, fuste uapulat.

Morale.

Nom omnia possumus omnes (ut ait Vergil. in Bucol-
 licis) nec omnes omnia decent: id quisque uelit, id tentet,
 quod possit. Non simus id quod Græcè significantius di-
 ciur, ὄνος ἄβραξ, id est, asinus lyrarum, uel lyræ. Sic
 autem Boethius, Asinus ad lyram postus. Repugnante
 natura irritus est labor. Tu nihil inuita facies dicēsue
 Minerva, teste Horatio.

De Leone, & Mure. 14

*Contra
 la acientia*
Leo æstu cursuq; defessus, sub umbra fronde super ui-
 ridi quiescebat. Murium autem grege tergū eius per-
 corrente, experrectus, unum è mul'is comprehēdit. Sup-
 plicat captiuus, indignum se esse cui leo irascatur, clami-
 tat:

bat: reputans ille in nece tantilla bestiola nihil esse laudis, capitiuū dimittit. Nec uerò ita multo post, leo fortè dum per saltū currit, incidit in plagas: rugirè licet, exire nō licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, uocē agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum querit nodos, quæstus iuenit, inuētos corrodit, leo è plagis euadit.

Morale. Hæc fabella suadet potentibus clementiam. Etenim ut sunt res humanæ instabiles, egent interdū ipsi potentes ope humiliorū. Quare uir prudens, et si potest, timebit uel ulli hominum nocere. Qui autem nō timet nocere alteri, ualde desipit. Quid ita? Quia etsi iā potentia fretus neminem metuis, forsan olim erit ut metuas. Constat enim euenisse claris, magnisq; regibus, ut uilium homuncionum uel grātia indiguerint, uel iram metuerint.

De Miluo ægroto.

15

LEO decumbebat miluus. iam ferme moriens matrē orat precatum ire Deos. Mater respondet, nil opis illi sperādum à dijs, quorum sacra, et aras suis rapinis toties uiolasset.

Morale.

Decet uenerari superos. Illi enim pios iuuāt, impios auersantur: in felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secūdis rebus sis eorum memor, ut in aduersis rebus præsentēs sint uocati.

De Hirundine, & alijs auiculis.

16

CUM primū cœptum est feri linum hirūdo suadet auiculis impedire semētē, dicit itās sibi fieri insidias irridet illæ stultā natē hirundinem uocant. Surgente

iam lino & uirescēte, rursus monet euellere sata, Iterū
irri dent. Maturescit linum, hortatur populari segetē.
Cum ne tūc quidem consulentem audirent, hirūdo auiū
cœtu relicto, hominis sibi cōciliat amicitiam. Init cū eo
fœdus, cohabitāt, cantu demulcet. Cæteris auiibus c lino
fiunt retia & laquei. Morale.

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectē consu
lentem audiūt. Sed cū in periculis sunt & damnis, tū
demum sapere incipiunt, & suam damnare secordiam.
Tum sat superq; consilij est: Hoc, inquiūt, & illud factū
oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quā Epime
theum. Fuere hi fratres, nomina sunt Græca. Alteri con
siliū ante rem fuit, alteri post rem, quòd declarat inter
pretatio nominum.

De Ranis, & earum rege. 17

GENS ranarum, cū esset libera, Ioui supplicabat da
dari regem. Ridere Iupiter uota ranarum: ille tamē
iterum atque iterum instare, donec ipsum perPELLERENT.
Deicit ille trabem, ea moles ingēti fragore quassat flu
uiū: terra silēt ranæ, regem uenerantur. Accedunt pe
detentim propiūs, tādē abiectō metu, insultant & de
sultāt: iners rex lusui est, & contemptui. Lacesunt rur
sum Iouem, orant regem dari qui strenuus sit. Dat Iupī
ter ciconiam. Is præstrenuē perambulās paludem, quic
quid ranarum obuium sit, uorat. De huius igitur seui
tia ranæ frustra questæ sunt Iupiter non audit: nam &
hodie adhuc querūtur. Vespere enim ciconia cubitū eū
te, ex antris egressæ, rauco ululatu murmurant, sed fur
do canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regem clementens

sint deprecata, iam ferant inclementem. **Morale**

Perinde atque ranis euenire solet plebi, quæ si regem paulò mansuetiorē habet, ignauum, inertem esse causatur, optat aliquando cōtingere sibi uirum. Cōtrà si quādo nacta est regem strenuum, huius sēuitiam damnat, prioris laudat clementiam, siue quòd semper presentium nos pœnitet, siue quòd uerum est uerbum: Noua ueteribus non esse potiora.

De Columbibus, & earum rege

Accipitre.

18

Colūbæ olim bellum gessere cū miluo, quem ut expugnarent, delegerunt regē accipitrem. Ille rex factus, hostē agit, nō regē: Non segnius ac miluus rapit, ac laniat. Pœnitet colūbis incepti, satius fuisse putantes, pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris.

Morale. Neminē suæ sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidē meam sortem, modò tolerabilis sit, mutari non optem. Multi noua sorte quæsitā, ueterum rursus optarunt. Itapleriq; ingenio sumus omnes, nosmet nostri pœnitet.

De Fure, & Cane.

19

Fvri aliquando panem (ut sileat) porrigenti, respondit canis. Insidias tuas noui, panem das quòd destinā latrare, sed ego tuum munus odi: quippe si ego tulerō panem, tu ex his tectis cuncta asportabis. **Morale.**

Cauē parui cōmodi causa, amittas magnum, caue cui uis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantū benignē dicunt, sed et benignē faciunt.

De Lupo, & Sucula.

20

G 3

Partus

P Artur iebat fucula, pollicetur lupus se custodē fore
 fœtus. Respondit puerpera, lupi obsequio senō ege
 re: si uelit pius haberi, si cupiat gratū facere, lōgius
 abeat. Lupi enim officium constare, non præsētia, sed
 absentia. Morale.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam ope-
 ram pollicentur, non tui amore, sed sui, suum querētes
 commodum, non tuum.

De partu Montium.

21

O Lim rumor erat parturire mōtes, homines accur-
 runt, circūstunt, monstri quippiam non sine pa-
 uore expectantes. Pariunt tandem montes, exit mus, tū
 omnes risu emori. Morale.

Hanc fabellam tangit Horatius, Parturiunt montes,
 inquit, nascetur ridiculus mus: notat autē iactantiam.
 Iactabundi enim cum magna proficētur, & ostentant,
 uix parua faciūt. Quapropter Thrasones illi iure sunt
 materia ioci, & scomatum. Vetat item hæc fabella ina-
 nes timores. Plerūq; enim grauior periculo est periculi
 metus, imò ridiculum est, quod metuimus.

De Cane Vetulo, qui ab hero contemnitur.

22

C Anē uenaticum qui iam senuerat, instigat herus,
 frustra hortatur, tardi sunt pedes, nō pperat. Præ
 hēderat ferā, fera edentulo elabitur: increpitat he-
 rō uerbere, & uerbo. Canis respōdet, debere sibi iure igno-
 sci, iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuū. Sed ut uideo.
 inquit, nil placet sine fructo. Iuuenē amasti: senem odi-
 sti. Amasti prædabundum, odiisti tardum. edentulum

Sed si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causa dilaxisti, senem fructuose iuuentulis gratia diligeres.

Morale. Recte canis: Nam teste Nasone,

Nil, nisi quod prodest, charum est: en detrahe mentem

Spem fructus auide, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla est memoria: futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dicta, sed si modo uera fatemur,

Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus inaniter timentibus. 23

Sylua insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugiètes, cū obsisteret palus, steterè anxij utriq; cōprehensi periculis. Quoq; maioris esset incitamentū timoris, uident in palude mergi ranas. Tum rex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior, Quid, inquit, inaniter timentis? Animo opus est, Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

Morale.

Omni in re opus est animo. Iacet uirtus sine confidentia. Confidentia enim dux, & regina uirtutis est.

Cæ Hædo, & Lupo. 24

CApra cū esset pastū itura, hædū domi cōcludit, moenens aperire nemini, dū redeat ipsa. Lupus qui id percul audierat, post matris discessum pulsat fores, uoce caprizat, iubēs recludi. Hædus dolos præsentiens. Nō aperio, inquit, nā & si uox caprizat, tñ equidem per rimulas lupum uideo. Morale. Obedire parenti filios, ipse est utile, & iuuenem seni decet auscultare.

De Ceruo, & Oue.

25

Ceruus corã lupo ouẽ ream facit, modiũ tritici debe
re clamitãs. Ouis debiti quidem erat infcia, tamen
ob lupi præsentiam spondet se daturam: dicitur so-
lutioni dies. Dies adest, monet ceruus ouẽ. Illa it infcias.
Quod enim promiserit excusat factum in metu, & præ-
sentia lupi: Votum extortum, non esse seruandum.

Morale. Sententia iuris est, Vim ui repellere licet.
Ex hac fabella noua quædam nascitur, Fraudem fraude
refellere licet.

De Rustico, & Angui.

26

Rusticus quidã nutriebat anguẽ. Iratus aliquãdo, be-
stiã petit securi. Euadit nõ sine uulnere. Postea ru-
sticus deueniens ad paupertatem, ratus est id infor-
tunij propter anguis iniuriã sibi accidere: igitur sup-
plicat angui, ut redeat. Ille ait ignoscere se, sed redire nol-
le. Neq; enim fore securum cum rustico, cui tanta sit do-
mi securis. Liuorem uulneris desisse, superesse tamẽ me-
moriã.

Morale.

Ei qui semel fidem soluit, iterum habere fidem uix est
tutum: iniuriã quidem donare, id sanẽ misericordiæ est
cauere autem sibi, & decet, & prudentiæ est.

De Vulpecula, & Ciconia.

27

Vulpecula uocarat ciconiã ad coenã. Obsoniũ in mē-
sam offendit: quod quũ liquidum esset, ciconia fru-
stra rostro tentante, uulpecula lingit. Abit elusa
auis, pigetq; pudetq; iniuriæ. Post plusculum dierum
redit, inuitat uulpeculam. Vitreum uas situm erat plenũ
belli obsonij. Quod quidem uas quum esset arcti gut-
turis

turks, uulpecula obsonium licuit uidere, & esurire, gustare non licuit, Ciconia rostro facile exhausta.

Morale. Risus risum, iocus iocū, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo, & capite picto. 28

Lupus in officina sculptoris caput humanū reptū uersat, miratur, sentiens id, quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput: est in te artis multū, sed sensus nihil. Morale.

Externa pulchritudo si adsit, grata est: sin alterutra carendum est, praestat externa quā interna careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eō sit odiosior, quō formosior.

De Graculo. 29

Graculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi uisus, fastidito genere suo, contulit se ad paouonum genus. Illæ tandem intellecta fraude, stolidam auē coloribus nudarunt, & plagis affecerunt. Horatius hāc fabellam primo epistolarum libro narrat de Cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ auibus exciderāt, plumis, post ubi unaquæque auium suam plumam decerpserat, ridiculam fuisse.

Ne si fortē suas repetitum uenerit olim

Grex auium plumas, moueat cornicula risum,

Furtiuus nudata coloribus. Morale.

Notat hęc figura eos, qui se gerunt æquo sublimius, qui cum his uiuunt, qui & ditiores sunt, & magis nobiles.

Quare sepe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probè Iuuenalis monet: E cælo descendit, γυνῶθι σεαυτὸν: hoc

De Musca, & Formica.

30

Musca altercabatur cum formica se nobilem, illam
ignobilē: se uolitare, illam reperere: se uersari in te-
atris regum, illam cauernis latere, se getem rodere; aquam
bibere, se splendide epulari iactabat, & hæc tamen otio
nācisci. E regione formica se non ignobilem esse, sed suis
natalibus contentam: muscam uagam esse, se stabilem: sa-
pere formicæ grana & fluenta, quod muscæ pastili &
uina. Atq; hæc se non segni otio, ac strenua opera nanci-
sci. Porro formicam letam esse & tutam, charam omni-
bus, exemplar deniq; laboris. Muscam anxiam cum peri-
culo esse, cunctis infestam, cunctis inuisam, exemplar de-
nique segnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta re-
ponere: muscam in diem uiuere, hyeme, aut esurituram,
aut certē morituram.

Morale.

Qui pergit quæ uult dicere, quæ nō uult audiet. Mu-
sca si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formi-
cæ. Videtur enim optabilior uita obscura cum securitate,
quàm cum periculo splendida.

De Rana, & Boue.

31

Rana cupida æquandi bouem, se distentabat. Filius
hortabatur matrem cœpto distetere. Nihil enim esse
ranā ad bouē. Illa secūdum intumuit, clamat natus, Cre-
pes licet mater, bouem nunquàm uinces. Tertium autem
quum intumuisset, crepuit.

Morale.

Cuiq; sua dos est. Hic forma, ille uiribus, hic opibus,
ille pollet amicis. Vnunenque suo decet esse contētum.
Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet
consulat, ne inuideat superiori, quod miserum est: nec
quod

quòd stultitia est certare optet.

De Equo, & Leone.

32

Venit ad equum comedendum leo. Carens autem prae senecta uribus, meditari coepit artem, medicum se proficitur, uerborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pugnisse pedem, orat ut inspiciens scitem medicus educat. Paret leo, At equus quanta potuit ui, calcem leoni impingit, & se continuo conijcit in pedes. Leo uix tandem ad se rediens (ictu enim prope ex animatus fuerat) Pretium, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit. Dolum enim dolo ultus est.

Morale.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem prae se fert, sed qui cum hostis sit, benevolentiam simulat, is denuum timendus, & odio dignissimus.

De Equo, & Asino.

33

Equus phaleris sellaque exornatus, cum ingenti hinnitu per uiam currebat. Currenti autem onustus assellus forte obstabat. Equus ira fremebundus, & fraena ferox spumantia maddens: Quid inquit, tarde, ignaue, obsistis equo? Cede, inquã, aut proculco te pedibus. Assellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, & rursum intendenti crepat inguem. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dein carrario ueditur. Videt postea cum carro uenientem assellus, & affatur: Heus bone uir, quid isthuc ornati est? Vbi aurata sella, bullata cingula? Vbi nitidum frenum? Sic amice necesse fuit euenire superbienti.

Morale.

Plerique

Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui felices uidentur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse fuisse felicem. Accedet ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab ijs, quos ipsi contempserunt, & illudent eis ijs, quos ipsi risere.

De Auibus, & quadrupedibus. 34

Auibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrique spes, utrique metus, utrique erat periculum. Vespertilio autem relictis socijs defecit ad hostes. Vincunt aues duce & auspice aquila. Transfugam uero vespertilionem damnant, uti ne ad aues unquam illi sit reditio, uti ne luce unquam sit uolatus. Hæc causa Vespertilioni est, ut non, nisi noctu uolet.

Morale.

Qui cum socijs aduersitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De Lupo, & Vulpe. 35

Lupus quum prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit uulpecula, sciscitatur otij causam. Sensit lupo insidias fieri suis epulis, simulat morbum esse causam, orat uulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet petere letebras lupi: hostem enim securum posse inopinatum opprimi. Adoritur pastor lupum, maestat. Illa potitur antro & prædæ. Sed fuit illi breue sceleris sui gaudium. Nam non ita multo post idem pastor & ipsam capit.

Morale.

Fœda res inuidia est, & ipsi interdum auctori quoque perni-

perniciosa. Flaccus epistolarum primo.

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.

Inuidia Siculi non inuenere tyranni

Maius tormentum.

De Ceruo. 36

Ceruu⁹ im perspicuo fonte se cōspicat⁹, probat pro
cera frontis & ramosa cornua: sed tibi arū exilita
tē damnat. Fortē dum cōtemplatur, dū iudicat in
teruenit uenator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agēte nim
bos ocyor Euro. Insectatur fugientem canes. Sed quum
intraisset cōdensam syluā, implicita sunt ramis cornua,
tum demum tibias laudabat, & cornua dānabat, quæ se
cere ut præda esset canibus. Morale.

Fugienda perimus, petēda fugimus. Placent quæ offi
ciunt, quæ cōserunt displicent. Beatitudinem cupimus,
priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam &
honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem
sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est,
& doloris.

Pulchrē id significat Lyricus ille noster,

Sæpius uentis agitatur ingens

Pinus & celsæ grauiore casu

Decidunt turres, feriuntq; summos

Fulgurā montes.

De Vipera & lima. 37

In Fabrica offendens limā uipera, cœpit rodere. Sub
risit lima, Quid, inquiēs, inepta? Quid agis? Tu tibi
antē contriueris dentes, quā me atteras: quæ duritiē
præ mordere soleo. Morale

tiam

*Etiam atque etiam uide, qui cum tibi res sit. Si in fortio-
riorem dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris.*

De Lupis, & Ouibus. 38

Lupis & agnis, quibus discordia est, foedis aliquando fuit, datus utrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oves canum cohortem dedere. Quietis ouibus ac pascentibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem foedusque solutum clamitant, ovesque canum praesidio destitutas laniant.

Morale

Inscitia est, si in foedere tua praesidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsannondum esse desit. Fortassis & causam ceperit, cur te nudatum praesidijs adoriatur.

De Sylua, & Rustico. 39

Quo tempore etiam arboribus suus sermo erat, uenit rusticus in syluam, rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua, Rusticus aptata se curi coepit arbores succidere. Tum, & quidem sero, poenituit syluam suam facilitaris. Doluit se ipsam esse causam sui exitij.

Morale.

De quo bene mereris uide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abusi sunt perniciem.

De Membris, & Ventre. 40

Pes & manus uentrem olim incusarunt, quod ab otioso eo lucra ipsorum uorarentur. Iubent aut laboret, aut aliene petat. Supplicat ille semel atque iterum: negant tamen manus alimentum. Exhausto inedia uentre, ubi coepere omnes artus deficere, tum manus uoluit tandem officiosa esse, uerum id sero. Nam ueteris desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus dum uentri inuidet, cum

uentre

ventre pereunte pereunt.

Morale.

Peruide atq; in membrorū societate est, ita habet se societas humana. Mēbrum eget mēbro, amicus eget amico: quare mutuis operis & mutuis officijs utendū est. Neq; diuitiæ, neq; dignitatū apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium complurium amicitia est.

De Simia, & Vulpecula.

41

Inia vulpeculā orat, ut partē caudæ sibi donet ad togendas nates. Illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse, & se malle humū cauda sua uerri, quā simiæ nates tegi. Morale.

Sunt qui egeant, sunt quibus superet. Nulli tamen ditium id moris est, ut re superflua beet egenos.

De Ceruo, & Bobus.

42

Ceruus uenatorem fugiens, coniecit se in stabulum. Boves orat ut in præsepe latitare liceat. Boves tutū esse negant, mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum foeno non uidet: exit. Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum unus è bobus & æuo & consilio grauis, Facile, inquit, erat hunc, qui talpa est, fallere, sed ut herū, qui Argus est, lateas, hoc opus hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui ut serui negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub foeno cornua. Inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

Morale.

In aduersis rebus & periculis latebræ difficiles sunt inuētu, aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat, aut quia

quia ipsi metu impediti, & inopes consilij semet imprudentia produnt.

De Leone, & Vulpecula.

43

Bo aegrotabat, uisebant animalia, una officium differente uulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola, quae uenire admoneat: gratissimam rem aegroti fore eius unius praesentiam. Nec quicquam periculi fore cur uulpecula metuat: leonem enim primum quidem amicissimum esse uulpeculae: ideoque percipere eius colloquium. Deinde aegrotum esse & decumbere, & etiam si id quod non erat, uelit, nocere tamen non queat. Rescribit uulpecula, optare se ut leo conualescat, idque oraturam superos. Ceterum minime uisuram, terreri enim se uestigijs. Quae quidem uestigia cum omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. Horat. in. 1. Epist.

Olim quod uulpes aegroti cauta leoni

Respondit, referam, quia mea uestigia terrent,

Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Morale.

Caue fidem habeas uerbis, ni caueris, saepe tibi dantur uerba. Capienda est coniectura cum ex uerbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.

De Vulpecula, & Mustella.

44

Vulpecula longa inedia tenuis, forte per angustiores rimas in cumeram frumenti repisit. In qua cum probe pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi, distentus impedit uenter. Mustella luctantem procul contemplata, tandem monet si exire cupiat, ad cauum macra redeat,

quod

quò macra intrarat.

Morale.

Videas complures in mediocritate letos esse, atque a-
lacrite, uacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi di-
uites facti fuerint, uidebis eos moestos incedere, nunquã
frontẽ porrigere: plenos curis, animi molestijs obrutos.
Hanc fabellam sic Horatius canit lib. 1. Epist.

alacres

Fortè per angustam tenuis uulpecula rimam
Reperat in cumeram frumenti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustella procul: Si uis, ait, effugere isthinc.
Macra cauum repetas arctum, quẽ macra subisti.

De Equo, & Ceruo.

45

Quis gerebat bellum cū ceruo. Pulsus tandem è pa-
Esculis implorabat opem humanam. Redit cum homi-
ne, descēdit in campum, uictus antea, iam fit uictor.
Sed tamen hoste uicto, & sub iugum misso, ipse uictor
necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, & frænũ
ore.

Morale.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua per fortu-
nam & industriam uicta, saepe uictoris interit libertas.
Domini quidem & uictores paupertatis seruire incipiunt
diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parsimonie cohiben-
tur frænis, nec querenditeneant modum, nec iusto quidem
auaritiæ supplicio, partis rebus audent uti. Horatius de
hac fabella lib. 1. Episto.

Ceruus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frænũq; recepit.
Sed postquàm uiolens uictor discessit ab hoste,

H

Nos

Non equitem dorso, non frenum repulit ore.

Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis

Libertate caret, dominum beuet improbus, atque

Seruiet aeternum, qui paruo nesciat uti.

AESOPI FABV-

LAE TRIGINTA

sex, Hadriano Bar-

lando inter-

prete.

De duobus adolescentibus.

Dolefcetes duo obsonium apud cocum sese
empturos simulant. Coco alias res agente,
carnē alter e canistro surripit, dat socio ut
sub ueste occulat. Cocus surreptā sibi carnis
partem ut uidit, furti utrūq; cepit insimulare. Qui ab-
stulerat, per Iouem nihil habere: is uerō qui habuit, nihil
abstulisse identidem deierat. Ad quos, Me quidē, inquit
cocus, fur nunc latet, sed is inspexit, is scit, quē iurastis.

Morale: Siquid peccauimus, id non statim sciunt ho-
mines: at Deus omnia uidet, qui sedet super caelos, & in-
tuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressius,
prudentiusq; peccabunt.

De Cane, & Lanio.

CANIS in macello cū lanio carnem abstulisset, in pe-
des sese contiauo quantum potuit coniecit. Lanus
iactura

factura rei percussus, primum tacuit, deinde animū re-
cipiens, sic procul acclamat ait. O furacissime curre tu-
tus, impunē tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem.
Post hac autem cautius mihi obseruaberis. Morale.

Hæc fabula significat plerosq̃ homines turā demum
fieri cautiōres, ubi damnum acceperint.

De Cane, & Oue.

3

Canis onem in ius uocat, panē ex mutuo debere cla-
mitans: illa it inficias, Miluus, Lupus, Vult accer-
suntur, rē affirmāt, damnatur ouis, damnatam ca-
rapit ac deglubit. Morale.

Falsis testimonijs opprimi quā plurimos, cū nemo
nescit, tum hæc quā optime docet fabellula.

De Agno, & lupo

4

Agno comitanti Caprum, Lupus fit obuiā, rogat
cur relicta matre olidū potius sequatur hircū, sua
detq̃, ut ad distēta lacte matris ubera redeat, sperans ita
fore abductum ut laniet. Ille uerò, Mater me, ô Lupe, in-
quit, huic commisit, huic summa cura seruandi data est,
parēti potius q̃ tibi obsequēdū, qui me seducere istis di-
ctis postulas, seductū mox percipere. Morale.

Noli omnibus fidem habere, multi enim dum alijs uī-
dentur uelle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente, & Cato.

5

Cum adolescēs quidam in delicijs amoribusq̃ usur-
passet catū, uenerem precibus fatigauit, ut catū in
fœminā trāsfiguraret. Cōmiserescit, & audit orā-
tem Venus, fit metamorphosis, quæ adolescenti miserē
amanti perplacuit, nempe tota succi plenula, tota can-

H 2 didulo

didula, tota elegātula. Itur deīde ī cubiculū, ridetur, luditur, nec uerò ita multo pōst p̄cupiēs experiri Dea nūquid catus cū corpore mutasset & mores, per impluuiū immittit musculum, ibi risu prorsus atq; ludo res digna accidit. Conspēctam ilico bestiōlam insequitur muliercula, Venus indignans, fœminæ uultus iterum in Catum.

Cum pedibusq; manus, cū paruis brachia mutat
Cruribus, & cauda est mutatis addita membris.

Morale. Coelum non animum mutant, qui trans mare currunt: nimisq; difficile est assueta relinquere. Naturā expellans furca licet, ipsa recurret, inquit Horatius.

De Agricola, & Filijs.

6

Complures habebat Agricola filios, adulescētulos, ijq; in ter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad uutuū amorē, appōsito fasciculo iubet singulos breui circūdatū funiculo effringere: imbecilla nequicquam conatur ætatula. Soluit parens, redditq; singulis uirgulam: quā cū pro suis quisque uiriculis facile frāgeret: O inquit, filioli, sic cōcordes uos uincere poterit nemo: sed si mutuis uolueritis seuire uulneribus, atque int estinum agitare bellum, eritis tandem præda hostibus.

Morale.

Docet hic apologus, concordia paruas res crescere, discordiam magnas dilabi.

De Asino, & Eq uo.

7

Rusticus equum uacuum, asinu mē; sarcinullis egrēgiē onustū producit ad uiam: de fessus asellus, equū sibi onera ut adiutet, orat, si saluum uelit. Negat facturum equus. A sellus tādē sarcinæ pondere grauatus procumbit

eribit, moritur. Herus omne onus, mortui quoque a selli
corum, in equi dorsum reclinat: quibus cum ille depri
meretur, Memiserū, inquit, merito meo sic nūc exerceor,
qui dudum laboranti a sīno opitulari nolui. **Morale.**

Monemur hac fabula, ut oppressis subueniamus ami
cis: ortus nostri (inquit Plato) p̄ artem sibi patria uendi
cat, partem amici.

De Carbonario, & Fullone. 8

Fullonē inuitabat carbonarius, ut secum in unis ad
bus habitaret. Fullo, nō est, inquit, mi homo, isthuc mi
hi uel cordi, uel utile: uereor enim magnopere, ne
quae ego eluam, tu reddas tam atra quā carbo est.

Morale. Monemur hoc apologo cū inculpatis am
bulare: monemur sceleratorū hominum consortia ueluti
pestem quādam deuitare. Trahunt, inquit Campanus
hominē sodalitia, commercia etiam in mores penetrāt,
& perinde quisq; euadit, ut quibus cum uersatur.

De Aucape. 9

Tuenatum auceps, uidet nidulantem procul in altissi
ma arbore palumbū, adpropiat, deniq; insidias moli
tur, premit fortē calcibus anguē. Hic mordere: ille im
prouiso ex animatus malo, me miserū, inquit, dum alte
ri insidior, ipse dispereo. **Morale.**

Significat haec fabula, nonnunquam eos suis artibus
circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore, seu Tubicine. 10

Buccinator quidam ab hostibus capitur, abducitur:
trepidare ille, supplicare, ut parcāt innoxio se: quā
do nihil unquam armorum praeter unam buccinā gesta

uerit; hominem ne potuisse quidem occidere, nedum uoluisse. Illi cōtrā murmure tum seuo, tum uerberibus intonat, Nihil agis scelus, maxime noces, atq; nunc hic trucidabere, quod cum ipse ut faceris, sis rei militaris imperitus, cornu isthoc tuo, aliorū excitas, euibrasq; animos.

Morale. Grauisimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulant, atq; huiusmodi quædam ad illorum aures occinunt. Quid etiam, dubitas an te principem esse oblitus es: an nō tibi, quod lubeat licet: tu legibus maior, in te legirum pæ nomē cadere haud potest qui, ipsis etiam dominatis legibus: tui nihil possidet, quod tuū non sit, potes et seruare, et perdere: tibi fas est opibus degnitateq; augere, quæ uisum sit: fas est ubi libuerit admire. Alios alia uel damnat, uel cōdenat, tibi nihil nō honestissimū futurū.

De Lupo, & Cane.

11

Lupus Cane ante lucem in sylua fortè fortuna fit obuiam, salutatur, aduētū gratulatur. deniq; rogat quo pacto tã, sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blādientē sibi demulcet, de mēsa pascor herili nitidissima, nūquam sub dio dormito, tum uniuersæ familiæ non dici potest quàm sibi gratus. Næ tu (inquit Lupus) multo es felicissimus ô Canis, cui tam benignus et comis cōtingit herus, quo cū ô utinam cōmorari et mihi liceat, nullū me animantiū esset uspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimum uidens lupum, esse eturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, et seruitutem seruire uelit. Stat sententia: Lupo libitū est de

uano

ambulare ad uillam. Sermones edūt in itinere prorsus in-
candissimos. Postea uerò quàm illuxit, contritum Canis
collum uidens lupus, Quid sibi uult, inquit, ô canis tua
isthac prorsus depillata ceruix? Solebam, inquit ille, sero
cult⁹ notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq; nõ
nunquam, id agrè ferens herus crebris me tundeat uer-
beribus, prohibens etiam, ne què præter furem Lupumq;
adorirer: ego sic uapulando uictus sum, & mitior factus,
hocq; genialis scuitiæ seruani signum. Lupus hoc audi-
to. Ego, inquit, heri tui amicitia tanti non emo. Vale igitur
ô Canis, cum tua isthac seruitute: mihi mea potior est
libertas.

Morale.

Optabilis est in humili casa dominum esse, panem a-
trum uorare, quàm in amplissima regia opiparis mēsis
frui, & obnoxiiū trepidumq; agere. Nam libertas subli-
mi exulat aula, ubi accipiēda uenit, & musitanda iniu-
ria est.

De Agricola, & Canibus. 12

Agricola quū ruri plusculos hyemasset dies, cœ-
pit tādē necessariatū rerū penuria laborare:
interficat oues, mox & capellas, postremò bo-
ues quoque mactat, ut habeat quo inedia penè exhaustū
corpūculū sustentet. Id uidētes Canes, salutē fuga quære-
re cōstituūt: sese enim nõ uicturos diutius, quando ne bo-
bus quidem, quorum in opere rustico faciundo utebatur
opera, pepercit herus.

Morale. In quam domum mercedis gratia te tradas,
uide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim bo-
die eò acmentie prolabantur, ut uel seruos infortunio
malo & damno libenter mactent.

De Vulpe, & Leone.

13

Vulpecula, quæ Leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animalis contemplata, trepidare & fugitare. Quum iam tertio obtulisset sese obuiam Leo, tantum adfuit ut metueret quicquã Vulpes ut confidenter illum adierit, salutaueritq; Morale.

Omnes nos consuetudo audaciores facit, uel apud eos quos antea aspiciere uix ausi fuimus.

De Vulpe, & Aquila.

14

Vulpeculæ proles foras excurrerat, ab Aquila comprehensa, matris fidem implorat: accurrit illa, ut captiuam prole dimittat, aquilam rogat: aquila nacta prædam ad pullos subuolat: uulpes correpta face, quasi illius muntiones incendio absumptura esset, insequitur. Quum iam arborem conscendisset & ipsa, Nunc te inquit, tuosq; si potes tuere. Trepidans Aquila, incedium dum metuit, Parce, inquit, mihi, paruisq; liberis, tum quicquid habeo reddidero. Morale.

Per Aquilam potentis atq; audacis animi homines intellige: per Vulpem pauperculos, quos calumnijs premere, contumelijsq; afficere, diuitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probe ulciscuntur iniuriam.

De Agricola, & Ciconia.

15

Gruibus anseribusq; sata depascentibus laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres capitur & ciconia. Supplicat illa, innocetẽ sese clamitãs, & nec gruem, nec anserem esse, sed auium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inseruire, eundemq;

demq; senio confectum alere consueuerit. Agricola, Horum, inquit, nihil me fugit, uerum cum nocentibus postq̄ te cepimus, cum his quoq; morieris. **Morale.**

Qui flagitium committit, & is qui impuris se adiungit socium, pari poena plectuntur.

De Gallo, & Cato.

16

Enit ad Gallū comedendum Catus: non satis autem **V** habens ad nocendum causæ, Gallum criminari occipit, obstreperam esse auem dictitans, utpote quæ uoce tam acuta noctu dormientis homines experges faciat. Ille se innocentem ait, quum sic excitet in opera mortales. Catus contra intonat: Nihil agis scelestæ: cum matrem habes, nec sorore abstines. Ad gallus quoque expurgare cum uiteretur, Nec hoc, inquit perseuerantius seuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie discerpêris.

Morale.

Vetus dictum esse ait Guilielmus Gaudanus, ut canē cædas, facile inueniri baculum. Malus si libitum fuerit, quo iure quaq; iniuria te præcipitem dabit.

De Opilione, & Agricolis.

17

PVer editiore pratulo oues pascebat, atque per iocum terq; quaterq; Lupum adesse clamitans, agricolas undique exciebat: illi sæpius elusi, seriò auxilium implorãti dum non subueniunt, fiunt oues præda lupo.

Morale. Si mētiri insueuerit qui spiam, huic, si quando uerum narrare occæperit, haud facile habebitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud Horatium de Plano scurra iocus:

Nec semel irrisus triuijs attollere curat.

H 5

Fracto

Fraſto crure Planum, licet illi plurima manet
Lacryma, per ſanctum iuratus dicat Oſſim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quere peregrinum, uicina rauca reclamatione,

De Aquila, & Coruo. 18

Rupe editiſſima in agni tergum deuolat aquila. Vi-
dēs id coruus, imitari, uelut ſimius geſtit aquilam, in
arietis uellus ſe demittit, demiffus impeditur, impeditus
comprehenditur, comprehenſus proijcitur pueris.

Morale. Nō aliorū, ſed ſua ſe quiſq; uirtute æſtimet.
Tuote pede matire, inquit Horatius. Id uelut, id tētes, qđ
poſſit.

De Cane inuido, & Boue. 19

Preſepio ſœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut
comedat. Ille ſeſe ſurrigens, prohibere. Bos, Dij te cū
tua iſt hac inuidētia pđāt, inquit, qui nec ſœno ueſce
ris, nec me ueſci ſinis.

Morale.

Eo ſunt ingenio pleriq; ut alijs inuideant, quod ipſi
mentis inopia aſſequi nequeunt.

De Cornice, & Oue. 20

Strepitat in ouicula dorſo cornicula. Ouis, canis, in-
quit, ſi ſic obſtrepes, ſeres infortunium. At cornix,
ſcio, inquit, quibus inſultē, placidis moleſta, ſœuis amica.

Morale. Impotēti & ſyncero perpetua eſt cū malis
parata certatio. Illiditur ſolo innocentiffimus quiſq; no-
centis uerò præferocis hōminis aures adſtrepit nemo.

De Pouone, & Luſcinia. 21

Pauo apud ſummi Iouis ſororē & coniugē Iunonem,
queritur luſciniam ſuaue cantillare, ſe ob raucam
rauim ab omnibus irrideri. Chi Iuno, dos ſua à dijs
ſuique

enique. Luscinia cantu, tu plumis longe superas: unū-
quemq; sua sorte decet esse contentum. Morale.

Quæ diu largiūtur, grato sumamus animo, neq; ma-
iora quæstierimus. Superi temerè agunt nihil.

De Mustella, & Muribus. 22

Mvstella præsenio uiribus carens, mures ita ita ut
solet, insequi non ualebat, meditari cœpit dolū,
in farinulæ se colliculum illatebrat, sic sperans fore, ut
citra laborem uenetur. Accurūt mures, & farinā estā-
re dum cupiunt, ad unum omnes à mustella uorantur.

Morale. Vbi uiribus quissiam destitutus fuerit, in
genio opus est. Lysander Locedemonius subinde dicere
solebat, quò non perueniret leonina pellis, uulpinam as-
suendam esse: quod sic lucidius dixeris, Vbi uirtus non
satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano
traductus. 23

Rusticus quidā ex malo, quam in proximo habebat
Ragello, sapidissima quotānis legebat poma, hero le-
sta donabat urbano, qui illectus incredibili pomorum
dulcedine, malum tandem ad se transtulit: ea ueterrima
repente exaruit, atq; ibi poma pariter & malus perie-
re. Quòd cum patrifamiliās nuntiaretur: Heu difficile
est, inquit, annosam transplātare arborē. Satis superq;
fuerat, si frænos meæ nouissem iponere cupiditati, fræ-
ctus ramo decerpere.

Hanc fabulam sic Mantuanus:

Rusticus ex malo dulcissima poma egebat,

Vnde dare urbano dona solebat hero.

Ast herus illectus frugum dulcedine, malum

Transtulit in laribus proxima rura suis.

At quia malus erat senior, translata repente

Aruit, & proles cum genitrice obiit.

Heu malè transfertur, senio quum induruit arbor,

Inquit herus fuerat carpere poma satis.

Morale eiusdem.

Qui nimium sapiunt, atq; incōcessa sequuntur, Dest

Dest piunt: cohibet qui sua uota, sapit.

F A B V L Æ M. P E-

tro Scoto viro ornatissimo

idemq; humanissimo,

scriptæ à Bar-

lando.

De Leone & Rana.

24

AVdire uocē uisus leo profligit: subsistit nō sine trepidatione, magni quippiā expectans: egreditur tandem aquis ranula. Leo deposito metu appropians, bestiolam proculcat pedibus.

Morale.

Vetat hic apologus inanes timores, ut illa à Gulielmo Gaudano uersa fabula de partu montium.

De Formica.

25

Itiens uenit ad fontē ut biberet formica, incidit forte in puteū: opitulatur eminusex arbore deiecto ramo, colūba. Ramū cōscēdēs formica seruatur, Ast,

edo: m

columbam ut capiat, auceps: non finit formica, aucupis
pedem arripit mordicus, auolat columba.

Morale. Docet fabula, præclarè meritis referendâ
esse gratiam.

De Pauone, & pica. 26

Gens auium quâ liberè uagaretur, optabat sibi dari
regē. Pauo se in primis dignum qui eligeretur pu-
tabat, quia esset formosissimus. Hoc in regē accepto,
pica, O rex, iquit, si te imperâte aquila nos præstrenuè,
ut solet, insequi cœperit, quo illâ modo abiges? quo nos
pacto seruabis? Morale.

In principe nō tam forma, quàm corporis fortitudo
spectanda est, & prudentia.

De Aegrotō, & Medico. 27

Medicus curabat ægotū, ille tandem moritur. Tū
ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantia
perijt. Morale.

Bibacitatē et libidinem nisi quis maturè reliquerit,
aut nunquam perueniet ad senectutem, aut perbreuem
est habiturus senectutem.

De Leone, & alijs. 28

Leo, Asinus, Vlpes eunt uenatum: capitur ampla ue-
natio: capta partiri iussa. Asino singulas singulis
parteis ponēte, irrugit Leo, Asinū rapit, ac laniat. Po-
stea uulpecula id dat negotij quæ astutior, quâ Leoni
lōgè optima posita parte, sibi uix minimâ particulâ re-
seruasset, rogat Leo à quo sic docta sit: cui illa, Huiusme,
inquit, calamitas docuit, mortuum Asinum ostendens.

Morale. Felix quē faciunt aliena pericula tantum.

De

De Hedo, & Lupo.

29

Fenestra prospectans hœdus, prætereuntē lupum cō
 uicijs inceslere audebat: cui Lupus, Non tu, ait, scele
 ste mihi conuinciaris, sed locus. Morale.

Et tempus, & locus sepe audaciam addunt homini.

De Asino.

30

Asinus de hortulani se uitia querēs, Ioui supplicat
 aliū dari herum. Exaudire Iupiter uota Asini, dat
 tegularium. Apud quem cū tegulas, grauioraq; tergo
 uectaret onera, accessit rursus Iouem, orat dari, qui mi
 tior sit. Ridere Iupiter: ille tamē non desistit instare, o
 rare usque adeo donec pepellere t. Dat ille corarium: quē
 ubi pernouit assellus, Me miserū, inquit, qui dum nullo
 sum contentus, domno, in eō inciderim, qui ne corio quē
 dem meo, quantum auguror, parceret.

Morale. Semper damnamus quæ præsentia sunt,
 & noua appetimus, quæ (ut dici solet) ueteribus non
 sunt potiora.

De Anu, & Ancillis.

31

Anus quædā domi habebat ancillas cōplureis, quas
 quotidie antè quàm lucefceret, ab galli gallinacei,
 quē domi alebat, cantū excitabat ad opus. Ancille quo
 tidiani tandem negotij commotæ t edio, gallū obtrun
 cant, sperātes iam necato illo in medios sese dies dormita
 ras: sed hæc spes miseræ frustrata est: hera enī ut inter
 emptū gallū resciauit, in tēpesta deiceps nocte surgere iu
 bet. Morale. Non pauci grauius malū dū student eui
 tare, in alterū diuersum incidūt. Peruulgatum est, Inci
 dit in Scyllam, qui uult uitare Charybdim.

De

De Asino, & Equo.

32

Sinus beatū putabat equum, quòd pinguis esset, & in otio degeret: se uerò infelicē dicebat, quòd macilentus esset, ac strigosus, quotidie ferēdis oneribus ab immīti hero exerceretur. Haud multo pòst ad arma conclamatum est. Tum equus non equidē dorso, non frēnū repulit ore, nec telum corpore: hoc uiso, asinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecisset.

Morale.

Miseri sunt quos uulgus beatos iudicat, & nō paucī beati qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem omnium rerum compotem uidet, non considerans in quātas rex sollicitudines distrahatur, dum interim ipse optima cum paupertate cantillet.

De Leone, & Capra.

33

Dita rupe ambulantiē caprā foriē conspicatus leo, monet ut potius in uiride pratū descēdat. Capra, Facerē fortassis, inquit, si tu abesses, qui mihi nō istud suades, ut ego inde ullā capiam uoluptatem, sed ut tu habeas quod uores famelicus.

Morale.

Omnibus ne habeas fidem: quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture alijsque auibus.

34

Nuum se natalem celebrare adsimulat uultur, auctas ad coenam inuitat, ueniunt plerūq; omnes, uenientes magno plausu, fauoribusq; accipit, acceptas laniat uultur.

Morale.

Non sunt amici omnes, qui blandē dicunt, aut benignē se facere uelle simulant: latent sub hoc melle uenena.

De

De Anseribus.

35

Anseres unà cum gruibus agrum uastabant: quibus
auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos
conspicata auolât grues, capiuntur anseres, qui im-
pediti corporis onere subuolare non poterant.

Morale. Expugnata ab hostibus urbe, facile se sub-
ducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis
oneri sunt quàm usui.

De Lote, & Simia.

36

Iupiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissi-
mos ederet liberos, conuocari iubet quicquid uspiâ est
animantiû. Concurritur ad Iouem undique: aderat iâ
alatum, pecudumq; genus, inter quos & simia, deformes
catulos brachio gestans, cum aduenisset, à risu nemo tem-
perare potuit, quin etiam Iupiter ipse profuse admodû
risit. Ibi continuo simia ipsa, Imò, inquit, nouit & Iupi-
ter iudex noster catulos meos magnopere omnes quot-
quot adsunt, præcellere.

Morale.

Suum cuiq; pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud
Theocritum in Idyl. Quæ nunimè sunt pulchra, ea pul-
chra uidentur amanti.

A N I A N I F A B V L A E

Quatuor, Hadriano Bar-
lâdo interprete.

De Quercu, & Arundine.

i

Fastus olim atque adeò insolentiæ plena Quercus,
aruis

arundinem aggressa est: Si nunc, inquiens, pectus animosum tibi, procede aedum ad pugnam, ut noster duarum euentus ostendat, utra uiribus praestet. Arundo quercus cantum, exultationem, fortitudinisq; iactationem uanã nihil mirata, sic respõdit: Certamẽ nũc abnuo, nec me æ fortis me piget: Nam etsi in omnem partem mobilis, tẽpestates tamen peruinco sonoras: tu, si semel uasto rex Aeolus antro luctantes emisserit uentos, concides, & mihi tum rideberis. Morale.

Declarat hæc fabella, non eos semper fortissimos esse, qui nulla etiam lacesiti iniuria, alijs in sultant.

De Piscatore, & Pisciculo. 2

Piscator iacto in aquam homo cibus illito, pisciculum eduxit: orat obsecratq; captiuus, se minutulum uti abire sinat, & adolescere, ut postea maiore potiatur. Piscator, Ego, inquit. spem pretio nõ emo: quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem, malle m auferre potius in praesentia. Morale.

Hæc nos monet fabella, ne certa unquã incertorũ spe unguibus amittamus. Quid enim stultius (ut est apud Ciceronem) quã incerta pro certis habere?

De Formica, & Cicada. 3

Appetente hyeme frumentum in areolam ad Solem atrabebat formica: uidet id cicada, accurrit, rogitat granum: formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunq; potest, atq; addis aceruo? Respõdet illa, sibi id temporis cãtando transigi. Ridens formica, Si, ait æstate cantitare soles, meritõ nunc esuris.

Morale. Monemur hac fabula, dum adhuc robur.

I corporis

corporis adest, querere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem senectutem intellige. Per astatem adolescentiam & florem illum etatis.

De Leone, & Tauro.

4

Leonem fugitabat taurus, in hircū incidit: is cornu, & caperata minitabatur fronte: ad quem plenus ire taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terreat, sed immenem metuo leonē, qui nisi tergo hæreret meo, iam scires nō ita paruā rem esse pugnare cū tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem. Morale.

Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est qui semel est miser.

A N I A N I F A B V L A E

Triginta octo, Gulielmo Hermāno diui Augustini ordinis canonico interprete.

De Nutrice, & Lupo.

5

NUTRIX minatur puerum plorantē, nē taceat, dari lupo. Lupus id forte audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit obrepente somno. Regreditur lupo in syluam tetunus & inanis: lupa ubi sit præda, sciscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt: puerum plorantem se abicere minabatur nutrix, at se fellit.

Mo-

Morale. *Fœminæ non est habenda fides.*

De Testudine, & Aquila. 2

Ceperat testudinem tædiū reptandi. Si quis eā in cæ-
lū tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustollit
eam aquila, poscit præmium. Non habentem, fodit
unguibus. Ita testudo, quæ cōcupijt uidere astra, in astris
uitam reliquit.

Morale.

Tua sorte sis contentus. F uere nonnulli qui si mansis-
sent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderūt
in pericula.

De Cancris, matre, & filio. 3

Cancrum retrogradum monet mater antrorsum ut
eat: filius respondet, Mater, inquit, i præsequar.

Morale.

Nullum reprehenderis uitij, cuius ipse queas repre-
hendi.

De Sole, & Aquilone. 4

Sol, & uētus Aquilo certāt, uter sit fortior. Cōuē-
tū est experiri uires i uiatorē, ut palmā ferat, qui
excusserit manticā. Boreas horrisono numbo uiato-
rem aggreditur: at ille non desistit, amictum gradiendo
duplicās. Adsunt uices solis, qui nimbo paulatim euictō,
emolitur radios: incipit uiator æstuarē, sudare, ambula-
re. Tandem progredi nequiens captat frigus opacū, atq;
sub frondoso nemore abiecta mantica, resider: ita Soli cō-
tigit uictoria.

Morale.

Quicum certes etiam atque etiam uide. Nam & si tu
fortis es est forsitan alius te fortior. Aut si non fortior,
certē callidior, ut consilio suo tuum uincat robur.

De Asino.

5

Sinus uenit in syluã, offendit exuias leonis: quibꝫ
Aindutus redit in pascua, greges armentaꝫ; territat,
 & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus uiso hero occurrit, imò cū rugitu suo incurrit. At herus præhensis quæ extabant auriculis, Alios licet, inquit, fallas, ego te aselle mi probè noui.

Morale. Quod non es, nec te esse simules. Nō doctū cū sis indoctus, non diuitem, non nobilem, cū sis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim cōperto rideberis.

De Rana, & Vulpe.

6

Ana egressa paludē, in syluis apud feras medicinā
Rprofitetur. Ait se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidē illuſit uulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curat seipsam? Sic illuſit uulpes. Est enim ranae os cæruleo colore.

Morale.

Stultitia est profiteri quod nescias, & ridiculum.

De Canē mordaci.

7

Ani subinde homines mordenti, ut sibi quisq; caueret, alligauit dominus nolam. Canis ratus uirtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canē aliquis iã ætate, atq; autoritate grauis, monens eam ne erret. Nam ista inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

Morale.

Gloriosus interdū sibi ducit laudi, qđ ipsi est uituperio.

De Camelo.

8

Amelus sui pœnitens, querebatur tauros insignes
Cire geminus cornubus, se inermem obiectum cæteris animalibus

animalibus. Orat Iouē donari sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiam cameli, nec modò uotum negat, uerùm & auricularas bestię decurtat.

Morale.

Sit quisq; fortuna contentus sua. Etenim multi fortunam sequuti meliorem, incurrere peiorem.

De duobus amicis, & Vrsu.

9

DVO amici faciunt iter. Occurrit in itinere ursus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat: alter quum spes fugę non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contręctat iacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motum, ursus qui mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percunctanti postea socio, quidnam bestia dixisset iacenti in aurem, hoc monuisse ait, ne unquam cum illiusmodi amicis iter faceret.

Morale. Rara auis in terris, nigroq; simillima cygno, fides est. Verùm amicum res aduersę & pericula monstrant.

De Equite Caluo.

10

Ques caluus illi garat pileo comã factitiam. Venit in campũ, acri spirante Boreæ: ac dum malè obseruat capillatũ galerum, subitò apparet caluities. Tollerit cachinnum corona, necnon & ipse ridet. Quid noui est, inquit, auolare cap illos alienos, quum olim defluerint qui fuerant mei?

Morale.

Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cũ ridentibus risit. Socrates uerò cum accepisset in foro alapam, hoc modo respõdit, Molestum esse nescire homines quãdo debeant prodire cum galea.

De duabus ollis.

11

I 3

DNE

Dva olla stetera in ripa: altera erat lutea, altera aerea: utranque tulit uis fluuij. Lutea collisionem metuenti, respondet aerea, ne quid timeat, sese enim ne collidantur, satis curaturam. Tum altera: Seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen colliserit, cum meo utrunque fiet periculo. Quare certum est à te separari.

Morale.

Satius est uiuere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico, & Fortuna.

12

Rusticus quum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit Telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna uidens nihil honoris haberi sibi, ita est secum loquuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus: at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium uotis & clamore sollicitabit.

Morale.

Beneficio accepto, grati sumus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De Tauro, & Capro.

13

Fugit leonem taurus, uenit ad speluncam, quærens latibulum: intranti occurrit cornibus, qui intus erat caper. Tum his uerbis bos emugit: Tu quidè cornibus tuis meam excipis fugam: uerum si abierit quem fugio, quantum à uiribus tauri distet caper, tum senties.

Morale.

Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria

ria

ria non temperauit si (ut est fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas, minurum nocuisse miseris eum poenitebit.

De Simia & eius prole.

14

OMneis animates suo conspectui Iupiter adesse iusserat, cuius nã soboles esset pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, necnõ ad id certamen adnatat pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit. Maneat cui fuerit Iupiter uictoria. Meo tamen iudicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis iure preferendus. Hoc dicto subrisit & Iupiter.

Morale.

Et nos & nostra nobis placet: sed de nobis & de nostris factis, aliorum sit iudiciũ: ne si ipsi iudicemus, cum simia rideamur.

De Pauone, & Grue.

15

PAuo & grus unã coenant. Pao se iactat, caudã ostentat, gruem contemnit, Grus fatetur pauonem formosissimẽ esse pennis: se tamen dum uix tectis sepe uolat pao, animoso uolatu penetrare nubes.

Morale.

Nemo alterũ cõtempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est uirtus. Qui tua uirtute caret, forsan habet qua careas tu.

De Quercu, & Arundine.

16

Validior e Noto effracta quercus, in flumen precipitata. Dumq; fluitat, hæret forte ramis suis in arundine, mirat arundinẽ in tanto turbine stare incolumẽ. Hæc respondet, cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse qd quercus exciderit, quæ non cedere sed resistere

I 4

sters

stere concupiuit.

Morale.

Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo uincas. Quod pulchrè docet facundissimus poëtarū Vergilius.

Nate dea, quò fata trahunt retrahuntq; sequamur.

Quicquid erit, superã da omnis fortuna ferendo est.

De Tigride, & Vulpe.

17

Venator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras abstinere, sese unã ait bellū conjecturã. Pergit uenator iaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientē è prælio, telumq; extrahentem, percunctatur uulpes, quisnam ualētem belluã tam ualidè uulnerasset. Respondit, se authorem uulneris haud nosse, uerum ex uulneris magnitudine capere se cõiecturam aliquẽm fuisse uirum.

Morale.

Fortes plerūq; sunt temerarij, & ars uim, ingenium, fortitudinem superat. De Tauris, & leone. 18

Quatuor fuere tauri, quibus placuit comunẽ ipsorum esse salutē, & cõmune periculum. Videt leo simul pascētes: etsi esurit, tamē coniunctos aggredi metuit. Primũ dat operã uerbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

Morale.

Cõcordia nihil est firmitus, discordia etiam fortes redit imbecilles.

De Abiete, & dumo.

19

Fertur olim abies despicere dumos, iactitat se procerã esse, locari in ædibus, cum uelo stare in nauibus, dumos autē humiles, uiles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum: Tu sanè abies tuis gloriare

riare bonis, ut nostris insultes malis. Verum nec tua referes mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detrucare securi, quam uelles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem? Morale.

Et sumæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc securæ est, ac tuta: illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in lyricis, Celsa grauiore casu Decidüt turre, feriuntq; summos Fulgura montes.

De Piscatore, & Pisculo.

20

Subductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti. Ait modò se à matre fusum, atque mensam cum ad huc minutus sit, nõ multũ iuuare. Si dimittat, postea grãdem ultro ad hamũ eius rediturum. Piscator negat se dimittere prædam certam, licet exiguã. Quid habeam inquit, scio, quid sim habiturus, nescio. Ego spem pretio non emo. Morale.

Certum præstat incerto, præsens futuro, et si nonnumquam exile commodum omissum attulit magnum.

De Alite, & pullis eius.

21

Ales positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occatione. Redeunti è pastu matri pulli auxij narrãt dominum a gri operam illã mandasse uicinis. Respondet nihil esse periculi. Item alio die trepidi, aiunt rogatos ad metẽãũ esse amicos: iterum iubet illa ut sint securi. Tertio ut audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messẽm intrare, iam, inquit, tempus est ut fugiamus. Vicinos & amicos nõ timui, quia non uenturos

I 5 sciui

sciui. Timeo dominum, illi enim res est cordi.

Morale.

Secordes alienis in rebus pleriq; sumus. Quòd si quid rectè curatum uelis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De Auaro, & Inuido.

22

Duo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hūc ut eorum uotis satisfiat. Dat hic utriq; optandi liberam facultatem ac conditionē: ut quodcunq; petisset, alter, à I ipsū alter acciperet duplicatū. Hæret diu cupidus, cū nihil putat fore satis. Petit tādē nō pauca. Et duplū accipit socius. Porro inuidus hoc petit, ut ipse uno priuaretur oculorum, lætus socium multandum esse utroq;. Morale.

Auaritiā quid possit satiare? Inuidia uerò dementius est nihil, Quæ dūmodo noceat alteri, sibi met imprecat malum.

De Leone, & Capella.

23

Vidit leo pendere dumosa de rupe capellam. Suadet defendere, ut in campo thymum, salicesq; carpat. Recusat capella descendere, uerba quidē eius haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

Morale. Cogita quis quid suadeat, multi suadent uti lia, non tibi, sed sibi.

De Cornice, & Urna.

24

Stibunda cornix reperit urnam aquæ. Sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua cōtingi. Conatur effundere urnam, nec ualet. Tum lectos ex arena scrupulos iniectat. Hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.

Morale.

Inter-

Interdum id, quod non potes efficere ui, efficies prudentia, & consilio.

De Leone, & Venatore. 25

Litigat leo cum uenatore, suam præfert fortitudinem hominis fortitudini: post longa iurgia, uenator ducit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo, caput deponens in gremium uiri. Negat fera id satis esse iudicij, homines enim sculperc quod uellent, ait: quod si & leones forent artifices, iam uirum sculptum iri sub pedibus leonis. **Morale.**

Quisq; quoad potest, & dicit, & facit quod suæ parti, & causæ putet prodesse.

De Puero & Fure. 26

SEdebat puer flens ad puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnā auri. Homo exiit se, insilit in puteum, quærit. Vase nõ inuento, conscendit, atq; ibi nec puerum, nec suam inuenit tunicā. Puer quippe sublata tunica fugerat. **Morale.**

Falluntur interdum qui fallere solent.

De Rustico, & Iuueno. 27

ERat rustico iuuenus, uinculi omnis, iugiq; impatiens. Homo astutus, bestie resecat cornua. Cornibus enim petebat. Tum iungit non currui, sed aratro: ne ut solet, herum pulsaret calcibus. Stiuam ipse tenet, gaudens industria effecisse, ut iam foret tutus, & à cornibus & ab unguis. Sed quid euenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus os, caputq; rustici opplet arena.

Morale. Sũt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queãt arte, nullo consilio tractari.

De

De Satyro, & Viatore

28

Alyrus, qui Deus nemorum olim est habitus, uiatorē
Sniue obrutū, atq; algore enectum miseratus ducit in
 antrū suū, fouet igni. Spirantē autem in manus, per
 cunctatur causam. Qui respondens. Vt calefiant, inquit.
 Postea cum accumberēt, sufflat uiator in polenta. Quod
 cur faceret, interrogatus, Vt frigescat, inquit. Tum con-
 tinuò Satyrus uiatorem eiciens, Nolo, inquit, in meo sit
 antro, cui tam diuersum est os. Morale.

Cave sit in tuo cōiuctu homo duplici ore, quiq; in ser-
 mone est Proteus.

De Apro, & Rustico.

29

Pro uastanti segetes, rusticus præcidit auriculam.

AIterum deprehenso, præcidit alterā. Et tunc quoq;
 redeuntē capit, captū portat in urbē destinatū lau-
 titiæ sui patroni. Secta iam in conuiuio bellua nusquam
 apparet cor. Excandescente hero, & flagitante cocos, uil-
 licus respondet, Patrone, inquit, non est mirum nō appa-
 rere cor: nam credo stultum aprum nūquam cor habuis-
 se. Nam si cor habuisset, nunquā in pœnā suam ad meas
 segetes toties rediisset. Sic rusticus. Ad omnes conuiuæ e-
 mori risu, cachinnari de stultitia rustici. Morale.

Multorum hominū tam est excors uita, ut an cor ha-
 beant possis ambigere.

De Tauro, & Mure.

30

MVs Tauri pedem momorderat fugiens in antrum
 suum. Taurus uibrat cornua, quærit hostem, nus-
 quam uidet: irridet eum mus. Quia, inquit, robustus es
 ac uastus, non idcirco quemuis contempseris. Nunc te, et
quidem

quidem gratis, læ sit exiguus mus. Morale.

Tritum est illud uerbum, quod significantius nostrate lingua dixerim, Nyemant sol uer æthen senien feindit Latinè sic, Nemo suum hostem floccipendat.

De Rustico, & Hercule. 31

Rustici currus hæret in profundo luto, Non supinus Deum Herculem implorat. Intonat uox in cælo. In epte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atq; tñ Hercule uocato, tñ enim aderit Hercules uocatus.

Morale. Nil profunt otiosa uota, quæ sanè Deus nō audit. Iuua temet, inquit, ipse tum iuuabit te Deus.

De Anserè. 32

Fuit anser qui ponebat oua aurea singulis diebus singula: dominus ut subito fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento uacuo sit pet miser, anxieq; de binc suspirat, ac plangit, & rem, & spem periisse.

Morale.

Moderanda sunt uota. Curandum est ne uel præproperi simus, uel nimij. Nam & festinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada, & Formica. 33

Cum p æstatē cicada cātat, formica suā exercet mēse, trahit in antrū grana, reponēs ī hyemē. Seuiēte bruma, famelica cicada uenit ad formicā, mendicat uictū. Renuit formica, dictitans sese dum illa cantabat laborasse.

Morale.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta: & qui nō parcat, olim mendicabit.

De Simia, & duobus eius natis. 34

Si-

Imia, ut ferūt, cū peperit gemellos, alterum diligit,
Salterū negligit. Erat puerpera cū gemellis. Atque cū
 incidisset terror, uitatura periculum, dilectum prae-
 hendit ulnis, quem dum praeceps fugitat, collidit petrae,
 atque enecat: neglectus autem, qui in hirsuto haeserat ter-
 go fugientis mansit incolumis. Morale.

Solet euenire, ut ipsi parētes filio, quem tenerē amāt,
 praenuntia indulgentia sint mali occasio & periculi, eo,
 quem minus amarunt, praestante se strenuum ac probū.

De Boue & Iuueno.

35

Bos iam grandis aeuo quotidie trahebat aratrum. Iu-
 uencus laboris expertus, uicinus exultat in pascuis, ac
 tandem insultat fortunae senioris. Iactat se iugi, ac uinculi
 inscium, se liberum, se otiosum, illi attritum esse labore
 collum. Deniq; se glabrum ac nitidum, illum esse hirsutum
 ac squalidum. Senior tum quidem nihil contra. Sed breui
 post tempore uidet hunc insultorem duci ad aras, ac tum
 hisce uerbis affatur. Quò tua mollis uita peruenit? secu-
 rum istud otium redijt ad securim. Iam saltem (ut opi-
 nor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm o-
 tium, quod nunc te traxit ad necem. Morale.

Ad uitam recte gerendam opus est labore & uigilan-
 tia. Secors autem & uoluptati deditus, suarum rerum,
 quem nolet, fortietur exitum.

De Cane, & Leone.

36

Occurrit canis leoni, iocatur, Quid tu miser exhau-
 stus inedia percurris syluas & deuia? Me specta
 pinguem ac nitidum: atque haec non labore cōsequor, sed
 otio. Tum Leo: Habes tu quidem tuas epulas, sed habes
 stoli-

*Stolide etiam uincula. Tu seruus esto, qui seruire potes:
equidem sum liber, nec seruire uolo.*

*Morale. Pulchrè respondit leo. Quibuslibet enim re-
bus potior est libertas.*

De Piscibus.

37

Piscis fluuiialis ui fluminis correptus est in mare. Vbi
suam efferens nobilitatem, omne marinũ genus uili
pendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait tum fore iudiciũ
nobilitatis, si cum phoca captus portetur ad forũ, Se em-
ptum iri à nobilibus, illum autem à plebe. *Morale.*

*Muli sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi præ-
dicent & iactent: sed laus sui oris non datur homini lau-
di, ac excipitur cum auditorum risu.*

De Pardo, & Vulpecula.

38

Pardus, cui pictum est etiam tergum, cæteris feris e-
tiã leonibus despectis, intumescibat. Accedit ad hũc
uulpecula, suadet non superbire, dicens, illi quidem spe-
ciosam esse pellem, sibi uerò speciosam esse mentem.

*Morale. Discrimen est bonorum & ordo. Bona cor-
poris præstant bonis fortunæ. Vtrisque illis animi bonæ
preferantur oportet.*

A E S O P I F A -

bulatoris clarissimi apologi, è
Græco Latini per Rimi-
cium facti.

Argumentum.

AESQ-

ESOPVS fabulator clarissim⁹, natione quidē Phryx, fortuna uerò seruus fuit, colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, Dea hospitalis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapiētiamq; ac uariarum fabularum inuentionem: quæ porrò fabulæ non parum conducūt mortalium uitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas ita ante oculos ponit, quòd audiētium animos incitet ad uirtutem: nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas, si quis ritè gusta uerit, quam uiam sequi, quamq; uitare debeat, in priuatis publicisq; negotijs facile comperiet. Nam in primis fabulam narrat: tum quid fabula significet, compendiosius exponit. Atq; ordinem alphabeti in Græco sequutus, qui in Latino sermone seruari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila, & Vulpe.

Aquila & uulpes conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorē amicitiam ex frequenti cōuersatione fore putātes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit. Vulpes uerò arbore, propter, inter dumeta catulos collocat, Vna igitur dierū quum uulpes latibulum egressa pastum catulis quæret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolās, uulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, ualde tristata

tristata est. Et cum aquilam ulcisci non posset, quia qua drupes existens uolucrum persequi nequibat, quod unum miseris ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium, quum uiolatur, uertitur amicitia. Cōtingit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum unum cum carbonibus accessis aquila arripiens, sustulit ad nidum. Sed uento uehementius spirante, nidus qui ex fœno ac materia exili aridaq; cōfectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flamam sentientes, quum uolare adhuc nequirēt, humi decidunt. Vulpes cōfestim illos arripiens, in aquilæ conspectum deuorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam uiolauit, quantum uis quos leserint, ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugiunt.

De Aquila & Coruo.

2

Aquila celsa ex rupe deuolans, agnum ex ouium grege arripuit. Quam rem coruus conspiciatus, emulatione motus, uehemēti cum strepitu ac stridore deuolat in arietem, atque unguis in arietis uellus ita implicat, quod inde etiā motu alarum se explicare non posset. Hunc pastor quum ita implicitum uidet, accurrens coruum comprehendit: atque alarum pennis incisus, pueris suis pro ludibrio dedit. Verū enim quum quispiam coruum rogaret: quænam uolucris esset: coruus ait. Prius equidem, quo ad animum, aquila fui, nunc uerò me coruum esse certò cognosco.

Fabula significat, quod qui supra uires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se uulgo ridiculum exhibet.

K

De

De Aquila & Scabrone.

3

Aquila leporem persequebatur. At lepus auxilij in ops, quem tēpus obtulit scabronem uidens, ab eo auxilium implorauit. Cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiā suam. Deinde quū aquilam propinquā rem scabro conspiciatur, eam precatur, ne suum sibi eripiat seruum. At aquila scabronis paruitatem contemnēs eo coram leporem exedit. Verum scabro suæ iniuriæ memor, ubi aquila nudificaret, obseruat. Ecce aquila oua parit. Scabro alis elatus, ad aquilæ nidū uolat, atq; oua deuolēs, humū deiicit. Aquila iacturæ ouorum in mœrore cōcita, euolat ad Iouē (Est enim ales Deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari imprecatur. Iupiter sibi concedit, ut quum tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro prouidēs, globum ē stercore cōficit, atq; sursum euolans, in Iouis sinum demisit. Iupiter uolens ē sinu globum excutere, oua aquilæ simul excussit. Ex tūc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt. Fabula significat, quōd nullus porrō est contēndus: quoniam nemo est qui iniuriam accipiat, quin quum tempus datur, se ulcisci non queat.

De Philomela & Accipitre.

4

Philomela quū alta quercu sederet, more suo, sola canebat. Eam accipiter, cibum queritans, quum intueatur, repētē deuolat, illamq; rapit. At philomela quum se internū iri uidet, accipitrē precatur ut se missam faciat, quoniā ad explendū eius uētrē ipsa satis minima sit, sed pro saturitate sua ad maiores aues ut se uertat opus profectō fore. Eam accipiter toruē conspiciens ait: Sultus equi-

equidem nimium essem, si quem manibus teneo cibum illum dimitto amplioris spe pastus. Fabula significat, quod qui omittunt id quod manu tenent rerum maiorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe, & Trago.

5

Vulpes & tragus sitientes in quendam puteum descendunt. Verum enim post potum, quum egressum non conspiceret hircus, uulpes ei comiter ait, Bono sis animo: nam quid salutis nostrae opus sit, probe animaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusue muro adhaerebis, tuas ego scapulas cornuaque conscendens, quum egressa puteum fuero, te manu comprehendens hinc desuper traham. Huic caper prompte deseruiuit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incusat, sibi pacta haud seruasse, ei facetè, uulpecula, inquit, Si ea caper sapientia praeditus esses, quo pilorum ornatu isthaec tua barba referta est, non prius in puteum descendis, quam egressus periculate uidisses.

Fabula significat, quod homines consilio praediti, rerum fines prius inspiciunt, quam dent operam rebus gerendis.

De Vulpe, & Leone.

6

Vulpes quae nunquam uiderat leonem, quum illi forte obuiaasset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret. Rursum illum quum aspexisset, pertimuit, sed minime ut primum. Eum tertio quum intueretur, prope accedens, fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod rerum terribilia, usus & consuetudo domestica facit.

De Cato, & Gallo.

7

Catus cū gallū cepisset, atq; causam quæreret qui eum comedere posset, illū criminari coepit quod esset animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum utilitatem, cū ad opera faciēda illos excitaret. Rursum catus ait. Impius es ac supra modū scelestus, qui agis continuè contra naturam, cū nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per in continentia cum illis te cōmisceas. Gallus item defendebat, quòd domini sui quæstus gratia id quoq; ageret: enimvero ex huiusmodi coitu, gallinæ pariunt oua. Tūc inquit catus. Excusationibus licet abundes, ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula significat, quòd qui prauus existit natura, cū semel delinquere animo proposuit, quanuis causæ desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda.

8

Vulpes ut è laqueo euaderet, abscissa cauda, cū è pudore uitā sibi mortē putaret, excogitauit alias dolo inducere uulpes, ut sub cōmunis cōmodi specie, sibi singulæ caudā abscinderēt, & sic suum dedecus leuaret. Itaq; ad unum uulpibus cōgregatis suadet ut caudā sibi abscidat, differens caudam non modò dedecori uulpibus esse, sed oneri graui atq; inepto. E uulpibus una ei faceret respōdit. Heus soror, si res ista tibi soli conducit, tum itidem alijs consulere haud est æquum.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum commodum consulendo prospiciunt.

De

De piscatore & Smaride pisciculo. 9

Piscator quod mari rete tetēdit, eo Smarida cepit pisciculum, qui parua adhunc ætate piscatorē orabat, ut dū grādis esset, atque maiore quæstum ex eo assequi posset, eum uita donaret. Huic piscator lepidè respōdit, Ego quidē mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amploris spe quæstus.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quanuis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

De Vulpe, & Rubo. 10

Vulpes cūm sepem quandam ascenderet, ut periculum uitaret, quòd sibi imminere uidebat, rubū manibus comprehendit, atq; uolam sentibus perforauit: & cūm grauius saucia foret, gemens inquit ad rubum, Ut me iuuares, cūm ac te cōfugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti uulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera capere consueuisti.

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus à natura datum est obesse potius, quàm alijs prodesse.

De Vulpe, & Crocodilo. 11

Vulpes & crocodilus de nobilitate cōtendebāt: cūm crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modū se iactaret de splendore progenitorum suorum, uulpes ei subridens ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd, multis iam annis, tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe, & Venatoribus.

12

Vulpes uenatores effugiens, ac peruia currendo iam defessa, homine in casu reperit lignarium, quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium sibi ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsumt uenatores, lignarium, si uulpem uiderit, rogauit. Lignarius uerbis quidem se uidisse negat: manu uero, ubi uulpes latebat, locum ostendit. Verum enim uenatores re haud percepta statim abeunt: uulpes ut illos abisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit: lignarius uulpem criminatur, quod cum saluam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc uulpes se conuertens, illi facete ait, Heus amice, si manum, opera, ac mores uerbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam etsi bona pollicetur, mala tamen et improba praestat.

De Gallis, & Perdice.

13

Gallos complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illos compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix ea iniuria uehementer perdoluit, putans, quia aduena, nec eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum adinuicem certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione, ait, De caetero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientia praediti moderato animo ferunt iniurias ab illis uel maxime sibi illatas, qui nec sibi, nec suis parcere sciunt.

De Vulpe, & Larua.

14

Vul-

Vlpes citharœdi domum ingressa, dum quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositum: quòd manibus capies, ait, O quale sine cerebro caput.

Fabula significat, quòd non omnes corpore decori eandem animo habent pulchritudinem.

De Homine, & ligneo deo.

15

Homo quidam Deum ligneum domi habens, eum oravit, ut boni quippiã sibi tribueret: sed quãtò magis orabat, eò res domi angustior erat: demũ ille cõcitus ira, Deũ cruribus capit, caput parieti percutit. Illi exciso igitur capite, multum auri exiit, quòd homo colligens, ait Peruersus nimium es, atq; perfidus, qui dũ in honore te habui, nihil quidem profuisti: percussus uerò acerberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quòd homo nequam, si quando prodest, id efficit ut coactus.

De Cane ad coenã uocato.

16

Vir quidam quum coenam opiparam parasset, amicum quendam domum uocauit: eius quoq; canis, canem alterius ad coenã inuitauit, Is domum ingressus, cum tantum dapium uidet apparatus, lætus secum ipse ait, Hodie porrò ita me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo. Hisq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus uerò eum conspiciens, tacitus per caudam capit, atque illum sæpius rotãs, per fenestram projicit. Ille a tonitru humo assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atq; rogitant quàm opipare coenauerit. At ille læguës ait, Ita potu ac dapibus me expleui.

K.4 quòd

quòd cùm exiuerim, uiam non uidi.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis letari non debet.

De Aquila, & Homine.

17

Aquilam homo quidam cùm cepisset, pennis alarum sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit: eam deinde quidam mercatus, pennis alias denuò munit: tum aquila uolās, leporē capit, fertq; illum benefactori suo. Quā rē cōspiciens uulpes, homini ait, Noli hanc aquilā, sicuti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æquē uenetur. Tum homo aquilæ item pennas euulsi.

Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi, improbi uerò omni studio uitandi.

De Viro Agricola.

17

Homo quidā agricolator existens, cùm finem uitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorū cultu fieri peritos, eos uocauit, atque inquit: Filij, ego ē uita discedo: bona mea in uinea cōstita sunt omnia. Illi post patris obitū putātes in uinea thesaurū rerū reperi re, assumptis ligonibus, marris, ac bidētibus, uineā funditus effodiunt, nullumq; thesaurum inueniunt. Verūm enim uinea cùm probè effosa foret, lōgè plus solito fructus producit, aque illos diuites fecit.

Fabula significat, q; labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario, & Lotore.

19

Carbonarius lotorē quendam rogauit, ut quam pretio cōduxerat domum, secum pariter cohabitaret.

At lotor rei aliās expertus ait, Id cōducibile haud mihi esset. Nā quæ albificarē, ea omnia carbonū fauillis

ipse

ipse maculares. Fabula significat, quòd res naturis dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

20

Vulpes ingēni fame concita, cū quodā in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectoriū ipsum intrauit, atq; tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem uentrem distendit: & cū ex nimia uētris tumefactione inde egredi nequiret: tumēs gemebat. Eius gemitum uulpes alia transiens illac, cū audiret, illuc accedit, rogatq; quidnam gerneret: deinde causam gemitus edocta, lepidè ait, Istitic manendum est, usq; eò dum tenuis efficiaris, quanta eras, cū intraisti: nā eo pacto facilè egredieris.

Fabula significat, quòd nihil est tam durum, quod tēpus non dissoluat.

De Piscatore quodam.

11

Piscator quidā piscādi inexpertus tibijs ac reti assuetis, iuxta maris litus accedit, atq; saxo quodam superexistens, in primis tuba canere cœpit, putans cātu se pisces facile esse capturum. Verū cantu cū nullū consequeretur effectum, depositis tibijs, rete in mare demittit, ac pisces cepit per plures. Sed cū ex reti pisces extraheret, atq; eos saltātes perspiceret, non insulse ait, O improba animalia, dū ad tibiā cecini, saltare nolulistis: nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula significat quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

22

Piscatores piscatum profecti, diuq; piscādo defessi, fame

K 5 me

me præterea ac mærore, quòd nihil cepissent confecti, cum abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem, in nauticam saltat: illum piscatores supra modum leti comprehendunt, ac in urbem reuersi, grandi pretio uendunt. Fabula significat, quòd frequèntius fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De Viroinope, & infirmo, 23

Homo quidam pauper cum egrotaret: dijs uouit, quòd si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret: qd' ij experiri uolètes, sanitatē illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, nō haberet, ossa bouum centum collegit, eaque super altari deponens, lepidè inquit, Ecce quod uoui, uotum uobis nunc persoluo. At dij illum ulcisci uolentes, in somnis sibi assistunt, atque inquitunt. Ad maris litus pergito. ibi enim in loco semoro auri talēta centum reperies. Ille expergefactus: somnij memòr dum pergit ad litus, incidit in latrones: captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent: quoniam nulle talenta auri persolueret eis.

Fabula significat, quòd homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe, & Pardo. 24

Vulpes cū pardo de pulchritudine cōtendebat: cum uarias corporis notas pardus sibi duceret decori, uulpes ei comiter ait. Ego quidē lōge formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animun uarijs notis habeo notatum. Fabula significat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam. 25

Pis

Piscatores quidam è mari rete trahabant. Quod cum graue esse sentirent, letitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos: sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum uerò ingens reti inesse cum perspicuiunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non inurbanè socijs inquit, Animis stote quietis, quippe letitiæ soror est mæstitia, oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minime frágitur.

De Ranis regem petentibus. 26

Anæ mærentes quòd sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, eius sonus supra modũ terruit ranas. Quæ cum lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, ut regem uiuum, haud mortuũ sibi dedat. Iupiter stultis earũ precibus motus, Hydram illis dedit in regem. Is in diem cum ranas deuoraret, tertio Iouem ranæ precantur, ut regem seuum atque immanem ab eis amoueret. Tũc inquit Iupiter, Quem tot precibus regem exorastis, cum uobis perpetuum habetote. Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnetet.!

De Cata in fœminam mutata. 27

Ata quædã speciosi cuiusdã adolescētis amore captã Venerẽ orauit, ut eã in hominẽ mutaret. Venus illius miserta in formã hominis mutauit eam. Quæ cum longè speciosa esset, amator domũ subitò adduxit.

Sed

Sed cum in cubiculo simul sederent. Venus experiri cupiens si mutata facie, mutasset & mores, in medium constituit murē, quem cum illa prospexit, oblita formæ & amoris sui, murem, ut caperet persecuta est. Quæ super re Venus indignata, denuò eam in priorem catæ formã mutauit. Fabula significat, quòd homo nequam, licet personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Senæ mortem uocante.

28

Senex quidam lignorū fascem super humeros ex ne more portās, cum lōga uia defessus esset, fasce humi deposito mortē uocauit. Ecce mors aduenit, causamq; quamobrem se uocauerit, interrogauit. Tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres, ait. Fabula significat, q̄ quisquis uitæ cupidior est, licet res mille subijciatur periculis, mortē tñ semper deuitat.

De muliere, & Medico.

39

Mulier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad se curādum accersit, certum pretium sibi dare promittens, si eo morbo cuar etur: si uerò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus uerò quoties illam ibat curatū, toties quippiã e domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cū nihil suarū rerū domi esse prospiceret, medico mercedē pactã petēti soluere denegat. Quamobrē uocata in iudiciū, pactum quidem nō denegat, sed se curatã ophthalmia esse, id uerò pernegat, inquires, Cū cæca erã domum multa supellectile refer tam uidebam: nunc cum uideo, ut medicus ait, nihil rerū domi esse prospicio. Fabula significat, quòd homines avaritiæ dediti, sibi met sæpius contradicūt.

De

De Agricola & Canibus.

30

Agricola quidam magnitudine hyemis in suburbâis se locauit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ouibus primum uesci coepit: cum uero in diem magis se uiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animaduertunt canes, inuicem uerba faciunt, Quid hic stamus, inquit, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamusne eum nostrae parcere uitae, qui alimoniae gratia boues ingulauit?

Fabula significat, quod eos fugere debemus qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola, & filijs.

31

Agricola quidam coplureis habuit filios, continua seditione discordes, ac eius admonitionis perpetuo negligentes. Cum forte una domi omnes sederent, iussit pater uirgarum fascem coram deportari, atque natos coepit hortari, ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem cum totis uiribus frangere non possent, genitor praecipit, ut soluto fasce, singulatim frangerent uirgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio, pater ait eis. Si quoniam animis idem sentietis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis. Sed si inter uos seditiones seruabitis, qui uolet, is facile uos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quae est imbecillis.

De Muliere, & Gallina.

32

Vidua quaedam mulier gallinam habuit, quae die quolibet pariebat ouum. Putauit mulier, more ingenij humani, quod sitis habendi semper sollicitat, gallinam illam

lam die bis parituram, si plus speltæ traderet ei solito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id unum desijt parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrum quaeritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurima cupiditate rerū præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso.

33

Homo quidam quum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obuiam factus, atque de medico rogatus ait: Si vis amice fieri sanus, non est tibi opus medico, Nā si canis qui te momordit, à uulnere lingua sanguinem terget, ista cura nihil potius reperiri potest: alter arri-dens uenustissimè inquit, Si huiusmodi utor remedio, in diem magis ac magis à canibus mordebtor. Fabula significat, quòd ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De duobus amicis, & Ursa.

34

Amici duo dum rus uiarent, ursa eis obuiam occurrit: qua prospecta, alter eorum territus, ut se saluaret, continuo arborem ascendit. Alter quum ursæ uiribus posse obistere dubitaret, uti mortuus humi iacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Quum neq; ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit. (Dicunt enim à cadauere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi dixerit ursa socium rogauit. Ille urbano sermone respondit. Admonitus sum ab ursa, ut cum huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabu-

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui, quum est opus, amicis subsidia denegant.

De adolescentibus duobus & coquo. 35

Adolecentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coco tradiderunt. Obiter coquus dum alijs uacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo dein de carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere iuratur. Qui uerò habebat, se non accepisse iurabat. Coquus percepto iuuenum dolo, ait, *Etsi fallor equidem à uobis: per quem uerò iuratis, res ista non latebit Deum.*

Fabula significat, nullum scelus posse latere eum.

De Duobus inimicis. 36

Duo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unà in nauis nauigabant. Et quum alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, unus in puppi, alter in prora confedit. Orta autem tempestate quum nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatorē, quæ pars nauis submergi prius deberet. Et quum gubernator puppim dixisset, ait ille, *Mors mihi modò molesta minimè est, si inimicum meū prius mori perspicio.*

Fabula significat, quòd inimicus ut inimicū perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Calamo, & Oliua. 37

Quam ueniam esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eò quòd uentis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit uerbū.

Pau-

Paulo pòst turbine uehementi aspirans uentus, radicitus euulsit oliuã, totis uiribus sibi obstitentem. At canna flatribus se inclinans, salutem facile est assequuta.

Fabula significat, q̄, potentioribus sine controuersiamos est in tempore gerendus.

De Vitula, & Boue.

38

Vitula quum bouem arantem perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed quum immolationis affuit dies, bos quidem missus, uitula uerò ut immolaretur, retenta est. Quam rem bos quum cõspicatur, subridens ait. Heus uitula, ideo non laborabas ut immolareris? Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quoque imminet.

De Puerò. & Fortuna.

39

Quum puer quidam iuxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens illum excitauit, inquiring: Surge, & hinc ocyus abi, Quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent. Fabula significat, quòd frequēs pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De Muribus, & Cato.

40

Domo quapiã quòd per plures forent mures, catus præsentiens illuc accessit, atque nunc unum, nunc aliũ capiens, complures interimendo comedit. Verum mures quũ se in diem cõsumi perciperet, ad unũ coacti, inquit secum: De cætero inferius non esse descendũ, si nolumus perditum iri omnes, sed hinc superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murium percepto, simulans se mortuum esse,
postea

constitueretur. Quam rem presentiens coruus, ac sue deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis, se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, ueniunt ad concilium aues. Iupiter coruum ob pulchritudinem cum regem auibus creare uellet, id aues indignè ferentes, quæque suas à coruo extrahunt pennas, At coruus alienis pennis cum esset exutus, coruus ut erat demum remansit.

Fabula significat, quòd qui rebus pendet alienis, illis amissis quisnam ipse sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

46

Tubicè quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus miseranda uoce clamabat, Ne abs re ac frustra occidere me uelitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quipiam aliud possideo. Qui eum uinctum ducebant, huiusmodi uerba contra reddiderunt: Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manum conferre deuitans, alios sonitu ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quòd grauiori pœna sunt iudicandi, qui cum ipsi iniuriam non agant, alios ad iniuriam agendum impellunt.

De Fabro, & Cane.

47

Faber quidam catulum habebat, qui dum ipse ferrum cuderet, continuè dormiebat. Cum uerò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mēsa erāt deiecta, ceu ossa & alia huiusmodi, sine mora corrodēbat. Quā rē animaduertens faber, ait ad canem, Heus miser, qd faciā nescio, qui dū ferrū cudo, cōtinuè dormis, et

L 2 segnitia

segnitia teneris. Rursus cum dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fabula significat, quod secordes & somnolenti, qui ex aliorum uiuunt laboribus graui censura sunt coërcedi.

De Mula quadam.

48

Mula quædã nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuebat, secum, inquit, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerimus erat, & ego ei peroniam sum similis: parũ post contigit, quod oportuit me lam quantũ potuit currere: sed cum cursu cessauit, Heu me miseram, inquit, quæ equi filiam me esse putabam: at nunc memini asinum mihi patrem fuisse.

Fabula significat, qd stulti in prosperis seipso dediscunt, sed in aduersis suos per sepe recognoscunt errores.

De Thyanno, & Delphino.

49

Thyannus, cum eũ Delphinus persequeretur, magno telatus impetu ac stridore, à uehemẽti fluctu in insulam defertur: eũdemq; in scopulum à fluctu eodem, Delphinus dum se putat capere Thyannũ, ipse quoque defertur. Thyannus conuersus cum Delphinum expirantẽ animã perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum nõ est, ex quo mortis authorem mihi simul mecum perspicio.

Fabula significat, qd qui uis aduersa leuius fert, cũ aduersitatũ authores eadẽ aduersitate opprimi perspicit.

De Medico quodam.

50

Medicus quidam cum quem curaret egrotum, eum mori cõtigerat, effereantibus funus aiebat, Vir iste si se uino abstinuisset, & clysterijs usus fuisset, eũ mori

non

non cōtigisset. Ex his qui aderāt quispiam medico haud infacetē ait, Heus medice, ista cōsilia cūm prodesse quibant, dicēda fuerunt, nōnunc, cūm nihil ualeant adesse.

Fabula significat, quōd ubi haud prodest cōsiliū, id eo tempore dare, est sanē amicū deludere.

De Aucupe.

51

Auceps aucupatum calamis uiscoq; tetēdit, & cūm turdū canere arboris desuper ramū asperxit, ut eū caperet, calamos erexit. At inter ambulādū pede altero ui perā calcauit, morsusq; ab ea, cūm iamā ob uenenū se deficere persensit, Heu me miserū, ingemuit, qui dum altū capere festino, alter ad mortē me est aucupatus. Fabula significat, quōd quae contra alios facere nitimur, ea persēpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

52

Castor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit, eius testes uarijs medelis utiles esse dicuntur. Itaque cūm quispiā eū sequitur, suae persecutionis causam non ignorans, ac pedum uelocitati fidēs, quantum potest, fugit, usquequo ad locum ne uideatur, saluus deneniat, atq; ibi testes excidens, in uenatores, cū sibi appropinquāt, projicit. Et isto pacto à uenatoribus se eripit. Fabula significat, q; sapiens ut à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De Puerio oues pascente.

53

Puer quidam cūm oues eminentiori in loco depasceret, sepius clamabat, Heus o à lupis mihi succurrite. Qui cūm aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac in iocurrentes, atq; nihil esse cōperientes, ad opera sua

L 3 redeunt

redeunt. Cùm plureis puer id ioci causa fecisset, ecce cùm lupus pro certo adesset, puer ut sibi succurratur serio clamat. Agricole id uerum nõ esse putantes, cùm minimè occurrerent, lupus oues facile perdidit.

Fabula significat, quòd qui cognoscitur mētiri, ei ueritas postea non creditur.

De Coruo, & Vulpe. 54

COruus cùm carnum frustum rapuisset, arborem quandam supersedit: uulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur sub rbore, coruum laudare occipit, aiens, O quàm magna auis est hæc, quàm speciosa, quàm uenatrix, quàm formosa, hanc decuit esse auium regem. Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modò uocem haberet.

His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud ualens pati ulterius, dum magna uoce crocizat, carnes humi decidunt. Illas cùm uulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruum, Heus corue omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi, quæ non putant, in aduersa sæpius incidunt.

De Cane, & Lupo. 55

CAnis cùm ante aulam dormiret, lupus superueniens, eum statim cepit: & cùm ipsum occidere uellet, canis ne eum occideret, rogauit, inquiring. Here mihi lupo, nunc me occidere noli, nam ut uides, tenuis sum, gracilis & macilentus. Sed herus meus nuptias, in proximo facturus est, ubi si parum me expectas, ego optime parè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior.

Lupus

Lupus his uerbis fidem habens canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, eum canem dormientem domi reperit: stans ante aulam canem rogat, ut sibi promissa præstet. Ei canis haud rusticè inquit: Heus lupe, si àte aulã de cætero me reperis, haud ãplius nuptias expectes.

Fabula significat, quòd sapiēs cùm periculũ uitat, ab illo postea continue cauet. De Coruo ægrotãte. 56

Coruus cùm ægrotaret, matrem rogauit, ut sua pro sanitate Deos precaretur, inquit, Mater noli plorare, sed deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Et mater scitè respondit. Quem deorum tibi fore propitium putas: cū nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris? Fabula significat, q̄ qui in prosperitate quẽuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De Cane carnes portante. 57

Anis ore ferens carnes, ac flumẽ transsēs, cùm sub aqua umbram prospexit, putauit alium esse canẽ, qui plus carniũ deferret. Itaq; quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbrã caperet, se mouit: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit. Fabula significat, q̄ cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea se penumero perdimus.

De Leone, & Rana. 58

Leo cùm ranã magniloquacem audiret, putãs aliquod magnũ animal esse, se retrouertit: parũq; stans, ranã stagno exeuntem uidet. Quã indignabũdus statim pedibus calcauit aiens: Nullũ amplius ut te perspiciat animal leamore mouebis. Fabula significat, quod apud uerbosos, præter linguam nihil reperitur.

De Leone sene.

59

Leo cum senuisset, nec uictum sibi querere posset, uia machinatus est, qui alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam grauius egrotare iacens simulabat. Animalia illu uere egrotare putantia, uisitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens singulatim manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, uulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonem quoualeat pacto, exterius stans rogat: ei leo blandè respondens ait, Vulpes filia, quur non introgrederis ad me? Et uulpes non illepidè ait, Quouam here mi animalium ingredientiu perplura equidem uestigia cerno, sed egredientium uestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facile deuitat.

De Leone, & Tauro.

60

Leo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum uocauit ad cœnam, inquit, Anice ouem occidi: hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerunt, quum multos lebetes, necnon magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullam adesse, è uestigio abiit. Quem leo abeuntem perspiciens, quur abiret rogauit: ei taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, quum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum uideam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè latent improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

61

Leo,

LEO, asinus, & uulpes constata inter se societate uenatu exeunt. Quunq; multam prædam cepissent leo asino mandat ut prædam diuidat. Asinus quum eam in treis parteis æquales esset partitus, optionem capiendi socijs dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitq; uulpi, ut prædam ipsa partiretur. At uulpes illas treis parteis in unum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo uulpi ait, Quis te partiri edocuit? Inquit ex tempore uulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautioreis.

De Leone cuiusdam rustici filiam amante. 62

LEO cuiusdã rustici filiã amabat. Illã quum habere cuperet, patrem uirginis rogauit, ut sibi nubere ipsam assentiret. Et rusticus ait, Nullo pacto se assensurũ, quòd filia bestię nubat. Quum illum leo toruè aspiceret, ac dentibus frendet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nubere, modò dentes & ungulas prius cædat euellatque, quoniam uirgo illis rebus longè terretur. Leo id postquam præ nimio amore fecit, rusticum adiens, filiam sibi dari postulat. At rusticus leonem quũ ungulis & dentibus perspicit inermem arrepto fuste illum frequens pulsando persequitur.

Fabula significat, quòd qui inimicis se committit, de facili perit.

De Læna, & Vulpe. 63

LÆNA quum à uulpe sepius exprobraretur, quòd quolibet partu unum duntaxat pareret catulum

L 5 ait,

ait, Vnū sanē, at pol leonē. Fabula significat, q̄ pulchrū
tudo haud in copia rerum, sed in uirtute consistit.

De Lupo, & Grue.

64

Lupus in gutture osse retento quum longē cruciaretur,
grui pretium obtulit, si illud ē gutture extraheret. Grus rostro cum os ē gutture extraxit, pretium
sibi promissum ex postulat. Ei Lupus subridens, simulq̄
dentes acuens, ait, Satis pretij tibi esse debet, quōd ex Lu-
pi ore caput sine lesione eduxeris.

Fabula significat, q̄ apud improbos gratitudo nō par-
ua habetur, si pro obsequio quis detrimentū non recipit.

De Lupo, & Agno.

65

Lupus quum agnum inuenisset errantem, eum non ce-
pit fortissima manu, sed causam quæstuit, quo iure uel
iniuria eum comederet. Igitur agno uerba huiusmodi fe-
cit, Tu mihi abundē iam diu intulisti iniurias. Agnus ge-
mendo ait, Quomodo id fieri potuit, quū nuperrimē ue-
nerim ad lucē? Lupus denuō ait, Agrum mihi pascendo
deuastasti, Agnus inquit ei: Quum dentibus etiā careā,
id facere nequii. Lupus rursus ait, Ex meo quoq̄ sōte
bibisti. Et inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, quum
aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus &
potus adhuc mihi sit? Lupus demum ira concitus ait, Li-
cēt tua soluere nequeā argumenta, coenare tamen opipa-
rē intendo: agnumq̄ cepit, ac illum manducauit.

Fabula significat, quōd apud improbos ratio & ueri-
tas locum haud habent.

De duobus Gallis inter se
certantibus.

66

DUO

Dvo galli iter se ruri certabāt, qui gallinarū prior
dux erat, quum ab altero superatus esset, præ uere
cundia se abscondit. Alter uerò uictoria elatus, domus
tectum statim superuolans, uehementi alarum plausu
cantuq; significat se riualem suum pugnālo superasse,
& de aduersario ferre trophæum. Dum hæc & huius-
modi iactabundus uoce crocizat, ecce aquila cibi indiga
ex alto deuolās, gallum unguibus rapit, ac pullis suis in
alimoniam cōtulit. Quam rē, qui uictus fuerat gallus,
prospiciens, ceu ex hoste triūphans, in publicum uenit,
ac solus gallinis liberé potitur.

Fabula significat, quòd qui prosperis nimium fidit, in
aduersa sepius præceps incidit.

De Vate quodam.

67

Foro urbis medio, quidā uates cuius sortem aperie-
bat futuram. Quamobrem magna hominum frequē-
tia stipatus, dum uni & alteri suā aperit sortem, ei num-
tiatur, res suas furtim domo esse ablatas, quo audito, do-
mum curriculo dum abit, quidam ei obuiam factus, ridi-
culè ait, Quir alios quid esset futurū monebas, qui tuæ
sortis nescius fuisti?

Fabula significat, quòd homines nequam, corrigunt
alios, & sua crimina scire se negligunt.

De Formica, & Columba.

68

Formica sitiens in fontem descendit: ubi dum bibere
uult, in aquā cecidit. Columba quædam arborē fon-
ti imminentē supersedens, quum formicā aquis obrui cō-
spiceret, ramulū ex arbore rostro cōtinuò frāgit, ac sine
mora deijcit in fontē. Ad quē formica se applicās, ex
aquis

aquis in tutum se recipit. Obiter auceps quidā aduenit, & ut columbā uenetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupi. Eo dolore auceps concitus, calamos demittit. Quorum strepitu colūba territa, ex abore aufugiens, uitæ periculum euasit.

Fabula significat, quod quum bruta in beneficos grati sint, eò magis esse debent, qui participes sunt rationis.

De Vitulo, & Cerua.

69

Vitulus Ceruæ aliquando ait: Quum magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu uelocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? Ei cerua inquit subridēs: Quoniam fili licet quæ dicis, omnia possidea, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quod qui natura timidi sunt, apud eos ut audeant, nulla ualet hortatio.

De Ape, & Ioue.

70

Apes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut Dijs sacra faceret, Ioui donum obtulit mellis. Quæ oblatione Iupiter lætus, iussit sibi cōcedi, quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogās, ait, Illustrissime Deus deorū, ancillæ tuæ cōcedere uellis, ut quicumque ad alueare pro rapiēdo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Quæ rogatione Iupiter diu ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis sit tibi, quòd quicumque ad alueare pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris,
tibi

tibiq; uita sit ipse stimulus.

Fabula significat quòd inimicis quandoque mala pro
eamur, quæ in nos sepius uertuntur.

De Musca

71

Musca quæ in ollam carniū deciderat, quum se in
brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce tātū
bibī, tantum comedi, tantum me laui, quòd iure satura
mori possū.

Fabula significat, quòd prudentis est id potenti ani-
mo ferre, quòd uitari minimè potest.

De Adolescente quodam, & Hirundine. 72

Adolecens luxuriosus quum bona patris consum-
psisset, solaq; uestis ei remansisset, uisa ante tem-
pus hirundine, a statem iam adesse existimans, ipsam
quoque uendit uestem. Sed hyeme denuò orta, quum
immensò cruciaretur frigore, uisa rursum hirundine,
quæ & ipsa frigore obibat, ait, O pessima auis, quæ me
& te pariter perdidisti.

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non sunt.
ea diu stare nequeunt.

De Aegrotò, & Medico.

73

Aeger à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus
quàm esset opus, seque sudasse respondit. Id bonum
fuisse medicus ait. Secundò rogatus ab eodem quomodo
se haberet, inquit aegrotus, Vehementi frigore fuisse cō-
prehensum. Id ad salutem fore medicus quoque ait. Ter-
tiò ab eodē rogatus, quo pacto se habuisset, inquit aegro-
tus, Cum difficultate digerere potuisse. Rursum medi-
cus, ait, Id ad salutem optimum fuisse. deinde ex dome-

sticis

sticis quum quidam egrotum interrogaret, quomodo ualeret: illi aeger ait, Signa ad salutem, ut medicus ait per plura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad uoluptatem loquuntur, illis aures prestare quis non debet.

De Lignatore quodam.

74

Lignator quidam dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna caederet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore cōprehensus iuxta fluminis ripam gemens conseedebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, suiq; fletus causam rogauit: quam simulac didicit, securim auream deferēs, utrum quam perdiderat illa esset, rogauit. At eam pauper suā esse negauit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam. Quam cum pauper ille suam quoque esse denegaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse quum pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominē uerum iustumque, omnes sibi dono dedit. Accedēs igitur ad socios lignarius, quod sibi acciderat aperit. Vnus ex socijs id experiri uolens, quum ad flumen accessisset, securim in aqua deiecit: deinde flens in ripa consedit. Cuius Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, si quam perdiderat illa esset, rogauit. Quam quum suam esse assereret, Mercurius cognita eius impudentia ac mendacio, nec auream, nec suā quoque tradidit.

Fabula significat, quod quantò Deus propitior est pro bis, eo improbis existit infestior.

De Asino, & Ioue.

75

Asi-

Asinus olitori cuidā seruiens, quū parū comederet & multū laboraret, Iouē exorauit alium dominū sibi mutaret. Itaque Iupiter mandat ut figulo ueniat. Apud quem Asinus quum laboraret, in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundò Iouē precatur, ut alio deseruiat domino. Iupiter iterum mandat, ut coriario uenundetur. Cui Asinus multo cum labore & pauco cibo seruiens, Heu me miserum, cum gemitu ait, quid dominos omittens meliores, ad deteriores perueni, apud quem ut uideo, corium meum etiam post mortem cruciabitur?

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus, & Ranis. 76

Lepores in unū simul cōuenerūt: ubi cum de miseria lipforū innata dolerent, gementue: quòd uita eis quàm ceteris animalibus data esset miserior, quoniā homines, aquilæ & canes, ad mortem eorū usq; persequerentur, decernunt melius sibi fore semel mori, quàm in uita tam misera diutius permanere. Hoc certo cōsilio, ut se in stagnum præcipitent, dum ocyus tendunt, rane quæ super stagni r. pa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnū desiliunt, seq; aquis submergūt: quā rem qui lepus præibat cum conspicatur, reliquis ait, State: nam nobis sententia mutanda est. Quippe ut liquidò uidetis, animalia, quàm nos, magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quòd cum miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De Asino, & Equo. 77

Asinus

Asinus cum equum alimonia & otio diligenti cura abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, seque nummum infelicem dicebat, qui cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. Cum tempus belli aduenit, miles armatus equum ascendit, ac cum medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus, cedit humi prostratus. Quem asinus prospiciens, ingemuit, eiusque misertus sui animi sententiam mutauit.

Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ mater est quietis, quis conuenire debet potius, quàm locupletioribus inuidere.

De Asino, & Lupo.

78

Asinus quidam pede altero sentem calcavit, claudisque factus, cum Lupum ad se uenientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili uoce inquit, Heu Lupe, demorior equidem è dolore: sed ex quo opus est ut tibi & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem è pede uelis extrahere: ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus Lupus euellit, Asinus eum calce percussit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum, exclamat: iure hoc patior. deplorando reiterat, Qui tùm essem coquus, medicus esse uolui.

Fabula significat, quòd quam quisq; nouit, ea se exerceat arte.

De Muliere, & Gallina.

79

Mulier quædam Gallinam habebat, quæ aurea continua oua pariebat, putans igitur totam intus ar-

reant

ream, esse illam occidit. Sed cum alijs gallinis esse simi-
lem reperit, ubi diuitem se fore putauit, quem primo
questum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id se-
pe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

De rana, & Vulpe.

80

Rana in palude existens, ceteris animalibus cla-
mando cum profiteretur se medicam esse, pharma-
corumque perita, et Vulpes uenustissime ait, Qui alios
curaueris, cum claudicantem curare te nescias.

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id,
quod haud didicerit.

De Serpente, & Agricola.

81

Serpens ante agricolae cuiusdam domum latebras ha-
bens, cum ab agricolae filio esset percussus, tristi-
ter ipsum momordit, quod morsu ex illo puer repente
obijt. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus ori-
tur. Tum pater moerore concitus recepta securi, serpen-
tem ut occideret, persequitur: bibransque securim, ut
serpente percuteret, extremum caudae eius cecidit: dein-
de uolens pacem cum serpente conficere: acceptis farina,
aqua, sale & melle, ad reconciliandum inter se amicitiam
uocat serpentem. Ei serpens sub petra latens, sibilando
ait, Frustra laboras bone uir: nam inter nos amicitia fo-
re non potest: quippe, dum me sine cauda aspexero, &
tu tui filij sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod dum iniuriarum recens uel
maxime extat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

82

M

Vulpes

Vulpes Gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido egrotantem aspexit, eam rogauit quomodo ualeret. Cui Gallina promptè respondit, Meliuscule me haberem, si hinc abires soror.

Fabula significat, quòd inimicorum presentia nimis est molesta.

De Viatore.

83

Viator quidam cum multam uiam uiasset, notum Mercurio nouit quòd si quid reperiret, ei rei meritum sibi offerret. Forte igitur adiuuenit peram amygdalis dactylisque; refertam, et cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos et carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atque aram manibus tenens, uerbis ridiculis inquit ad eum, Votum Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidem res adiuueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula significat, quòd homines auaritia Deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

84

Leo et homo cum semel simul uiam uiarēt, ac inter Liuandum se quisque uerbis commendaret, ecce lapideæ occurrit columnæ, in qua erat incisum, quòd homo suffocabat Leonem: quam sculpturam homo leoni ostēdens ait, Hic uidere licet, quanto homines leonibus, ac feris omnibus præstantiores sunt ac robustiores. Et leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent ceteri apud homines, qui sculperet scirent, plures à leonibus homines, quam ab hominibus leones suffocari sculptos uideret.

videres. Fabula significat, quòd homines iam stabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

85

Vulpes cum racemos uuarum plenos iam ac maturos rescentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnem uiam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem uiam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quiuisset, incertitiam uertens in gaudium ait, Racemu illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quòd prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi non posse cognoscit.

De Puero, & Scorpione.

86

Puer quidam ruri uenabatur locustas, & cum scorpionem capere uellet, scorpione simplicitate eius cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace: ac manum abstine, si non uis totus perire.

Fabula significat, quòd qui ad utramque partem cogitat, is quæ sequi & quæ uitare debeat, probe tenet.

De Venatore, & Perdice.

87

Venator quidam cum quam caperat perdicem occidere uellet, perdix gemens huiusmodi uerba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac uitam donaueris, alias per plures conducam tibi perdices. Ei auceps appositè respondit. Nunc eò magis occidi dignam iudico, quòd amicos per insidias perdere poteris.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo querit, is præceptis in pericula incidit.

De Lepore, & Testudine.

88

M 2

Testudo

Testudo, cùm eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu uelocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei ualeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis desinat. Igitur eligunt uulpem brutorum omnium sagacissimam, quæ ut locum & cursus terminum constituit, Testudo omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus uerò pedibus fidens, ubi paululum quieuit, somno excitatus, quantum pedes ualuerunt, ad terminum cucurrit, ibique cùm testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentia, non corporis uiribus, res uel maximæ conficiuntur.

De Salice, & Securi.

89

Securis cùm salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentens salix, gemens et iulansque ait, Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in aduersis, non ueri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

De Puerò quodam Fure.

90

Puer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradit illum, quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij uestem clam abstulit. atque matri quoque detulit: quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione

carens,

carēs cū plura in diē ac maiora crescētibus annis furare tur, demum publicē captus, ceu furti reus, per quæstores publicē damnatus est mortis. Sed cū ad locum iustitiæ duceretur, eūque mater gemebunda sequeretur, impetrata uenia ut matri ad aurem unum loqui uerbum liceret, ad eam conuersus, atque os auri matris adherens, uti quippiam secretō dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater uerō præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cū supra modum crimina rentur, non solū furti, sed quōd tam impius fuerit in matrē, ille absque rubore inquit ad eos, Nemini uestrū sit mirum, quōd aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim huius meæ perditionis autor & causa est. Quippe si me castigasset, cū ei librum detuli, quem socio è scholis primū clam abstuli, omisit præ timore uerberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non peruenssem. Fabula significat, quōd qui in delinquendo ab initio nō castigatur, facinorosior in diē efficitur.

De Pastore, & Mari.

91

PASTOR quidam iuxta litus maris pecudes pascens. cū mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigandi studio captus, oues pro dactylis commutauit: quibus nani positis, cū altum iam nauigaret, & tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi sunt, ea omnia proiecit, atque in portum se recipit. Denuō cū oues pasceret, ac rursus mare tam tranquillū uideret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit. Fabula significat, quōd usus & peritia nos reddūt in periculis cautiōres.

M 3

De

De Punica, & Malo arboribus. 92

sepe.
audi in
balladome
isucan.

Punica & malus arbores, de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se uarijs, & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe huiusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit, Satis iam, satis certatum inter uos est, quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores maiorum lites sepe numero componunt.

De Talpa, & matre. 93

Talpa caecum natura animal est. Hæc aliquando matris ait, Ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait, Excelsam aspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula significat, quod homines iactabundi cum magna proficitur, tunc uel maxime in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdices, & Agricola. 94

Vespæ semel, & perdices sui concitæ, cum simul conuenissent, ad rusticum quædam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quod sibi pro aqua largas referrent gratias. Quippe per lices uineam se ei fodere promittunt, quod plenos uites producant racemos. Vespæ uero, se uineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boues, qui cum nihil promittant, eandem hæc operam nihil minus præstant. Itaque satius est mihi illis, quam uobis aquam exhibere.

*Fabula significat, non esse illis subueniendū, qui nau^m
et & inutiles sunt.*

De Ioue.

95

Cum Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerant, quæque pro uiribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamq; ore tenens Ioui optulit. At Iupiter ut eum aspexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio, uerum à serpente id haud quanquam facio.

Fabula significat, quòd improborum munera nō esse sine dolis, qui uis prudens sibi persuadere debet.

De Simi.

Simiã duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit. Alterum uerò odit negligitq;. Contigit autem quòd qui in delicijs habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus. Quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem ceu matris delicijs fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

96

Pulex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusq; rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum esset, ut eo pacto uitam uiuant, nec eū occidere uelit, cum multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum: Eo magis meis necaberis manibus, quoniã nec multum, nec parũ absrequempiam ledere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum, uel multum delinquant misereri haud oportet.

De Puice, & Homine.

98

Pvlex suo solito more saltas, super hominis pede resedit, illumque morsu acriter pupugit. Qua pūctio ne homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac unguibus obtunderi uoluit. Sed pulex manibus exiliens mortem uitauit. Tum homo exclamās ait. O Hercules malorum extinator, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula significat, quod nō in minimis, sed in magnis. arduisque rebus, à Dijs auxilium quis implorare debet.

De Formicis, & Cicada.

99

Hyems erat mediū, cum formicæ sparsim triticū harricabant. Quod cicada aspiciens, cum inedia cōficeretur, accessit ad eas, ac triticū pro alimonia, ut sibi cōcederēt orauit. Et cum formicæ eam rogarent quid nā æstate fecerit, num segnis, et otiosa eo tēpore sterit, illis cicada ait, Neque segnis, aut otiosa steri, sed cantu cecini, quo laborem uie uiantibus leuabam. Quare audita, formicæ subridētes inquirunt, Si æstate cecini sti, ut uiantes delectāres, nūc salta, ne frigore cōficiaris.

Fabula significat, quod qui, quæ faciendā sunt, suo tēpore nō fecit, is in angustias quādo non putat, incidit.

De Viro & Vxoribus.

100

Tempus erat ueris, quo quidam in delicijs educatus cum nec iuuenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillos) duas simul duxit uxores, unā quidem natu grādē, alterā uerò iuniorē. Cū omnes eandē habitarent

vent domum, uxor anus ut uerum in amorem suum totū pelliceret, quotidie uiro caput pertractans, nigros sibi euellebat capillos, iunior uerò canos. Postremo ita illi depillarūt: quòd caluū, atq; ridiculum, non sine summo opprobrio, uirum reddiderunt.

Fabula significat, quòd nulla melior salus senib⁹ exiit, quàm fœminis carere, & maxime iuniorib⁹, nisi penitus obrui se uelint.

✿ A P O L O G I

Ex Chiliadibus Adagiorū Erasmi desumpti ad cōmunē puerorū fructū.

De Vulpecula, & Pardale.

Um aliquando pardalis uulpem præ se cōtēneret, quòd ipsa pellē haberet omnigenis colorum maculis uariēgatā, respondit uulpes sibi id decoris in animo esse, quòd illi esset in cute.

Morale.

Neq; uerò paulò satius est ingenio præditum esse uafro, quàm cute uersicolore.

De Vulpe, & Fele.

Um aliquando uulpes i colloquio, quòd illi erat cū fele, iactaret sibi uarias esse technas, adeò ut uel peram haberet dolis refertam Feles autem responderet sibi

M 5 unica

unicam duntaxat artem esse, cui fideret, si quid esset et
 scriminis: Inter confabulandum repente, canum accu-
 rentiū tumultus auditur. Ibi feles in arborem altissimā
 subsiliit, cū uulpes interim à canum agmine cincta,
 capitur.

Morale.

Innuit fabula prestabilius esse nonnunquam unicum
 consilium modò id sit uerum et efficax, quàm plurcis
 dolos, consiliaq; friuola.

De Rege & Simijs.

REX quidam AEGYPTIUS aliquot simias instituit, ut
 saltandi rationem perdiscerent: ut enim nullum ani-
 mal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud a-
 ctus humanos aut melius aut libentius imitatur. Artens
 itaq; saltandi protinus edoctæ, saltare ceperunt, insigni-
 bus indute purpuris, ac personatæ. Multoq; iam tēpo-
 re maiore in modum placebat spectaculū, donec è specta-
 toribus facetus quisspiā nuces, quas clāculū in sinu gesta-
 bat, in mediū abiecit: ibi statim simiæ simul atq; nuces
 uidissent, oblitæ choreæ, id esse ceperunt, quod antea fue-
 rant, ac repētè è saltatricibus in simias redierunt. Con-
 tritisq; personis, dilaceratis uestibus, pro nucibus inter
 se depugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

Morale. Admonet hæc fabula, fortune ornamenta
 non mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

DUO quidam, cū in desertis locis asinum quēpiam
 forte fortuna nacti esset, contendere inter se coepe-
 runt, uter eorum, uti suum domum abduceret. Nā utriq;
 pariter à fortuna uidebatur obiectus. Hac interim de re
 ille

illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Morale.

Quidam à presentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.

De Piscotariibus.

Piscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerunt: ac cum essent inter sese partiti, neque sufficeret omnibus comedendis: Mercurium forte accedentem inuitarunt ad conuiuium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratia uocari, sed ut eos fastidito cibo subleuaret, recusauit, iussitq; ut ipsi suas testudines ederent quas cepissent.

Morale.

Nonnulli postea quam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

A pud Cumanos asinus quispiam pertesus seruitutè, abrupto loro in syluam aufugerat: illic fortè reperit leonem exuium corpori applicabat suo, atq; ita pro leone sese gerebat, homines pariter, ac feras uoce, caudaq; territas. Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sepenumero uiderat et leonem et asinum, atq; ob id non erat difficile dignoscere, aurium prominentum indicio, neque non alijs quibusdã coniecturis asinum esse deprehendit, ac probè sustigatum reduxit, dominoq; agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocre concitabat omnibus Cumanis

asinus

asinus iam agnitus: quos dudum creditus leo, metu pro-
pmodum exanimauerat. Morale.

Haud facile tegimus uitia, quæ à puero nobiscum ad-
doleuerunt.

De Scarabeo, & Aquila.

Scarabeus aliquando spretus ab Aquila, cepit de uin-
dicta quoquo pacto sumenda cogitare. Peruestigauit
binam aquila nudum collocasset, adrepsit scarabeus, &
oua simili dolo deiecit. Aquila cum sepius domiciliū cō-
mutasset, neque quicquam proficeret, Iouem patronum
adiit, exponit calamitatem suā. Is iubet ut suo in gremio
ponat oua, uel ibi hic in tuto futura. Et huc p̄ uestis laci-
nias sinusq; prorepsit pertinax scarabeus, haud quaquā
sentiente Ioue. Deinde ubi uidet oua commoueri Iupi-
ter, neque satis animaduertit, territus rei nouitate, excus-
so gremio in terram deiecit. Morale.

Monet hæc fabula, neminem quantumuis pusillū cō-
temnendum esse.

De Simijs, & Pardale.

IN Maurisia simiarum est ingens copia. Pardalis autē
animal est natura simijs infestissimum, quas tamen ui-
ribus assequi non potest, nimirum illis in summas arbo-
res subuolatibus. His itaque dolis in eas utitur. Ster-
nit se supinā sub ramis, ac porrectis cruribus emori fin-
git sese. Gaudent eo spectaculo simiæ confidentes in arbo-
re, deinde ubi iam mortuam arbitrantur, unam aliquam
emittūt exploraturam, num uerè mortuus sit hostis. Illa
cautim ac pedetentim accedens, ubi nullum uitæ uidet ar-
gumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadauer
imitan

imitante, demum audet etiam conscendere. Quod simul ac reliquæ simiæ conspexerunt, iam deposito omni metu descendunt, & Pardalim omnia ferentem circumsultant. Postremò conculcant insultantes ludibrij causa, donec sentiens illas iam saltando defatigatas de repente reuiuiscens, aliam dentibus, aliam unguibus corripit, dilaniat, ac deuorat. Morale.

Hostem simulantem uires desicere, summopere fugiendum esse.

DE SATYRO ET RVSTICO Aniani fabula, Erasmo quoque interprete.

Satyrus quidã cum uehementer algeret, hyberno gelu supra modũ seuiẽte, à rustico quodã inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret: is respõdit, ut frigidam manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, apposita mensa in pulterem feruidam rursum inflaret, magis etiam admiratus sciscitatus est quid hoc sibi uellet. Vix pulterem, inquit ille, nimium feruentẽ halitu refrigerem. Tum satyrus surgens à mensa. Quid ego audio, inquit? Tune eodem ex ore pariter, & calidũ & frigidum efflas? Valebis: neque enim mihi ratio est cũ eiusmodi homine cõmune habere hospitium. Morale.

Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modo uituperant.

Fabula

FABVLA EX LAMIA

Politiani desumpta.

Aves olim propè uniuersæ, noctuam adierunt: rogaueruntq; eam, ne posthac in ædium cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes: ibi enim uernari suauius. Quin eidem quercum modò enatã pusillam, tenellamq; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter (ut aiebant) et sidere ipsa aliquando noctua, et suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quin inuicem consilium dedit his, ne arbuscule illi se crederet: laturam enim quandoque esse uiscum, pestem uidelicet auium. Contempserunt illæ (ut sunt leuegenus, et uolaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, lasciniunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea uiscum protulerat, atque id homines animaduertent. Implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellæ, ac frustra eas serâ poenitentia subiit, quòd salubre illud consilium spreuissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aues omnes, ubi ubi noctuam uiderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumuolitant. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantq; densa caterua, ut uide licet ab ea sapere aliquando discant. Sed opinor frustra, imò uerò etiam interdum cum magno ipsarū malo. Nã ueteres illæ noctuæ reuera sapientes erant: nunc multæ

noctuæ

noctuae sunt, quae noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam uerò non habent.

Morale.

Bene monentis consilia ne spernas, haec fabula docet.

A P O L O G V S E X

secundo libro Petri Criniti
de honesta discipli-
na de sumptus.

SAta est olim cucurbita iuxta arborē pinum, quae grandis admodum & ramis patulis extabat: cucurbita uerò cum multis pluuijs, atque caeli temperamēto creuisset, lasciuere incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam serpebat in pinū, iam surgere, iam ramos, & frondes inuoluerē audebat, ampliora folia, candenteis flores, praegrandia poma, & uirescentia ostentans. Itaque tanto fastu, atque insolentia intumuit ut pinum arborem ausisset aggredi. Et uidēs, inquit, ut te supero, ut amplis folijs, ut uirore praesto, & iam iam ad cacumen profurgos. Tum pinus, quae senili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitae insolentis audaciam, sed in eam respōdit, Ego hic multas hyemes, calores, aestus, uariasque calamitates peruici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciae habebis, cum & folia concident, & uiror omnis aberit.

Morale.

Secundis rebus non esse superbiendum.

FABVLA DE CORVO
& Lupis, ex Ioanne Anto-
nio Campano de-
sumpta.

Corvus lupos per ardua mōtium iuga comitatur,
partem sibi prædæ fieri postulat, qui eos secutus
nullo tēpore destituisset, sociusque fuisset. Repul-
sus deinde à lupis, tanquam non eos, sed prædā, cibūque
secutus, nec minus luporum si occiderentur, quàm cæte-
rorum animalium exta fuisset uoraturus. *Morale.*

Non quid agamus semper inspiciendum est sed quo
sumus animo, cum agimus.

Altera de partu terræ. Ex eodem.

Turgida olim facta tellus, & mirū in modum tumē-
da, magnum aliquod paritura uidebatur. Accurrūt
finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem, me-
tūque expectāt, alij Typhoea illum centimanum, alij
mōtes erupturos putabāt. Aperitur terra, prodijt mus:
& quod miraculo fore omnibus arbitrabatur, in risum,
atque iocum conuerterunt. *Morale.*

Non semper credendum promissis magnificis.

APOLOGVS DE MEM-
bris & ventre, ex Plinio.

Humani artus cum uentrē otiosum uiderent, ab eo
discordarūt, & suum illi ministerium negauerūt.
Cum

Cum eo pacto, & ipsi quoque deficerent, intellexerunt
uentrē cibos acceptos per omnia membra diuidere, &
cum eo in gratiam redierunt. *Morale.* /

Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.

E X S E C V N D O N O-
ctium Atticarum Gellij,
Apologus Aesopi Phry-
gis memoratu non
inutilis.

AEsopus ille è Phrygia fabulator, haud immeritò sa-
piens existimatur est, cum quæ utilia monitu, suasa-
que erant, non seuerè, non imperiosè præcepit, & cen-
suit, ut philosophis mos est: sed festiuos, delectabilesq;
apologos cõmentus, res salubriter, ac prospicièter ani-
maduersas, in mentes, animosq; hominum, cum auditi
quadam illecebra induxit, uelut hæc eius fabula de au-
cula nidulo, lepide atque iucundè præmonet, spem, fidu-
ciamque rerum, quas efficere quis possit, haud unquã
in alio, sed in semetipso habendam. Auicula, inquit, est
parua: nomen est cassita, habitat, nidulaturq; in segeti-
bus, id sermè temporis, ut appetat messis, pullis iam iam
plumantibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tẽ-
pestiuiores: propterea frumentis flauescens, pulli
etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipsa iret cibũ
pullis quæsitum, monet eos ut si quid ibi nouæ rei fieret
diceretur, animadverterent, idq; uti sibi, ut rediisset,
nutiarèt.

nuntiarent. Dominus postea segetum illarum, filium adolescentem uocat, & uidesne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges ueniant, operamque mutuam dent, & mesem hæc nobis adiuuent. Hæc ille ubi dixit, discessit, atque ubi redit castrata, pulli trepiduli circum strepere, & orareque matrem, ut statim iam properet, atque aliam in locum sese asportet, nam dominus, inquit, misit qui amicos rogaret, uti luce oriente ueniât, & metant. Mater iubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus inquit, messem ad amicos reiecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie uti uos auferam. Die igitur postero mater in pabulum uolat, dominus quos rogauerat operitur. Sol seruit, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursus ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: qui potius inuis, & cognatos, affines, uicinosque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pauca facti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tunc quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos, affinesque nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capeffendum nihil cunctentur, & statim dicto obediât. Vos modo, inquit, aduertite, si modo quid denuo dicetur. Alia luce orta aut in partem profecta est, cognati, & affines operam, quam dare rogati sunt, super sedent. Ad postremum igitur dominus filio: Valeant, inquit, amici cum propiis, quis. Afferes prima luce falces duas, unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi nostris, in quibus cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse

dixisse dominū mater audiuit: Tēpus, inquit, est cedēdi,
 & abeūdi: fiet nūc dubio procul, quod futurum dixit. In
 ipso enim iā uertitur cuiā est res, non in alio unde peti-
 tur. Atq; ita cassita nudū migravit, & seges à domino de
 messa est. Hæc quidē est Aesopi fabula, de amicorū, & p
 pinquorū leui & inani fiducia. Sed quid aliud factiores
 libri philosophorū monēt, quā ut in nobis tantūm ip-
 sis nitamur? Alia autē omnia, quæ extra nos, extraq; no-
 strum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis
 ducamus. Hūc Aesopi Apologum Qu. Ennius in satyris
 scitē admodum & uenustē uersibus quadratis compo-
 suit, quorum duo postremi isti sunt, quos haberi cordi,
 & memoriæ operæpretium esse hercle puto.

Hoc erit tibi argumentum semper in prōptu situm.

Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

D E A R I O N E E T Delphino, ex lib. xvj. Gellij.

Vetus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is lo-
 co & oppido Methymneus, terra atque insula om-
 ni Lesbicus fuit. Eum Arionē rex Corinthi Periāder ami-
 cū, amatūq; habuit, artis gratia. Is inde à rege profici-
 scitur terras inclytas, Siciliā, atq; Italiam uisere. Vbi eō
 uenit, auresq; omnū, mentesq; in utriusq; terræ urbibus
 demulsit: in quæstibus istis, & uoluptatibus, amoribusq;
 hominum fuit. Is tum postea grandi pecunia & re bona
 multa copiosus, Corinthū instituit redire. Nauem igitur

N 2 & nautas

Et nautas, et notiores, amicioresq; sibi Corinthios dele-
 git. Sed eo Corinthios homine accepto, nauisq; in altum
 prouecta, praeae, pecuniaeq; cupidos cepisse consilium de
 necando Arione, Tum illum ibi pernicie intellecta, pecu-
 niam caeteraq; sua ut haberent dedisse, uitam modo sibi
 ut parcerent, orauisse. Nautas precum eius harum com-
 misertos esse illatenus, ut ei necem adferre per uim suis
 manibus temperarent. Sed imperauisse, ut iam statim co-
 ram desiliret princeps in mare. Homo, inquit, ibi terri-
 tus, spe omni uitae perdita, id unum postea orauit, ut prius
 quam mortem oppeteret, inducere permitterent sua si-
 bi indumenta, et fides capere, et canere carmen casus
 illius sui consolabile. Ferus et immanes nauitas prolu-
 bium tamen audiendi subit. Quod orauerat impetrat.

Atque ibi mox de more cinctus, ornatus, stansq; in sum-
 mae puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur, uoce
 subaltissima cantauit. Ad postrema cantus, cum fidibus
 ornatusq; omni, sicut stabat, canebatq; eiecit sese procul
 in profundum. Nautae haec quaquam dubitantes quin
 perisset, cursum, quem facere ceperant, tenuerunt. Sed
 nouum et mirum, et pium facinus contigit. Delphinum
 repente inter undas adnauisse, et dorso super fluctus
 edito uectauisse, incolumiq; eum corpore, et ornatu, Te-
 narum in terram Laconicam deuexisse. Tum Arionem
 proorsus ex eo loco Corinthum petiuisse, talemq; Periandro
 regi, qualis Delphino uectus fuerat, sese obtulisse, eiq;
 rem, sicut acciderat, narrauisse. Regem isthaec parum cre-
 didisse, Arionem quasi falleret, custodiri iussisset. Nauitas
 requisitos ablegato Arione dissimulater interrogasse, et
 quid

quid audissent in ijs locis unde uenissent super Arionē
eos dixisse, hominem cum inde irent, in terra Italiae fuisse,
eumq; illic bene agitare, et studijs delectationibusq;
urbium florere, atq; in gratia pecuniaeq; magna fortuna-
tum esse. Tum inter hæc eorū uerba, Arionē cū filiabus
et indumentis, cum quibus se in salum eiacularat exti-
tisse. Nautas stupefactos, conuictosq; ire inficias non
quisse.

Morale.

Documento est hæc fabula, plus aliquando inueniri
in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus,
qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram ni-
hil humanitatis.

NICOLAI GER.

bellij Phorcensis Apolo-
gus lepidissimus.

De Aranea, & Podagra.

Aranea paululum à texendo opere quietior, animi re-
A laxandi gratia commodum deambulabat. Huic
se obuiam præbuit Podagra, tametsi passibus ambi-
guis admodum ægrè illam assequeretur. Eius diei itinere
ut cunque emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui
regionis eius incolæ Tyche nomen indiderant. Vtrique
consilium fuit, conditionis suæ hospitem præuestigare.
Aranea non maximopere data opera in opulenti cuius-
dam ciuis ædes diuertit, inibi quaqua uersum telas suas
præpandebat, prætendebatq; retia, aderant ilico nescio

qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebatur.
 Momentaneum itaque erat ipsius quò etiamnũ cumque
 se uerteret ædificiũ. Nusquam etenim scopariorum ocu-
 latus scopas poterat effugere. Misera planè quæ in tanta
 rerum omnium affluentia, sola egebat proturbabaturq̃.
 Podagra uerò mendicabuli instar uix tandem egestos
 cuiuspiam tuguriolum impetrarat. In id loci cum decum-
 buisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponeba-
 tur coenaturienti pans cibarius, aridis uix faucibus hiã-
 ti hydropoterium. Iamq̃ diurno itinere lassescenti, tor-
 rus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed præte-
 nuibus paleis insternabatur. Atqui dicere non est huius
 instituti, quàm conuenerint malè membris mollibus, cu-
 ticulæ (ut ita dixerim) holosericæ, stragula tam dura, tã
 barbari uilli. Oriente igitur uix tandem illo augusto sy-
 dere, quod exaudit, quod intuetur omnis, conuenere rur-
 sum Aranea simul & Podagra. Prior Aranea præteritæ
 noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat,
 nunc hero exprobrans mūditiem, nunc nimiam scopario-
 rum obseruantiam. Podagra contra de hospitis sui ege-
 state cõpluria comminiscitur. Nec otium habet ad mini-
 strare Araneæ liuidas uibices, quas adamantina fulcra
 tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineūt, Araneã
 deinceps pauperum tuguria, Podagram uerò diuitum
 aulas debere subingredi: in hanc Aranea pedibus, Podagra
 animis uadit sentētiam. Veruntamen tenebris iamã
 increscentibus, urbi cuiuspiam sese approximāt. Podagra
 instituti nō immemor, pedetētim se in numosi cuiusdam
 domum illatebrauit. Qua commodum ab hero conspecta

Dijūni, qua beneuolētia, qua humanitate, quibus nominis excipitur? Supponuntur, subſtruunturq; olorine culcitra, toralia perdicum ſubalaribus plumis reſerta. Taceo uinū dulce, uinū nigrum, Leſuium, Surrentinū, Taceo ficedulas, phaſianos, atque eas uiculas quæ binis ſuperbiunt cordibus. In ſumma nihil deliciarum, nihil uoluptatum nō exauriebat. Aranea pauperis caſam ingreſſa, telas orditur quaquauerſum parietes inter patēt, retia ſuſpendit. Orbiculari operi manibus, pedibusq; incumbit. Reſcicit abruta, perficit intercepta. Et ut dicam breuiter, uacua dominatur in aula. Nullas inſidias, pulchius formidat inſultus. Imò uerò etiam iam ſcopis ſuperior omnibus. Non multò poſt Podagra Araneam conuenit, delicias ſuas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperiū ſuum, edificadi texendiq; libertatem. Placuit tandem hæc utriuſque ſententia, quorſumcunq; proficiſcerentur, Podagram in diuitum domos, Araneā in pauperum tuguria debere diuertere.

Morale.

Apologus hic tametiſi ad uſus uarios accōmodari queat, id tamē in primis, declarat, alium alio loco fortunatiorem eſſe. Præterea morborum domicilium eſſe diuitum aſulas. Ad ultimū nuſquā libertatem maiorem, quā ubi diuitiarum minus.

FINIS.

INDEX FABVLARUM ÆSOPi.

A	
	Apes, & Iupiter. 172
	Apiarius. 76
Abies & dumus. 137	Apologus ex Maturano
Adolescentes duo. 52	traductus. 123
114.159.	Aquila. 89
Adulescens, & catus. 115	Aquila, & coruus. 112
Adolescentes, & hirudo,	145.
rus.	Aquila & scabro. 146
Ægrotus, & medicus. 54	Aquila, & uulpes. 144
125.173.	Aquila, & homo. 152
Æthiops. 73	Aquila, & cornicula. 96
Agrotus, & lupus. 115.162	Aranca, & podagra. 197
Agricola, & canes. 60	Arion, & delphin. 195
119.157.	Arundo, & olea. 53
Agricola, & filij eius. 51.	Asinus, & lupus. 54.176
116.157.	Asinus & equus. 58
Agricola, et ciconia. 130	116.127.176.
Agricolæ et pelargus. 162	Asinus, & Iupiter. 175
Agricola, & fortuna. 75	Asinus. 126.187
Alcedo. 76	Asinus, & uiatores. 186
Alester & pulli eius. 137	Asinus, & leo. 69
Anser. 141	Asinus syluestris. 85
Anseres, & grues. 128	Asinus leonis pelle indu-
Anus, & ancilla. 136	tus 86
Aper, & asinus. 95	Asinus, & coruus, 86

I N D E X

Affini, in uulpe societas.	Canis & inisinus.	98	
80	Canis uenaticus.	102	
Affinus, & rane.	86	Canis, & gallus.	65
Affini, & Iupiter.	85	Canis, & ouis.	115
Auarus.	67	Canis inuidus, & bos.	122.
Auarus, & inuidus.	138	122.	
Auceps. 60.	137. 165.	Canis, & leo.	142
Auceps, & merula.	61	Canis mordax.	132
Aues, & noctua.	190	Canis, & affinus.	98
Aues, & quadrupedes.	108.	Canes duo.	78
108.		Carbonarius, & fullois.	77
B.	137. 152		su
Bos & iuuenus.	142	Cassita & pulli.	193
Butalis, & uestertilio.	74	Cassita.	67
Bubulcus.	89	Castor.	61. 165
Buccinator uel tubicen.	117.	Catus, & gallus.	148
117.		Cata, & Venus.	51. 155
C.		Ceruus, & leo.	161
Calamus, & oliua.	159	Ceruus.	109
Caluus quidam.	64	Ceruus, & boues.	111
Camelus.	87. 133	Ceruus, & ouis.	104
Cancer, & uulpes.	80	Cerua.	67
De Cancris matre, & filio	131	Cerua, & uitis.	65
131		Cerua, & Leo.	605.
Canis & Ianio.	54. 115	Cicada, & formica.	129
Canis ad coenam uocatus.	151	141.	
151		Citharædus.	80
Canis, & lupus.	166	Cochleæ.	74
Canis, & umbra.	93. 167	Colūba, & miluus.	101

I N D E X.

Columba	88	F	
Columba & cornix codē.		Faber, & canis.	163
Cornix, & coruus.	81	Filius, & pater.	63
Cornix, & canis.	81	Filius, & mater.	62
Cornix, & ouī	122	Formica, & colūba.	194
Cornix, & urna.	138	Formica, & cicada.	208
Coruus & grotans.	167		129
Coruus, & uulpecula.	96	Formica.	84.124
166.		Fur, & canis.	108
Coruus, & lupi.	192	Fures, & gallus.	80
Coruus, & serpens.	81	G.	
Cucurbita, & pinus.	191	Galli, & perdix.	56.150
Culex, & leo.	90	Gallus, & catm.	121
Cycnus.	72	Gallina, & uulpes.	178
D.		Gallus gallinaceus.	92
Diuitis filia, & mater.	88	Gallina, & hirundo.	87
Duo adulescentes.	52	Gallina auripara.	90
Duo amici, & ursus.	133	Graculus.	105
158		H	
Duo Galli inter se certan		Hinulus.	67
tes.	171	Hirundo, & alie auiculae.	
Duo inimici.	171	99	
E		Hirundo, & cornix.	73
Eques caluus.	133	Hædus, & lupus.	79.103
Equus, & leo.	107	126.	
Equus, & affnus.	108	Homo gloriosus.	57
Equus, & Ceruus.	113	Homo à cane morsus.	158
		Homo, & Apollo.	57

I N D E X.

Homo, & satyrus. 59	Leo senex, & confectus.
Homo, & ligneus Deus.	50. uil
151.	Leo, & specula. 112
I.	Leo, & ursus. 65
Impossibilia promittens.	Leo, & lupus. 71
64.	Lepores, & ranae. 175
Iupiter, & pudor. 83	Lepores. 83. 103
Iupiter, & coruus. 163	Lepus, & testudo. 180
Iupiter, & testudo. 83	Lignator quidam. 174
Iupit, et simia. 128. 139	Lupus, & agnus. 92.
Iupiter conuiuium celebra-	Lupus, & agnus. 170
brat. 183	Lupus, & grus. 92.
L.	Lupus & lycula. 102
Leena, & uulpes. 170	Lupus & uulpes. 108
Leo, & capella. 138	Lupus & canis. 118. 166
Leo, & rana. 124. 167	Lupus & caput pictum.
Leo senex. 168	105.
Leo, Asinus, & Vulpes.	Lupus, & ouis. 83. 110
169.	Lupus, & uetula. 90
Leo, & Taurus. 130	M.
168.	Malus transplantata. 12
Leo, & Capra. 127	Maritus, & uxor. 7
Leo, & uenator. 189	Medicus quidam. 10
Leo cuiusdam rustici filia	Membra et ueter. 110. 92
amans. 169	Mercurius et Tiresias. 78
Leo, & homo. 138	Mercurius & statuarius.
Leo, & quidam alij. 94	77.
125.	Mercurius & futor. 92.
Leo, & mus. 98	Miluus egrotus. 109

Monedula.	82	Pastor &	71
Monedula &	eodem.	Pastor, & oues.	88
Mōitiū parā.	102. 192	Pauo, & monedula.	66
Morsus a cane.	60	123.	
Mula quaedam.	165	Pauo, & pica.	125
Mulier, & gallina.	52	Pauo, & grus.	135
157. 177.		bilomela, ut accipiter.	
Mulier.	72	146.	
Mulier, & medicus.	156	Piscator, & cinaris.	58.
Mu. or. uen.	74	129.	
Minorius, &	eodem.	Piscator, et piscicul.	137
Cue, & catus.	160	Piscatores qdā.	153. 155
Mures, &	93	Piscator quidam.	155
Mus urbanus	ru	Piscator quidā alius.	76
sticus.	125	Pisces.	143
Musca.	173	Puer oues pascens.	195
Musca, & formica.	106	Puer, & scorpio.	179
Musca.	77	Puer, & fur.	139
Mustella, & mures.	125	Puer, & fortuna.	160
N.		Puer quidam fur.	180
octua, & aues.	190	Fulex.	183
Nutrix, & lupus.	130	lex, & homo.	183
O.		Punica, & malus arbores.	
due.	134	182.	
ue, & canis.	70	Q.	
Opilio & agricola.	121	Quercus, & arundo.	129
P.		139.	
Pardus, et vulpecula.	143	R.	
r, & mare.	55. 181		

I N D E X.

Ran, & uulpes. 133	Sing furti, & uulpes. 66
177	Sol, & aquila 131
Rane, & earum rex. 100	Sus, & canis. 70
155	Sylua, & rusticus. 110
Rana, & bos. 106	T.
Rane due. 65	Talpa, & mater. 182
Rane alie due. 73	Tauri: & leo. 136
Rex, & simia. 186	Taurus, & caper. 135
Rustic, & Hercules. 141	Taurus, & mus. 140
Rusticus, & fortuna. 138	Testudo, & aguil. 68
Rusticus, & coluber. 94	131. mus. 111
Rusticus, & anguis. 104	Thynus, 60.
Rusticus, & iuuenus. 139	T. uulpes. 136
S.	T. que buccinator
Salix, & securis. 180	73. 163.
Satyrus, & uiator. 140	V.
Scarabeus, & aquila. 213	Vaticinator. 61. 171
Senex mortē uocās. 146	Venator, & perdix. 179
Serpens, & agricola. 177	Vermis, & uulpes. 9
Serpens, & cancer. 71	Vespæ, perdices, & ag
Serpens. 87	cola. 18
Simia, & uulpes. 121	Vespertilio, rubus, & 5
Simia & eius proles, siue	gus. 92
Iupiter. 135	Vespertilio, & mus. 78
Simia, & uulpecula. 111	84
Simia, & duo eius nati.	Viator, & Iupiter. 6.
183	178
Simia, & pardalus. 188	Viatores duo. 109
Simia, & delphis. 77	

I N D E X.

Viatores, & firmi. 85	Vulpes, & caput quoddam. 56. 151.
Vipera, & Lima. 109	Vulpes sine cauda. 158
Vir inops, & infirmus. 154.	Vulpes, & rubus. 149
Vir agricola. 152	Vulpes et crocodilus eod. 150.
Vitula, & bos. 160	Vulpes, & Venatores. 153
Vitulus, & cerua. 172	Vulpes esuriens. 179
Vulpes, & caper sine tra- gus 50. 147	Vulpes quedam. 112.
Vulpes, & pardus. 50	Vulpecula, & Mustella. 120
1 154. ~~hag~~	Vulpes, & felis. 185
Cus, & calus 55. 120	
147. ~~rales.~~	

F I N I S. 84

173
SALMONTICÆ,
Excudebat Ioannes Maria à Ter-
ranova. 1563.